

ДЖИМ ТОМПСЪН

1280 ЖИТЕЛИ

Превод от английски: Стефан Семерджиев, 1986

chitanka.info

1.

Ей богу, мога да си живея хубавичко, почти толкова хубавичко, колкото изобщо е възможно. Ето ме главен шериф на окръг Потс и получавам почти две хиляди долара годишно, без да се брой другото, което си докарвам странично. На всичко отгоре имам безплатна квартира на втория етаж в сградата на съда — толкова добро местенце, каквото всеки би желал, и дори има баня, та не трябва да се къпя в корито, нито пък да ходя по нужда навън, както правят повечето хора в града. Може да се каже, че за мен Царството небесно наистина е настъпило. Аз си го постигнах и, изглежда, като главен шериф на окръга Потс ще мога да го запазя, докато си гледам работата и не арестувам никого, освен ако повече няма накъде и става дума за хора без никакво значение.

И все пак съм притеснен. Имам толкова много неприятности, че направо ме втриса от притеснение.

Случва се да седна на обяд пред половин дузина свински пържоли, няколко пържени яйца, тиган топли пържени филии и овесена каша и да не ги изям. Не мога. Започвам да се притеснявам за тези мои проблеми и да знаете, ставам от масата, макар че в чинията ми има още ядене.

Същото е и със съня. Може да се каже, че почти не спя. Лягам си с мисълта, че тая нощ трябва да спя, но не мога. Минават може би двайсет-трийсет минути, преди да се унеса. А после, само след осем-девет часа, се събуждам. Ококорвам очи. И не мога повече да заспя, защото съм капнал и съсипан.

Та си лежах буден една нощ, мях се и се въртах в леглото и щях направо да полудея, додето накрая не издържах. Тогава си викам: „Ник — викам си, — Ник Кори, тия твои проблеми ще те подлудят, затова трябва бързо да измислиш нещо. Вземи някакво решение, Ник Кори, после да не съжаляваш.“

И така мислих, мислих и пак мислих. И накрая взех решение.

Реших, че не знам какво, по дяволите, да правя.

2.

На сутринта се измъкнах от леглото, обръснах се и се окъпах, макар че беше едва понеделник, а се бях измил от главата до петите предната събота. После се премених в празничните си дрехи, сложих си новата шейсетдоларова шапка „Стетсън“, седемдесет и пет доларовите си ботуши „Джъстин“ и четиридоларовите си панталони „Левис“. Застанах пред огледалото и хубаво се разгледах, та да се уверя, че не приличам на някой наперен провинциалист. Защото отивах да се видя с един приятел. Исках да се срещна с Кен Лейси и да се посъветвам с него за моите си грижи. Винаги се старая да изглеждам много добре, когато отивам при Кен Лейси.

На път за долния етаж трябваше да мина покрай, спалнята на Майра, а тя беше оставила вратата отворена, да става течение. Спрях несъзнателно и погледнах вътре. После влязох и се вторачих в нея. Приблжих се на пръсти до леглото, зяпнах я и облизах устни, обзет от желание.

Ще ви кажа нещо за себе си. Истината ще ви кажа. Оная работа никога не ми е липсвала. Едва бях израсъл — босоного хлапе с първия си чифт купени бричове — и момичетата почнаха да ми се слагат. И колкото възмъжавах, те все повече ставаха. Понякога си казвах: „Ник — казвах си, — Ник Кори, трябва да направиш нещо с тия момичета. Вземи да си носиш един камшик и да ги разгонваш, иначе ще те уморят.“ Но никога не направих нищо подобно, защото никога не бих посмял да ударя момиче. Щом някое заплаче — и се предавам.

Та да си дойдем на думата, никога не са ми липсвали жени и всичките са били много щедри към мене. Ала това нямаше никакво значение сега, когато зяпах жена си Майра. Облизвах устни и цял изгарях от желание. Защото Майра беше доста по-старичка от мен и много си й личеше колко е долна. Повярвайте ми, беше адски долна жена. Аз пък си падам малко инат — наумя ли си нещо, не мога да мисля за друго. Не че оная работа ми липсва, но знаете как става.

Искам да кажа, че то е нещо, като да ядеш пуканки. Колкото повече ядеш, толкова по ти се услаждат.

Тя беше без нощница; беше лято и бе изритала чаршафа надолу. Лежеше по корем и не виждах лицето ѝ, а така тя изглеждаше много по-добре.

Стоях втренчен, потен, възбуден, но накрая не издържах и започнах да си разкопчавам ризата. „Все пак, Ник — казах си, — все пак, Ник Кори, тая жена ти е съпруга и ти имаш някакви права.“

Е, предполагам, че знаете какво се случи. Или може би не знаете. Защото не познавате Майра, което е цяло щастие. Във всеки случай тя рязко се обърна по гръб и отвори очи.

— И сега — каза тя, — какво смяташ да правиш?

Отвърнах, че тъкмо се каня да прескоча до града, където е шериф Кен Лейси. И тъй като сигурно няма да се върна до късно през нощта и сигурно страшно ще си липсваме, може би ще е най-добре да се любим сега.

— Пфу! — процеди тя презрително. — Мислиш ли, че теб ще пожелаея, дори да съм в настроение да се чукам с някого?

— Е — рекох, — помислих си, че може пък и да искаш. Поне така се надяхах. Все пак, защо не?

— Защото не мога да те гледам, ето защо! Защото си глупак!

— Е, ти пък! — рекох. — Едва ли мога да се съглася с теб, Майра. Не искам да кажа, че грешиш, но и не казвам, че си права. Все пак, дори да съм глупав, не бива да ми връзваш кусур за това. Има сума глупаци на тоя свят.

— Ти си не само глупав, но и безгръбначен — рече тя. — Ти си едно голямо нищо — най-жалкото същество, което някога съм виждала!

— Добре де — казах. — Щом мислиш така, защо се омъжи за мен?

— Чуйте го само! Чуйте го тоя звяр! — викна тя. — Не знаел защо! Сякаш не знае, че трябваше да се омъжа за него, след като ме изнасили!

Това, да знаете, ме поогорчи. Тя все повтаряше, че съм я изнасилил и това винаги ме огорчаваше. Наистина не можех да оспорвам нейното твърдение, че съм глупав и безгръбначен, защото сигурно не съм кой знае колко умен — та кому е притрябвал умен

шериф?, — но си мисля, че е далеч по-добре да обръщаш гръб на неприятностите, отколкото да застанеш с лице към тях. Мисля си, дявол го взел, всички си имаме достатъчно свои неприятности, та да се навираме и в чуждите.

Но когато тя казваше, че съм я изнасилвил, това беше вече друго нещо. Искам да кажа, че тук няма и капка истина. Защото е просто една измислица.

Откъде-накъде човек като мен ще изнасилва някоя жена, когато го преследват толкова много благосклонни момичета?

— Виж какво, ще ти кажа нещо за това изнасилване — рекох, като си закопчавах ризата, а лицето ми пламна. — Не казвам, че си лъжкиня, защото няма да е учтиво. Но ще ти кажа друго, госпожо. Ако обичах лъжкини, щях да те задуша до смърт в прегръдките си!

Това направо я вбеси. Разрева се и завреся като теле при градушка. И, разбира се, събуди малоумния си брат Лени. Той се втурна в стаята, като цивреше и се блещеше, а по брадата му се стичаха лиги.

— К'во направи на Майра? — попита той и слюнките му се разхвърчаха наоколо. — К'во й направи, Ник?

Не казах нищо, защото се мъчех да се опазя от летящите слюнки. Той отиде със залитане при Майра, а тя го прегърна, като ме гледаше свирепо.

— Звяр такъв! Виж какво направи!

Казах, да пукна, ама не съм направил нищо. И че доколкото го познавам, Лени винаги е готов да ревне и да се пролигави.

— Той не прави така — казах — само когато дебне из града и наднича в прозорците на някоя жена.

— Грубиян такъв! Да обвиняваш бедния Лени за нещо, което не зависи от него! Добре знаеш, че е невинен като агънце!

Казах: „Е, да, и така да е.“ Защото нямаше какво друго да кажа, а и приближаваше време за влака. Тръгнах към вратата, но на нея не й се хареса да си изляза ей така, без да поискам прошка, и избухна отново:

— Опичай си акъла, мистър Ник Кори! Иначе знаеш какво ще се случи!

Спрях и се обърнах:

— Какво ще се случи?

— Ще разкажа на хората в тоя окръг истината за теб! Ще видим тогава докога ще бъдеш шериф! Само ще спомена, че си ме изнасилил!

— Веднага ще ти кажа какво ще се случи — рекох. — Ще ме изгонят от работа, преди да успея да гъкна.

— Точно така! Добре го запомни!

— Ще го запомня — отвърнах, — но и ти трябва да запомниш нещо. Ако не съм шериф, аз няма да имам какво да губя, нали? На мен хич не ми пука, дявол да го вземе! Но ако аз не съм шериф, ти няма да бъдеш съпругата на шерифа. И къде, по дяволите, ще се денете тогава — ти и твойт малоумен брат?

Тя опули очи и хлъцна. За пръв път от много време й повишавах тон и това й посмачка фасона.

Кимнах многозначително и излязох. Когато бях вече на средата на стълбите, тя ме повика.

Беше се свестила доста бързо, наметнала бе халат и се силеше да се усмихне.

— Ник — каза тя, като наклони глава встрани, — няма ли да се върнеш за няколко минути, а?

— Не ми се ще. Мина ми меракът.

— Ами-и! Може би ще успея да ти върна мерака. А?

Отвърнах, че не вярвам. Освен това трябваше да хвана влака, а и да успея първо да хапна нещо.

— Ник — каза тя малко нервно. — Нали... нали няма да направиш някоя глупост? Само защото си ми ядосан.

— Не, няма — отвърнах. — И ти също, Майра!

Слязох на долния етаж и излязох през главния вход.

Едва не си строших главата, когато се озовах навън в ранната утринна мъгла. Защото боядисвах проклетата сграда и бояджиите навсякъде бяха разхвърляли стълби и тенекии боя. Като стъпих на тротоара, се обърнах да разгледам докъде са стигнали. Според мен през последните два-три дни не бяха направили нищо — все още работеха по фасадата на първия етаж — но това не беше моя работа.

Аз бих могъл сам да боядисам цялата сграда за три дни. Но нито имам пълномощията на общински съветник, нито пък бояджия за шурей.

Някакви цветнокожи държах павилион за закуски близо до гарата, та спрях да хапна порция пържена риба с царевична питка. Бях

прекалено разстроен, за да ям нещо по-солидно, прекалено погълнат от моите тревоги. Така че изядох само една порция, сетне си взех още една за из път заедно с чаша кафе от цикория.

Влакът пристигна, качих се, седнах до прозореца и почнах да ям. Опитвах се да си внуша, че тая сутрин наистина съм сложил Майра на мястото ѝ и занаят ще я кара по-лесно.

Но знаех, че се заблуждавам.

Много пъти сме имали скандали като тазсутрешния. Тя ме заплашваше какво ще ми направи, а аз ѝ обяснявах, че и самата тя доста ще загуби. После за известно време нещата донякъде се оправяха, но не съвсем. Главното си оставаше.

Причината, видите ли, не беше просто отчуждението между нас. Тя винаги излизаше отгоре и когато работата стигнеше до скандал, беше уверена, че аз ще подвия опашка.

Наистина нямаше как да навреди на службата ми, без сама да загуби от това. Щеше да се наложи да напусне града заедно с малоумния си брат и сигурно щеше да мине адски много време, докато успее да се подреди така добре, както с мен. Сигурно никога нямаше да бъде чак толкова добре.

Но тя можеше все някак да се оправи.

Щеше да има поне нещичко.

А аз...

Аз никога не съм бил повече от шериф. Това е всичко, което мога да правя. Иначе казано — не мога да върша нищо. И ако не съм шериф, няма да имам нищо или ще съм едно нищо.

Такава беше голата истина — аз бях едно нищо, което не върши нищо. А това ми създаваше други тревоги: можех да загубя службата си дори без. Майра да каже или да направи нещо.

Затова напоследък бях почнал да подозирам, че хората не са съвсем доволни от мен. Сигурно очаквах да свърша нещо, не само да се шегувам, да се хия и да извързвам глава. А аз — аз просто не знаех какво да правя.

Влакът зави и пое покрай реката. Протегнах врат и видях небоядисаните бараки на публичния дом и двамата сводници, излегнали се на малкия кей отпред. Тия сводници ми създаваха много големи неприятности, маса неприятности. Миналата седмица уж случайно ме бутнаха в реката, а няколко дни преди това, пак уж

случайно, ме препънаха и паднах в калта. А най-лошото бе начинът, по който ми говореха — наричаха ме какво ли не и гадно ми се подиграваха, като не проявяваха никакво уважение към мен, макар че е редно сводниците да уважават шерифа дори когато той ги изръсва по малко.

Ясно беше, че трябва да се направи нещо с тия сводници. Нещо адски решително.

Свърших с яденето и отидох в мъжката тоалетна. Измих си ръцете и лицето на умивалника и кимнах на младежа, който седеше на дългата, тапицирана с кожа седалка.

Носеше елегантен костюм на черни и бели карета, високи обувки с гети и бяло бомбе. Огледа ме продължително и очите му се спряха за миг на колана ми с револвера. Нито се усмихна, нито каза нещо.

Кимнах към вестника, който четеше.

— Какво мислите за тия „булшевики“? — попитах. — Мислите ли, че някога ще успеят да свалят царя?

Той изсумтя, но не отвърна нищо. Седнах на няколко педи от него.

Истината беше, че исках да се облекча. Но не бях сигурен дали мога да вляза в клозета. Вратата беше отворена, люлееше се напред-назад от движението на влака и, изглежда, вътре нямаше никой. Обаче тоя приятел висеше тук и май чакаше да влезе. Така че дори клозетът да беше свободен, нямаше да е учтиво да го прередея.

Почаках малко. Чаках и се въртях неспокойно, докато накрая не можех да издържам повече.

— Извинете — казах. — За клозета ли чакате?

Той се сепна. Хвърли ми един многозначителен поглед и за първи път проговори:

— А това ваша работа ли е?

— Разбира се, че не — отвърнах. — Само искам да ида до клозета, но си помислих, че може би и вие искате същото. Стори ми се, че вътре има някой и вие го чакате да излезе.

Той погледна към люлеещата се врата на клозета — сега тя зееше широко отворена, така че можеше да се види седалото. Погледна ме с недоумение и погнуса и рече:

— Боже господи!

— Моля? — казах. — Не виждам да има някой вътре. А вие?

За момент помислих, че няма да ми отговори. Но тогава той каза, да, в клозета имало някой.

— Влезе преди малко. Една гола жена на петнисто пони.

— Как! — възкликнах. — Жена в мъжката тоалетна?

— Заради понито — отвърна той. — То също трябва да се изпикае.

— Оттук не виждам никого. Чудно, че не мога да ги видя в такова тясно място.

— Вие за лъжец ли ме смятате? — викна той. — Да не искате да кажете, че там няма гола жена на петнисто пони?

Казах не, разбира се, че не. Не бих твърдял подобно нещо.

— Само че не мога да издържам — промърморих — и май ще е по-добре да ида в някой от съседните вагони.

— О, не, чакайте! Никой, който ме е нарекъл лъжец, не се е измъкнал току-така!

— Аз не съм ви нарекъл лъжец — казах. — Не съм искал да кажа това. Исках само...

— Ще ви науча аз вас! Ще ви докажа, че говоря истината! Ще седите тук, докато тая жена с понито си излезе.

— Ама на мен ми се пикае! Наистина не мога да трая.

— Няма да мръднете оттук — рече той, — докато не видите, че казвам истината.

Ей богу, не знаех какво да правя. Просто не знаех. Може би вие щяхте да измислите нещо, ама аз не можах.

През целия си живот съм бил толкова учтив и любезен. Винаги съм си мислил, че ако човек се държи добре с другите, е, какво пък, и те ще се държат добре с него. Но не винаги става така. По-често се случва да се забъркам в някоя каша, както сега. И да не знам какво да правя.

Накрая, когато без малко щях вече да се напикая в панталоните, кондукторът мина да провери билетите и успях да се измъкна. Спуснах се така стремително, че близо минута се мъчих да отворя вратата към съседния вагон. От тоалетната зад мен чух бурен смях. Сигурно на мен се смееха — кондукторът и човекът с карирания костюм. Но аз съм свикнал да ми се смеят, пък и тогава нямах много време да му мисля.

Втурнах се в съседния вагон и се облекчих. И повярвайте ми, беше истинско облекчение. Тръгнах по коридора да си търся място в

тоя вагон, за да не срещна пак човека с кариения костюм, когато видях Ейми Мейсън.

Бях съвсем сигурен, че тя също ме е видяла, ама се направи, че не е. Поколебах се за миг дали да седна до нея, после събрах кураж и седнах.

Никой в Потсвил не знаеше, че бяхме много гъсти навремето с Ейми, защото много старателно го пазахме в тайна. Работата е там, че щяхме да се оженим, ако нейният баща не беше ужасно против мен. Тъй че ние чакахме, чакахме старият господин да умре, но точно една седмица преди това Майра ме върза.

Оттогава не бях виждал Ейми, освен случайно на улицата. Искан да й кажа, че съжалявам и да се опитам да й обясня как стоят нещата. Но тя никога не ми даде такава възможност. Щом ме видеше, отмяташе глава и поглеждаше встрани. Или ако се опитах да я спра, минаваше от другата страна на улицата.

— Здравсти, Ейми — казах. — Каква хубава сутрин!

Тя стисна устни и не отвърна нищо.

— Колко е приятно да те срещне човек — рекох. — Докъде ще пътуваш, ако нямаш нищо против да ми кажеш?

Този път тя проговори. С половин уста.

— До Кларктън. Трябва всеки момент да се приготвя за слизване.

— Ще ми се да пътуваше по-далече — казах. — Отдавна искам да поговоря с теб, Ейми. Искан да ти обясня някои неща.

— Така ли? — тя ме погледна изкосо. — Обяснението ми е ясно.

— Е, хайде, хайде — казах, — знаеш, че не харесвам никоя повече от теб, Ейми. И никога през живота си не съм искал да се оженим за друга освен за теб. Това е светата истина. Кълна ти се. Бих се заклел върху цял куп библии, мила!

Тя мигаше бързо-бързо, сякаш искаше да задържи сълзите си. Хванах ръката й, стиснах я и видях, че устните й треперят.

— Т-тогава, защо, Ник? Защо т-ти...

— Точно това искам да ти обясня. То е доста дълга история и... Виж какво, мила, защо да не слеза с теб в Кларктън? Можем да си вземем стая в някой хотел за няколко часа и...

Тук сбърках. Точно сега това беше грешка.

Ейми пребледня. Отправи ми леден поглед.

— Значи за такава ме смяташ! — каза тя. — Това е единственото, което искаш, единственото, което някога си искал! Не да се ожениш за мен, о, не, аз не съм достатъчно подходяща за женитба! Само да ме вкараш в кревата и...

— Недей така! Моля те, скъпа — промълвих. — Аз...

— Да не си посмял да ме наричаш „скъпа“, Ник Кори!

— Но аз не мислех за това, за което мислиш, че съм си мислел. Само ми трябваше време да ти обясня за мен и за Майра и си помислих, че трябва да идем някъде, за да...

— Няма значение. Няма никакво значение — отсече тя. — Вече не ме интересуват твоите обяснения.

— Моля те, Ейми, позволи ми...

— Ще ти кажа едно нещо, мистър Николас Кори, и няма да е зле да предадеш думите ми там, където трябва. Ако пипна брата на жена ти да наднича в моите прозорци, ще стане лошо. Много лошо. Няма да търпя това като другите жени в Потсвил. Кажи й го — за умния човек и една дума е достатъчна.

Изразих надежда, че никога няма да направи нещо на Лени. И то заради своето собствено добро.

— И на мен Лени не ми е притрябвал, както и на теб, но Майра...

— Пфу! — тя тръсна глава и стана, защото влакът забави ход, приближавайки Кларктън. — Да не мислиш, че ме е страх от тази... тази... От нея!

— Мисля, че е по-добре да те е страх. Знаеш каква е Майра, когато си нарочи някого. Така както сипе клюки и дрънка лъжи... ама ти защо...

— Пусни ме, моля те, да мина.

Тя се измъкна покрай мен и излезе в коридора, вирнала високо глава, а щраусовото перо на шапката ѝ се полюляваше. Докато влакът излизаше от гарата, остана на перона и аз се опитах да ѝ махна с ръка, но тя въртна глава и полюшвайки щраусовото перо, пое по улицата.

Това беше и си казах, че може би така е по-добре. Защото какво можехме да бъдем един за друг при съществуващите обстоятелства?

Все пак Майра си я имаше и комай щеше да продължава да си я има, докато някой от двамата ни умре от старост. Но Майра не беше единствената пречка.

Бях станал някак си много близък с една омъжена жена, Роуз Хок. Това беше една от ония истории, в които все хлътвам още преди да разбере какво става. Роуз не значеше нищо за мен, освен че беше дяволски хубава и дащна. Но аз значех много за нея. Значех твърде много и тя не го криеше.

Колко хитра беше Роуз личеше от това, че Майра я смяташе за най-добрата си приятелка. Ама какъв театър само можеше да разиграва Роуз! Когато бяхме двамата насаме, тя така хулеше Майра, че аз направо се изчервявах. Но когато бяхме заедно — о, братко! Роуз се усукваше около нея, наричаше я „сладка“, „скъпа“, та ставаше чак непоносимо. А Майра беше толкова щастлива и развълнувана, че само дето не се разплакваше от радост.

Най-сигурният начин да се ядоса Майра беше да подметне човек, че Роуз е по-малко от свършена. Дори Лени не смееше да каже такова нещо. Веднъж се опита да намекне, че тая красавица Роуз не може да бъде толкова изискана, за каквато се представя. Тогава Майра му завъртя такава плесница, че той политна към другия край на стаята.

3.

Може би не съм ви казвал, че тоя Кен Лейси, при когото отивах, е шерифът на един от окръзите надолу по реката. Запознахме се преди години на едно съвещание на пазителите на реда и много си допаднахме. Той не само беше душа човек, но беше и много умен — разбрах го още в момента, в който се запrikaзвахме. Затова при пръв удобен случай му поисках съвет за един мой проблем.

— Хм, хм! — каза той, след като му обясних положението и той поразмисли. — Казваш, че тоя нужник е на общинска земя, така ли? И се намира зад съда?

— Точно така — отвърнах. — Точно така е, Кен.

— Но не пречи на никого освен на теб?

— Така си е — казах. — Виждаш ли, съдебната зала е в задната част на долния етаж и няма прозорци натам. Задни прозорци има само на горния етаж, където живея аз.

Кен ме попита дали не мога да накарам общинските съветници да съборят нужника, а аз отговорих, че няма начин. Все пак много хора го използват и това ще ги ядоса.

— А не можеш ли да ги накараш да го почистят? — попита той. — Защо не го белосат с няколко кофи вар?

— Откъде-накъде? — рекох. — Той не пречи на никого освен на мене. Ако посмея да се оплача, сигурно ще си навлека неприятности.

— И още как! — поклати глава Кен. — Ще изглежда направо егоистично от твоя страна.

— Но аз трябва да направя нещо, Кен — рекох. — Не е само миризмата, която в горещините е отвратителна, това едно на ръка. Виждаш ли, в покрива има няколко грамадни дупки и през тях се вижда всичко, което става вътре. Представи си, че имам гости и те си помислят, я, каква ли прекрасна гледка се открива. Поглеждат навън и единствената гледка е как някой си върши работата.

Кен пак каза „И още как!“, изкашля се и изтри уста. След това заяви, че аз действително имам проблем, и то не какъв да е проблем.

— Виждам, че туй може да разстрои дори един главен шериф като теб, Ник, който е изцяло все-от-да-ден на отговорната си служба.

— Трябва да ми помогнеш, Кен — рекох, — аз съм съсипан, в безизходица съм.

— И ще ти помогна — кимна Кен. — Никога не съм изоставял нашего брата в беда и сега няма да го направя.

Той ми каза какво да правя и аз го направих. Промъкнах се в нужника късно още същата тая нощ, извадих тук-там няколко пирона и поразместих дъските на пода. На другата сутрин станах рано, готов да действам, когато му дойде времето.

А пък човекът, който най-често използваше нужника, беше мистър Дж. С. Динуиди, управителят на банката. Използуваше го, когато си отиваше у дома да обядва, когато се връщаше от обяд, когато си тръгваше вечер и когато идваше на работа сутрин. Е, понякога го подминаваше, но никога сутрин. Докато стигнеше от къщи дотук, овесената каша така го напъваше, че той едва успяваше да дотича до нужника. Та оная сутрин — на сутринта след моята намеса — той се втурна вътре — едър тлъст мъжага с висока бяла яка и нов-новеничък тъмен костюм. Дъските на пода се разместиха под него и пропаднаха в ямата. А с тях пропадна и той.

Цопна в мръсотията, натрупана там в продължение на трийсет години.

Аз естествено го измъкнах почти веднага, след като се строполи вътре. Не се беше ударил, но беше ужасно изплескан. Никога, през целия си живот не съм виждал по-разярен човек.

Подскачаше насам-натам по тротоара, заканваше се с юмруци, размахваше ръце и крещеше неистово. Опитах се да плисна малко вода отгоре му, та да поизмия мръсотията. Ама както подрипваше и подскачаше нагоре-надолу, не успях да свърша кой знай какво. Плисках водата на едно място, а той беше вече на друго. И как ругаеше само! Не сте чували никога такова нещо, а пък тоя човек беше и в църковното настоятелство!

Дотичаха общинските съветници заедно с другите чиновници и всички много се уплашиха, когато съзряха най-важния гражданин в такъв вид. Мистър Динуиди ги разпозна някак си, макар че не знам как успя с цялата тая мръсотия в очите си. И ако можеше да докопа някоя тояга, кълна се, че би ги пребил.

Ругаеше ги подред. Кълнеше се, че ще заведе срещу тях дело за престъпна небрежност. Крещеше, че ще предяви иск за телесни повреди срещу виновниците, които преднамерено не са отстранили една обществена опасност.

Може би аз бях единственият, за когото намери добра дума. Каза, че човек като мен можел сам да управлява окръга и че той щял да се погрижи всички други да бъдат уволнени, защото били само един ненужен разход и представлявали заплаха за живота и за сигурността на гражданите.

Както се развиха нещата впоследствие, мистър Динуиди никога не изпълни ни една от заплахите си. Но това реши проблема с нужника. Той изчезна и ямата бе запълнена за по-малко от час. А ако искате да получите един по мутрата, само кажете на съветниците, че зад съда трябва да има нов нужник.

Ето това е пример за съвет, получен от Кен Лейси. Един пример, колко е хубав...

Разбира се, някои хора могат да кажат, че това не е никак хубаво, че мистър Динуиди можеше да се убие и на главата ми да се изсипят куп неприятности. Могат да кажат, че другият съвет, дето ми даде Кен, си беше чиста подлост и по-скоро можеше да донесе вреда, вместо полза.

Но аз винаги мисля с добро за хората, доколкото ми е възможно. Или поне не мисля за тях с лошо, докато не стане абсолютно наложително. И затова още не бях определил отношението си към Кен.

Смятах, че трябва да видя как ще действа той днес, какъв съвет ще ми даде и тогава да взема решение. Ако оправдаеше поне половината от очакванията ми, щях великодушно да го приема за приятел. Но ако се окажеше, че не е дори дотолкова на ниво...

Е, щях да знам какво да правя с него.

Аз винаги знам.

4.

За обяд си купих нещичко във влака — само няколко сандвича, малко баница, пържени картофи, фъстъци, бисквити и газирана вода. Към два часа следобед пристигнах в града на Кен Лейси — центъра на окръга, чийто главен шериф беше той.

Беше доста голям град — близо четири-пет хиляди жители. Главната улица беше павирана, също и площадът около съда, и навсякъде се виждаха кабриолети и луксозни файтони с реснички, които се спускаха от покрива, дори видях два-три ау-ти-мо-била — караха ги очилати контета, а пък до тях седяха жени с воалетки и ленени манта и трепереха за живота си. Искам да кажа, че беше също като в Ню Йорк или в някой от ония големи градове, за които само съм чувал. Сума ти работи имаше за гледане, но хората бяха толкова заети и привикнали към тия вълнуващи неща, че не им обръщаха никакво внимание.

Например минах покрай едно празно място, където се разиграваше най-страшният бой между кучета, който някога съм виждал. Истинска царска борба между две хрътки, един булдог и някакъв мелез с петнист задник.

Ама дори да нямаше борба, тоя мелез стигаше, за да спре човек и да го погледа. Защото, казвам ви, беше нещо изключително! Имаше висок задник, целият на точки и петна, като че ли го беше осрала крава. А предните му крака бяха толкова къси, че носят му почти риеше земята. И едното му око беше синьо, а другото — жълто. Наситеножълто като женска коса.

Стоях там, зяпах и си мислех: защо няма с мен някой от Потсвил за свидетел, тъй като никой нямаше да повярва, че наистина съм видял такова куче. После се огледах и макар че ми беше трудно да се откъсна, обърнах гръб на това зрелище и се запътих към съда.

Трябваше да си тръгна, нали разбирате, не исках да си помислят, че идвам от някое село и гледам като невидял. Защото бях

единственият, дето се бе спрял да зяпа. Животът в тоя град беше толкова пъстър, че никой не би се зазяпал в такова нещо.

Кен и заместникът му на име Бък — когото никога не бях виждал преди — седяха в канцеларията на шерифа, излегнати назад, кръстосали ботуши пред себе си, с килнати над очите шапки.

Изкашлях се и сурнах крака по пода, а Кен погледна изпод периферията на шапката си. Сетне рече:

— Охо, проклет да съм, ако това не е главният шериф на окръга Потс!

После дотъркаля стола си до мен и протегна ръка.

— Сядай, сядай, Ник — рече той и аз седнах на един от въртящите се столове. — Бък, събуди се и се запознай с един мой приятел.

Както се оказа, Бък вече беше буден, примъкна си стола до мен и се ръкувахме, също както с Кен. После Кен кимна с глава и Бък се довлече до бюрото, откъдето извади шише царевична ракия и шепа евтини пури.

— Тоя Бък е най-съвестният заместник, който съм имал — рече Кен, когато отпихме по глътка и запалихме. — Пълен е с идеи. Няма нужда да му обяснявам като на някои други всичко, дето трябва да свърши.

Бък отвърна, че просто се старае да си гледа работата, а Кен възрази, не — умен бил.

— Също като стария Ник. Затова той е шериф в четирийсет и седмия по големина окръг в щата.

— Я? — рече Бък. — Не знаех, че имало четирийсет и седем окръга в щата.

— Точно толкоз — отвърна намръщено Кен. — Как вървят работите в Потсвил напоследък, Ник? Цъфтите ли?

— Е, не. Не мога да кажа, че процъфтяваме. Потсвил не е чак такъв център.

— Тъй ли? — попита Кен. — Паметта ми май вече не е толкова добра, както беше. Точно колко е голям Потсвил все пак?

— Има една табела в началото на града, на която пише: „Нас. 1280“. Мисля, че за това става дума. Население хиляда двеста и осемдесет души.

— Хилядо двеста и осемдесе души ли? Тия души отговарят ли на броя на хората?

— Да — отвърнах. — Точно това имах предвид. Просто друг начин да се каже хиляда двеста и осемдесет човека.

Пийнахме още. Бък хвърли пурата си в плювалника и си отрязва парче тютюн за дъвчене, а Кен рече, че не е точно да казвам, че хиляда двеста и осемдесет души е същото като хиляда двеста и осемдесет човека.

— Нали тъй, Бък? — обърна се към него Кен.

— Тъхъ! — кимна Бък. — Хиляда на сто си прав, Кен.

— А как иначе. Обясни на стария Ник защо съм прав.

— Вярно — обърна се към мен Бък. — Погледни го от тая страна, Ник. Тия хилядо двеста й осемдесе включват и черните, защото законодателите янки ни принуждават да ги броим, ама черните нямат души. Нали, Кен?

— Тъхъ! — отвърна Кен.

— Не съм наясно по това — казах. — Не искам да изляза глупак и да кажа, че вие, приятели, грешите, ама все пак не мога да се съглася с вас. Защо казвате, че негрите нямат душа?

— Защото нямат и това е.

— А защо нямат? — настоях аз.

— Кажи му, Бък, просвети стария Ник — рече Кен.

— Дадено! — рече Бък. — Нещата стоят така, Ник: черните нямат души, щото не са истински хора.

— Не са ли? — попитах.

— Ами че не са. Почти всички го знаят.

— А ако не са хора, тогава какво са?

— Черни, просто черни и нищо друго. Затуй ги и наричат черни, а не хора.

Бък и Кен поклатиха глави в знак, че няма какво повече да се каже по въпроса. Дръпнах още веднъж от шишето и им го подадох.

— Добре де, вижте сега — рекох. — Какво ще кажете на това? Мойта майка умряла почти веднага след като ме родила и мен ме е кърмила една негърка. Нямаше да съм жив днес, ако тя не ме беше откърмила. Това не е ли доказателство, че...

— Не, не е — прекъсна ме Кен. — То не доказва нищо. Може да си сукал и от крава, но не можеш да кажеш, че кравите са хора.

— Може би не — рекох, — но това не е единствената прилика. Имал съм някои връзки с негърки, каквито явно нямаше да мога да имам с крава и...

— Що да не? — рече Кен. — Можеш. Оттатък в килията сега лежи един приятел, задето се е забавлявал със свиня.

— Е, аз ще се въздържа по този въпрос — рекох, защото бях чувал за подобни неща, но никога не бях срещал такъв случай. — И в какво ще го обвините?

Бък каза, че може би в изнасилване. Кен го погледна озадачено и рече, че май няма да могат да поддържат такова обвинение.

— Та нали може да каже, че свинята е била съгласна и тогава закъде сме?

— Не думай! — извика Бък. — Ами сега, Кен?

— К'во значи т'ва „ами сега“? Искаш да кажеш, че животните не могат да разбират к'во им говориш ли? По дяволите! Аз имам един малък териер и кажа ли му: „Хайде да хванеш някой и друг плъх“, той скача върху мен, лае и ме ближе по лицето, а т'ва, значи, доказва, че той иска да гони плъхове. Или ако му кажа: „Искаш ли бой с пръчката?“, свива се в някой ъгъл и подвива опашка, което значи, че не ще да го удрям и...

— Добре де, ясно — каза Бък, — ама...

— Дявол да го вземе! — викна Кен. — Млъкни, когато говоря аз! К'во, по дяволите, ти става? Аз тук разправям на Ник к'во умно момче си, а пък ти направо искаш да ме изкараш лъжец пред него.

Лицето на Бък пламна и той каза, че много съжалявал. Съвсем не искал да противоречи на Кен.

— Сега разбирам как е станало, като ми го обясни. Тоя приятел трябва да е казал на свинята: „Гъци, гъци, какво ще кажеш за оная работа, прасчо?“ А свинята започнала да квичи и да върти опашка, което значело, че е готова на всичко.

— Тъй е станало, разбира се — изръмжа Кен. — К'во си въобразяваш, та спориш с мен? Що ми разправяш, че той не можел да вземе съгласието на свинята и се правиш на идиот пред нашия гост — шерифа? Виж какво, Бък — продължи Кен, — възлагах големи надежди на теб. Ти почти ме беше убедил, че си бял човек с разум, а не от ония всезнайковци с големите усти. А сега не знам, наистина не знам. Мога само да ти кажа отсега нататък добре да си опичаш акъла.

— Хубаво. Много извинявай, Кен — промърмори Бък.

— Говоря сериозно! — рече намръщено Кен. — Ако някога пак спориш с мен или ми противоречиш, ще изхвъркнеш на улицата да чоплиш конските фъшкии заедно с врабците. Или си мислиш, че няма да стане, а? Може би ще почнеш отново да се препираш, че няма да идеш да се биеш с пилетата за фъшкии? Отговаряй, идиот такъв!

Бък сякаш се задави за миг, но отвърна, че Кен, разбира се, има право.

— Ти само да кажеш, Кен, и аз ще направя точно каквото поискаш.

— И к'во ще направиш? Кажи го, проклетнико!

— Ще чопля — преглътна Бък, — ще чопля конски фъшкии заедно с врабците.

— Ама горещи, дето още пускат пара, ясно ли е? Ясно?

— Ясно — смотолеви Бък. — Хилядо на сто си прав, Кен. При признавам, че няма нищо по-безвкусно от студена конска фъшкия.

— Добре. Всичко е наред — рече Кен, остави го на мира и се обърна към мен. — Ник, ти май не си бил толкоз път дотук само за да слушаш как се чепкаме с тоя глупак Бък? Изглежда, че и твоята не е много лесна.

— Да, прав си, Кен — казах аз, — напълно си прав.

— И искаш да ти дам съвет, така ли? Ти не си от ония умници, дето си въобразяват, че знаят всичко.

— Тъй вярно — казах. — Наистина искам съвет от теб, Кен.

— Кажи! — кимна той. — Давай направо, Ник.

— Та значи така — започнах аз. — Имам един проблем, който ще ме побърка. Не мога ни да спя, ни да ям, толкова ме тормози. Ядосвах се, гледах го от една страна, гледах го от друга, мислих, мислих и накрая взех решение.

— Е?

— Реших, че не знам какво да правя — казах.

— Тъхъ! — рече Кен. — Недей да правиш нищо прибързано. Аз и старият Бък сме много заети, но винаги ще намерим време да дадем съвет на приятел, нали така, Бък?

— Тъй е! Хилядо на сто си прав, Кен. Както винаги.

— Айде сега разправяй, Ник — рече Кен. — Винаги съм готов да си нарежа важната служба, щом някой приятел попадне в беда.

Поколебах се, защото исках да му разкажа за Майра и нейния малоумен брат. Но изведнъж това ми се стори прекалено лично. Та как може да говориш за жена си с друг човек дори когато е такъв добър приятел като Кен. И какво, по дяволите, може да направи той по въпроса, дори да му разкажех.

Сметнах, че е по-добре да не я намесвам и да се заема с другия си голям проблем. Представях си, че с тая работа той ще може да се справи чудесно. И наистина сега, когато го опознах по иначе, след като видях как наляга Бък, разбрах, че точно той е човекът, който ще може да се заеме с това.

5.

— Да, Кен — започнах аз. — Ти знаеш оня бардак в Потсвил. Дето е край реката, на две крачки, от града.

Кен погледна към тавана и се почеса по главата. Не можеше да каже, че го знае, но смяташе за естествено в Потсвил да има бардак.

— Един град не може да се управлява без такова нещо, нали Бък?

— Точно така! Ако няма курви, почтените дами няма да са в безопасност по улиците.

— Правилно — кимна Кен. — Щом мъжете се напоркат и им се дигне настроението, ще ги, погнат.

— Да. И аз така го виждам — рекох. — Но сега имам такава неприятност. Има там шест проститутки, които са хубави, приятни момичета и са толкова услужливи, колкото си поискаш. Наистина не мога да се оплача от тях. Но има и двама сводници — по един на три момичета, — та тия сводници ми създават ядове, Кен. Адски ме дразнят.

— Не думай! — каза Кен. — Да не искаш да ми кажеш, че тия сводници, дразнят главния шериф на окръга Потс?

— Да бе, човек! — казах. — Точно така правят. А лошото е, че понякога го правят и пред хора, а това, Кен, не е хубаво за един шериф. Започва да се приказва, че някакви си сводници те поднасят, а това хич не е хубаво.

— Я ми кажи — рече Кен — самата истина ли говориш, Ник? Смятам, че ти не ги оставяш току-така. Взел ли си мерки срещу тях?

— Да. И аз им го връщам. Не мога да кажа, че това ги възпира, но и аз ги поднасям, Кен.

— Поднасяш ли ги? Че за к'во го правиш?

— Струва ми се, че така трябва — казах. — Когато някой те поднася, защо пък ти да не си го върнеш.

Кен присви устни и поклати глава. Попита Бък дали някога през живота си е чувал подобно нещо, а Бък отговори, че не е, откакто се е родил, не е.

— Ще ти кажа к'во да правиш, Ник — рече Кен. — Не, мой човек, ще ти покажа к'во да направиш. Стани и се обърни, с гръб към мен, та да ти дам един на-гле-ден урок.

Направих това, което ми каза. Той стана от стола, засили се и ме ритна. Ритна ме така силно, че излетях като тапа през вратата и се спрях чак в средата на коридора.

— Сега ела тук! — повика ме с пръст той. — Седни пак както преди, та да ти задам няколко въпроса.

Отвърнах, че предпочитам да стоя прав, а той рече, че това си е моя работа.

— Знаеш ли защо те ритнах, Ник?

— Е — казах, — предполагам, че имаш основателна причина. Опитваш се да ме научиш нещо.

— Точно така! А сега искам да те питам нещо. Ако някой те ритне по задника, както те ритнах аз, к'во ще направиш?

— Не знам точно — отвърнах. — Досега никой не ме е ритал по задника освен баща ми, бог да го прости, а на него нищо не можех да му направя.

— Но представи си, че някой го стори. Да си представим един хипокритичен случай, когато някой те ритне по задника. Ти к'во ще направиш?

— Е, предполагам, че и аз ще го ритна по задника. Мисля, че така ще е правилно.

— Обърни се — каза Кен. — Обърни се пак. Още не си си научил урока.

— Виж какво — рекох, — може би, ако ми обясниш малко по-...

— Ще се обърнеш ли, неблагодарнико? — намръщи се Кен. — Защо се опитваш да командуваш един приятел, който се мъчи да ти помогне?

— Не, няма такова нещо — казах. — Но...

— Добре, надявам, се че е така! А сега се обърни, както ти казах!

Отново заставах гърбом; нищо друго не ми оставаше, или поне така изглеждаше. Двамата с Бък станаха и ме ритнаха едновременно.

Ритнаха ме така силно, че май полетях нагоре, вместо напред. Паднах, изкълчих си лявата ръка и толкова ме заболя, че за момент почти забравих кой съм.

Изправих се, като се опитвах да разтрия и задника, и ръката си едновременно. Ама това е съвсем невъзможно, в случай че си наумите да опитате. Седнах разнебитен, щото бях прекалено замаян, за да стоя прав.

— Да не би да си удари ръката? — попита Кен. — Къде?

— Не съм сигурен — отвърнах. — Или в лъчевата, или в лакътната част.

Внезапно Бък ми хвърли един кос поглед изпод периферията на шапката си. Сякаш току-що бях влязъл в стаята и той ме виждаше за първи път. Кен, разбира се, нищо не забеляза. Предполагам, че имаше толкова други неща на главата си, например да помага на разни бедни глупаци като мен, та сигурно много работи така и не забелязваше.

— Сега, надявам се, си научи урока, нали, Ник? — попита той. — Виждаш ли, че е безсмислено да не отвърщаш на удара с по-силен удар?

— Да, май понаучих нещо — казах. — Ако това искаше да ме научиш, мисля, че успя.

— Виж к'во, другият може и да рита по-силно от теб. Или може да има по-як задник и няма да го заболи колкото теб. Или, да кажем, че изпаднеш в положение, каквото аз и Бък току-що ти показахме. Двама души те ритат по задника, така че ти получаващ по два ритника срещу всеки твой. Излиза нещо такова, че ти, значи, ще бъдеш сритан здравата, преди да свариш да гъкнеш.

— Но тези сводници не са ме ритали — казах. — Те само ме будалкат и понякога ме блъскат.

— Все същото. Разлика няма. Нали, Бък?

— Ъхъ! Виж, Ник, щом някой почне да ти прави мръсно, най-чистата работа е да му направиш нещо два пъти по-мръсно. Иначе най-много ще го държиш на разстояние, но никога няма да се справиш.

— Пра-а-вилно! — рече Кен. — Сега ще ти, кажа какво ще направиш с тия сводници. Следващия път, дори само ако ти се стори, че се канят да те избудалкат, ще ги ритнеш с все сила в слабините.

— Хм! — казах. — Но... Но няма ли ужасно да боли?

— Пфу, как така ще те боли? Няма, ако носиш чифт здрави ботуши без дупки по тях.

— Точно тъй — рече Бък. — Само гледай да не ти стърчи навън някой пръст и тогава никак няма да те заболи.

— Искам да кажа, сводниците няма ли да ги заболи? Мисля, че аз няма да издържа дори един *лек* ритник в слабините.

— Е, сигурно, сигурно ще ги заболи — кимна Кен. — Как другояче ще ги накараш да се държат прилично, ако не ги фраснеш яката?

— Ама ти наистина ги държиш много лабаво, Ник — рече Бък. — Не ми се ще да съм в същата стая, ако някои мръсници, вземат да закачат стария Кен. Той няма да се задоволи само да ги ритне. Още преди да разберат какво става, ще измъкне пищова и ще стреля право в гадните им усти.

— Точно тъй! — викна Кен. — Ще пратя тия смрадливи порове в пъкъла, без да ми мигне окото.

— Излиза, че ги държиш много лабаво, Ник. Страшно лабаво в сравнение с такъв горд, интелигентен и достоен шериф като стария Кен. На твое място Кен ще им тегли куршума, ще ги, просне на място, както сам той ти каза преди малко.

— Точно тъй! — рече Кен. — Няма да пропусна случая.

— Така-а...

Изглежда, че получих това, за което бях дошъл, а и вече ставаше късно. Затуй благодарих на Кен за съвета и станах. Но краката ми все още малко трепереха, олюлявах се. И Кен ме попита дали съм сигурен, че ще мога да стигна до гарата.

— Мисля, че да — отвърнах. — Във всеки случай, надявам се да стигна. Сигурно няма да е редно да ви моля и да ме придружите след всичко, което направихте за мен.

— Няма защо да молиш, Ник — рече Кен. — Мислиш ли, че ще те оставя да биеш целия път до влака сам — приятел си, и при това толкова изтощен.

— Е, не искам да ви притеснявам — отвърнах.

— Притеснение ли? — викна Кен. — Та това е истинско удоволствие! Бък, дигай се от стола и върви с Ник до гарата!

Бък кимна и се надигна. Казах, че се надявам да не му създавам главоболия, а той отвърна, че това не било никакво главоболие.

— Дано ме изтърпиш — рече той. — Аз не съм толкова приятна компания като нашия приятел Кен.

— Ами, сигурен съм, че ще си чудесен за компания — казах. — Бас държа, че ще излезеш много интересен приятел.

— Ще се опитам — обеща Бък. — Да, сър, ще се постарая, без майтап.

6.

Вечеряхме близо до гарата, като поръчах грамадна порция и за Бък. Сетне влакът пристигна и той ме придружи до моя вагон. Не че не можех да се оправя сам — вече се чувствах съвсем наред. Но ние си допаднахме екстра, както и очаквах, та си поговорихме за много неща.

Заспах веднага след като дадох билета си на кондуктора. Но не спях добре. Бях уморен като куче и сънувах лош сън — кошмарът, който винаги ме преследваше. Сънувах, че съм отново дете, само че не изглеждаше като насън. Аз бях дете и живеях в старата рухнала къща до плантацията заедно с татко. Мъчех се да го избягвам, но никога не ми се удаваше. Пребиваше ме до смърт всеки път, когато успееше да ме пипне.

Все сънувах, че се крия в един вход с надеждата, че съм се измъкнал от него. Но изведнъж той ме сграбчваше изотзад.

Сънувах, че му поднасям закуска на масата. И се опитвах да вдигна ръце, когато той я запращаше в лицето ми.

Сънувах — *преживявах* го — как да му показвам наградата, която бях получил в училище за хубаво четене. Защото бях сигурен, че това ще го зарадва, а и трябваше да я покажа на някого. И сънувах — *преживявах* го — как ставам от пода с окървавен нос от малката сребърна купа. А той ми крещеше, че за мен училището било дотук, защото съм доказал, че на всичко отгоре съм и измамник.

Според мен истината беше в това, че той не можеше да допусне нещо хубаво за мен. Ако бях добър, тогава нямаше да съм долното чудовище, което бе убило собствената си майка при своето раждане. А аз трябваше да бъда точно това. Трябваше да има някой, когото той да обвинява.

Вече не го осъждам толкова, защото съм виждал много хора като него. Хора, които търсят лесни отговори на големи въпроси. Хора, които обвиняват евреите или цветнокожите за всички злини на тая земя. Хора, които не могат да разберат, че в един голям свят като нашия страшно много неща стават не така, както трябва. И ако има

някакъв отговор защо е така — а не винаги има, — е, отговорът сигурно не е един-единствен, а съществуват хиляди отговори.

Но баща ми беше такъв — като тия хора. Те си купуват някоя книга, написана от човек, дето не знае много повече от тях (иначе няма защо да пише книги). И си представят, че всичко ще им се изясни. Или пък си купуват шишенце с хапчета. Или пък казват, че другите са им виновни за всичко и единственият изход е да се отърват от тях. Или пък твърдят, че трябва да се обяви война на някоя друга страна. Или... или господ знае още какво.

Във всеки случай баща ми беше такъв човек. Така израснах. Нищо чудно, дето винаги ми е вървяло с момичетата. Мисля, че действително се стараех да се разбирам с тях. Гледах да имам аванта от тая работа, без всъщност да съзнавам, че го правя. Защото едно момче трябва да има някой, който да го харесва. Това му е в природата. А момичетата по природа са склонни да харесват мъжете.

Мисля, че ако погледнем по-надълбоко, аз правех същата грешка като ония хора, за които говорех. Защото няма по-голям проблем от любовта, нищо не се постига по-трудно, а аз търсех лесно решение на този проблем.

7.

Ей, да пукна, ако не беше най-тъмната нощ на годината, когато пристигнах в Потсвил. Беше толкова тъмно, че дори светулка да кацнеше на носа ми, нямаше да я видя.

Разбира се, тъмнината никак не ме смущава. Тъй като познавах всяко кътче в Потсвил, можех и насън да ида, където си поискам. Следователно тъмнината беше истинско предимство за мен, а не обратното. Ако някой беше буден и се навърташе наоколо — което, разбира се, не беше много вероятно по това време на нощта, — не би могъл да види къде отивам, та да се чуди защо отивам там.

Тръгнах право надолу в тъмнината, по средата на главната улица. В долния ѝ край завих на юг и се запътих към реката. Там се мержелееше светлинка, малка светла точка в мрака. Реших, че идва от бардака или по-скоро от малкия кей зад него. Знаех, че ония двамата сводници седят там в нощта и се наливат до вцепеняване.

Сигурно щяха добре да са се подредили, докато стигнех там. Заядливи и противни, готови на всякаква подлост спрямо човека, дето винаги е бил любезен с тях.

Драснах клечка кибрит, погледнах набързо часовника си и ускорих крачка. Параходът „Руби Кларк“ щеше да пристигне скоро и трябваше да бъда там, когато свие по реката.

Предишната седмица беше валил доста силен дъжд — покрай реката винаги вали много. Сега всичко беше вече изсъхнало, защото по тия места има и много слънце. Но тук-там по пътя се бяха образували коловози и както бързах, стъпих, където не трябва.

Препънах се и едва не забих глава в земята, преди да успея да се изправа. Спрях за малко да си поема дъх и рязко се обърнах. Напрегнах очи и уши, втрещен за миг от уплаха. Защото чух нещо. Същият звук от търкаляне на буца пръст, както когато се препънах, но не толкова силен.

Затаих дъх и си казах, че е невъзможно някой да ме следи. Знаех, че дори да има някой, аз съм добре защитен от тъмнината.

Постоях две-три минути като закован на място. После отново чух звука и като разбрах от къде идваше, само дето не се разсмях от облекчение.

Бяха ония проклети големи нощни бръмбари, които се въртят наоколо. Летят стремително, търсят се един друг и когато се срещнат във въздуха, шумно падат на земята.

В тиха нощ могат да вдигнат голям шум. И ако човек е малко неспокоен, както бях аз, могат да му изкарат акъла. След две-три минути стигнах до бардака. Минах тихичко по пътеката, която върви покрай сградата и води отзад.

Двамата сводници бяха там, където очаквах. Седяха на земята, опрени на стълбовете за привързване на лодки, с един мижав фенер и шише уиски между тях. Погледнаха ме с очи на кукумявки, когато изникнах в тъмното, и тогава единият, на име Кърли — едно конте със ситно къдрава коса — размаха пръст насреща ми.

— Слушай, Ник, знаеш, че не бива да идваш тук повече от един път седмично. Само веднъж, колкото да си вземеш рушвета и да се махаш.

— Точно така — рече другият, който се казваше Мус. — Вярно е, че сме много великодушни, дето те оставяме изобщо да идваш. Ние сме тук да пазим доброто име на заведението и за нас не е никак хубаво такъв като теб да се навърта наоколо.

— Хайде, хайде — казах, — не сте много любезни.

— О, нямаме нищо лично против теб — рече Кърли. — Това е просто една от неприятните истини на живота. Ти си мошеник, а не е добре насам да се навъртат мошеници.

Попитах го откъде-накъде ще ми вика мошеник, а той запита как другояче могат да ме нарекат.

— Нали вземаш рушвет? И не ни ли измъкваш на всеки пет долара по един?

— Налага се — отвърнах. — Искам да кажа, това е едва ли не мой граждански дълг. Ако не смъквам по малко от вас, ще станете прекалено силни. Най-вече ще вземете да управлявате окръга вместо мен.

Мус се изхили и се изправи, като едва се държеше на краката си.

— Слушай, жалък палячо! — каза той. — Ще изчезнеш ли, да те вземат дяволите? Ще се махнеш ли сам или ще трябва аз да ти

помогна?

— Е, добре — казах. — Не ги разбирам аз тия работи, но мисля, че е много подло да се разговаря така с човек, който е бил винаги любезен с вас.

— Ще си обираш ли крушите или не?

Той направи крачка към мен.

— По-добре не мърдай, Ник — поклати глава Кърли и се изправи. — Знаеш ли, повдига ни се, като те гледаме. Може би не си ти виновен, но когато се появиш, наоколо винаги почва да вонят.

Зад завоя забелязах светлините на „Руби Кларк“ и чух пляска на водните колела, които форсираха, за да завие. Сега му беше времето, сега, само след миг. Извадих револвера си и се прицелих.

— К'во...! — Мус замръзна с отворена уста.

— Я стига, Ник! — рече Кърли, който се силеше да се усмихне. Но това беше най-измъчената усмивка, която някога съм виждал.

Мисля, че има едно нещо, което хората винаги разбират. Те предчувствуват кога ще умрат. Та Мус и Кърли разбраха това.

— Лека нощ, добри ми господа — казах. — На добър час и сбогом.

„Руби Кларк“ изсвири.

Когато ехото заглъхна, Мус и Кърли бяха вече в реката с по един куршум между очите.

Почаках за минута на малкия кей, докато „Руби Кларк“ отмина. Винаги съм казвал, че няма нищо по-красиво от параход през нощта. После се върнах по пътеката и се отправих към къщи.

Естествено, когато пристигнах там, сградата на съда беше тъмна. Свалих си ботушите и се промъкнах нагоре по стълбите. Мушнах се в леглото, без да разбудя никого.

Заспах веднага. Няколко часа по-късно се събудих, защото Майра ме разтърсваше.

— Ник! *Ник!* За бога, събуди се, моля те!

— А? Какво? — измърморих. — Какво има, Майра?

Тогава чух блъскането долу по вратата. Човек трябваше да е глух, за да не го чуе.

— Я ме остави! — викнах. — Кой ли е дошъл, да го вземат мътните?

— Иди и виж, по дяволите! Слез, преди да са събудили горкия Лени!

Замислих се за миг, без да помръдна, а Майра продължаваше да ми опява. Казах, че не съм сигурен дали трябва да слеза, защото за какво някой свестен човек може да блъска посред нощ по вратата?

— Може би са крадци, Майра — разсъждавах аз. — Хич няма да се учудя, ако е така. Чувал съм, че вършат кражбите си късно през нощта, когато почтените хора са в леглата си.

— Глупак такъв! Тъп, безгръбначен, страхлив лигльо! Ти шериф ли си на този окръг или не? — крещеше Майра.

— Е, мисля, че може и така да се каже — рекох.

— А работата на шерифа не е ли да се справя с престъпниците? Не е ли? Отговаряй, да... да те...!

— Абе и така също може да се каже — рекох. — Не съм се замислял много по този въпрос, но е близо до ума.

— Я в-веднага слизай долу! — запелтечи, Майра. — Дяволите да те вземат, слизай веднага долу, иначе ще... ще...

— Но не съм облечен — възразих аз, — само по едни гащи съм. Няма да е прилично да се покажа на вратата необлечен.

Гласът на Майра стана толкова тих, че едва го чувах, но очите ѝ изпускаха искри.

— Ник! — рече тя. — За последен път ти казвам. Иди да отвориш вратата или ще се разкайваш! Горчиво ще се разкайваш!

Блъскането по вратата се усили, а някой крещеше името ми, някой, който ужасно напомняше на Кен Лейси. Затуй, докато Майра продължаваше да нарежда, реших, че може би е по-добре да ида да отворя.

Спуснах крака на пода и нахлузих ботушите си. Огледах ги, наплюнчих пръст и погладих едно протритото място. Прозинах се, протегнах се и се почесах под мишниците.

Майра изръмжа. Грабна панталоните ми и ги запрати по мен така, че крачолите им се омотаха около врата ми като шал.

— Да не би да си ядосана от нещо, скъпа? — я попитах, като размотавах панталоните си и започнах да ги обувам. — Надявам се, че не съм те подразнил с нищо.

И дума не каза. Само се наежи така, като че ли всеки момент щеше да избухне.

— Направиха ми комплимент за теб — й рекох. — Оня ден един приятел ми вика: „Ник, ти имаш най-хубавата майка в града.“ Аз естествено го попитах за кого става дума, тъй като майка ми е умряла преди много години. А той ми вика: „За оная дама, дето й викаш Майра. Нима искаш да кажеш, че не ти е майка?“ Точно така ми каза, скъпа. А сега ти ми кажи нещо хубаво, което си чула за мен.

Тя пак не продума. Само скочи и изръмжа като котка, готова да ми издере очите.

Но не успя, защото очаквах такова нещо. През цялото време, докато се разправях с нея, отстъпвах към вратата, така че вместо да се нахвърли отгоре ми, тя заби ноктите си в стената и я задра, преди да се усети.

А аз слязох долу и отворих вратата.

Кен Лейси се втурна вътре. Той се задъхваше и ме гледаше като обезумял. Сграбчи ме за раменете и започна силно да ме разтърсва.

— Направи ли го вече? — викаше той. — По дяволите, успя ли вече да го направиш?

— К-какво? — опитвах се да се откопча от него. — Какво да съм направил?

— Знаеш к'во, дявол да го вземе! Онова, дето ти казах да направиш! Отговаряй веднага, идиот такъв, или, ще те пребия!

Ей богу, стори ми се, че много се е разпалил от нещо. Можеше дотолкова да обезумее от ярост, та направо да превърти. Затова го избутах до моята канцелария, принудих го да седне на бюрото ми, запалих лампата и го накарах да изпие голяма глътка уиски. После, когато ми се стори, че се е поуспокоил, го попитах за какво става дума.

— Какво да съм направил, Кен? Така както говориш, изглежда, си мислиш, че съм убил някого.

— Значи не си! — каза той, като ме гледаше строго. — Не си убивал никого.

— Да съм убивал? — възкликнах. — Ама че нелеп въпрос! Защо да убивам някого?

— А не си ли? Не си ли убил ония двамата сводници, дето те обиждаха?

— Кен, колко пъти трябва да го повтарям? Защо ми трябва да убивам някого?

Той въздъхна тежко и за пръв път се отпусна. После, след още една голяма глътка, тропна с чашата по масата и започна да ругае своя помощник Бък.

— По дяволите, чакай само да го пипна аз него! Само почакай! Така ще го ритна по краставия задник, та свитки, ще му излязат от очите!

— Защо, какво е направил! — попитах. — Какво е направил нашият Бък?

— Той ме съсипа, това е! Така ме притесни, че направо си изгубих ума — каза Кен, като взе да сипе наляво и надясно ругатни по адрес на Бък. — Да, но признавам, че т'ва, дявол го взел, си е моя грешка. Имах в ръце доказателства, че е един долен маниак, но понеже съм добра душа, си затворих очите.

— Как тъй? — попитах аз. — Какво искаш да кажеш с това, че си имал доказателства, Кен?

— Искам да кажа, че го пипнах да чете книга, ето к'во! Да бе, пипнах го на местопрестъплението. О, той твърдеше, че само разглеждал картинките, но аз си знаех, че лъже.

— Гледай ти! — рекох. — Ама че работа! Но какво общо има Бък с това, че си тук?

И Кен ми разказа какво бе станало.

Изглежда, че след като сме се разделили, Бък се върнал в канцеларията и почнал ужасно да се вайка. Чудел се дали наистина съм толкова луд, та да убия ония сводници, което щяло да вкара Кен в беля. Както Бък схващал нещата — поне така разправял, — Кен ми бил казал да ги убия и ако взема да го направя, самият той щял да бъде не по-малко виновен от мен.

Бък продължавал да се вайка и все разправял, че аз мога да убия тия сводници, без да ми мигне окото, защото винаги съм се вслушвал в съветите на Кен, колкото и шантави да били. А после, като видял колко се разстроил Кен, казал, че законът сигурно няма да е прекалено строг към него. Във всеки случай не толкова строг, колкото към мен и може би щял да се отърве само с трийсет-четирийсет години.

В крайна сметка Кен излетял от канцеларията и хванал товарния влак за Потсвил. Не пътувал особено приятно, защото вагонът, в който се настанил, друсал ужасно. Каза, че него задникът май го боли повече, отколкото мен, когато ме сритаха, и че сега иска само да си легне.

— Преживях повече, отколкото една бедна човешка душа може да понесе за един ден. — Той се прозина. — Все ще можеш да ме сложиш някъде да спя, нали?

Казах му, че направо ме е срам, но не мога. Просто нямахме място, където може да преспи някой гост.

— По дяволите! — намръщи се той. — Добре, тогава ще ида в хотела.

Казах му, че това едва ли ще стане, тъй като в Потсвил няма хотел.

— Ако беше през деня, можеше да се настаниш в дома на вдовицата Шоуп. Там обикновено отсядат пътуващите търговци. Но тя сигурно няма да те приеме посред нощ.

— Ами тогава къде ще спя, дявол да го вземе? — попита той. — Няма да стърча тук цяла нощ я!

— Е, дай да видим сега — казах аз. — Да пукна, ама се сещам само за едно място Кен. Там ще можеш да легнеш. Но се боя, че няма да можеш много-много да спиш.

— Ти само ме заведи там! Спането е моя грижа!

— В бардака няма да можеш да мигнеш — казах. — Знаеш ли, напоследък момичетата нямат много работа и всичките са доста буйнички. Може би ще имат изисквания към теб през цялата нощ.

— Охо! — рече Кен. — Що пък не? Мисля, че един истински мъж ще се справи с всичко, щом се наложи. Нали са все хубави млади момичета?

— Не, не всичките — отвърнах. — Повечето са доста млади, може би на седемнайсет-осемнайсет. Но има и една по-стара, дето е на двайсет и една и нито ден по-малко. И тя няма да остави един мъж на мира. Право ти казвам, Кен, наистина няма да е честно да не те предупредя.

По брадата му на тънка струйка се стичаше слюнка. Той я обърса и се изправи с изцъклени очи.

— Най-добре да вървя — каза той. — Най-добре да вървя начаса.

— Ще ти покажа пътя — рекох. — Но има нещо, което трябва да знаеш преди всичко. За ония двамата сводници...

— Хич не се тревожи. Ще се погрижа за тях!

— Няма да стане нужда — рекох, — защото няма да са там. Запили са се някъде и няма да се събудят до обяд.

— Ами тогава какво? — Кен пристъпи нетърпеливо към вратата.
— Щом момичетата мислят, че ги няма там.

— Да, ама не мислят така. Сводниците ги будалкат, че пазят бардака денонощно, та момичетата не смеят да се отпуснат и да се забавляват, както им се иска. Тъй че...

— А, да, ясно! — рече Кен. — Карай нататък!

— Ето какво ще направиш веднага щом идеш там. Ще кажеш на момичетата, че добре си се погрижил за сводниците и че те няма да слухтят наоколо. Така им кажи и всичко ще бъде наред.

Той обеща да им каже каквото му поръчах и както се оказа — предал им го точно така. После излезе през вратата и прекоси двора с такава скорост, че трудно смогвах да го догонвам. Стигнахме края на града и му показах пътя покрай реката. Той продължи сам, като ми кимна едва-едва. После навярно се сети за добрите обноски, защото се обърна и дойде при мен.

— Ник — каза той. — Задължен съм ти. Може би не съм бил много любезен с теб досега, но няма да забравя какво направи за мен тая нощ!

— Ни дума! — рекох. — Ако ще говорим за това, и аз не забравям, че ти също си направил немалко.

— Добре, но въпреки всичко аз съм ти задължен — каза той.

— О, за мен беше голямо удоволствие — отвърнах. — Голямо удоволствие наистина.

8.

На другата сутрин Кен се появи на закуска — изглеждаше много немощен, блед и изцеден. Но макар че беше силно развълнуван, той успя да подхвърли много ласкателства към Майра и да каже няколко любезни приказки на Лени, така че тя се държа много мило с него. Не чак дотам мило, защото знаеше, че е прекарал нощта в бардака — което беше единственото място, дето би могъл да я прекара, — но все пак толкова любезно, колкото една дама може да се държи с мъж при подобни обстоятелства. Тя непрекъснато го подканваше да хапне нещо, а Кен учтиво отказваше и обясняваше, че почти никога не закусва нищо освен чаша кафе и не иска нищо друго и тая сутрин.

— Трябва да внимавам за теглото си, госпожо — каза той. — Природата не ми е дала такава стройна фигура като на вас и на вашия хубав брат.

Лени се изкикоти и се изплю насреща му; беше доволен значи. Майра се изчерви и каза, че бил страхотен ласкател.

— Аз? Аз да лаская жена? — рече Кен. — Ами! За пръв път чувам такава нещо!

— О, вие ли! Вие знаете, че аз нямам чак толкова хубава фигура.

— Е, може би не. Но то е, защото все още не сте напълно развита — каза Кен. — Все още сте младо момиче.

— Хи-хи! — захили се Майра. — Ама че сте!

— Само почакайте да се позакръглите още малко — рече Кен. — Почакайте да достигнете възрастта на брат си.

Ей, ама лъжи като тези винаги изморяват, дори когато си във форма. А Кен сигурно беше. Караше я по навик, но му личеше, че вече е на края на силите си. За щастие точно тогава Майра, изглежда, загоря, че се държи твърде свойски с Кен и му позволява да бъде доста разпуснат с нея. Тъй че изведнъж охладня и започна да разтребва масата. А Кен изрече своите благодарности, сбогува се и аз го отведох долу в моята канцелария.

Връчих му едно шише светло уиски. Той отпи голяма-голяма глътка, изжабурка се, преглътна и се облегна на стола. Пот изби по челото му. Целият се разтрепери, а лицето му стана болезнено-бяло. За миг помислих, че му прилошава; всички тия лъжи и това докарване пред Майра му дойдоха много. После изведнъж лицето му възвърна цвета си и той престана да се поти и трепери. Пусна дълга, дълбока въздишка.

— По дяволите! — каза той кротко. — Точно от това имах нужда.

— Не може да се язди само с едно стреме — рекох. — Пийни още едно, Кен.

— Ей, дявол да го вземе! — каза той. — Дявол да го вземе, Ник, не ми пука! Ще пийна!

Дръпна още няколко пъти, при което съдържанието на бутилката намаля наполовина. Тогава рече, че няма да е зле да понамали темпото.

Казах му да не бърза, защото още няколко часа няма да може да хване влак за връщане.

Поседяхме така, без много-много да говорим. Той ме погледна, после погледна встрани и нещо лукаво се появи на лицето му.

— Много хубав млад момък е шурейт ти — каза той. — Да бе, много хубав.

— И е идиот — рекох. — Във всеки случай не е съвсем наред в главата.

Кен кимна и каза, че и той го е забелязал.

— Но това сигурно няма особено значение за някои жени, нали разбираш, Ник? Да речем, някоя, дето е доста по-дърта от него. Някоя, дето е доста грозна и явно ще си остане такава.

— Е, не ги разбирам аз тия работи — рекох. — Не искам да кажа, че грешиш, но не мога със сигурност да кажа и че си прав.

— Явно не си много прозорлив. Ето, обзалагам се, че точно в тоя град има една жена, дето наистина ще пред-по-чете Лени пред мъж като тебе. Не казвам, че не си готин, но вероятно оная работа ти е покъса от неговата — казвали са ми, че идиотите са като жребци за разплод. И във всеки случай.

— Хубаво де, туй не го знам — рекох. — Досега никога не съм имал оплаквания по тая част.

— Мълчи, когато аз говоря! — викна Кен. — Млъкни, та да научиш нещо! Искях да ти кажа, че дори всичко друго да е еднакво, в

което ужасно се съмнявам в твоя случай, все някоя жена ще предпочете такова чучело пред нормален мъж. Щото няма да има нужда да му се докарва, нали разбираш к'во искам да кажа? Тя ще си го върти както си иска. Може да е грозна като вещица и дваждо развалена и пак да получи онова, от което има нужда.

Почесах се по главата и казах, че сигурно е така. Но все още си мислех, че той греши за Лени.

— Знам със сигурност, че няма ни една жена в тоя град, дето да мисли добро за него. Те твърдят обратното, за да поддържат добри отношения с Майра, но знам, че всички го Мразят, та да не го видят.

— *Всички ли?*

— Всички. С изключение на Майра, разбира се. Сестра му.

Кен изсумтя и избърса уста с опакото на ръката си. После като че ли се сепна и замълча. Но подхванатият разговор не му даваше мира.

— Няма особена прилика между Лени и жена ти. Трудно ще познаеш, че са брат и сестра, ако някой не ти го каже.

— Май че е така — рекох. — Не може да се каже, че някога съм се замислял.

Но аз се бях замислял. Ей богу, много бях мислил за това.

— Ти познаваше ли Лени, преди да се ожениш? Знаеше ли, че ще имаш идиота за шурей?

— Ами не, не знаех — отвърнах. — Чак след това разбрах, че Майра има брат. Дойде ми като изневиделица.

— Ъхъ! — изсумтя Кен. — Тогава не се учудвай, ако ти поднесат изневиделица и нещо друго, Ник. Не, братко, не се учудвай на нищо.

— Как така! Какво искаш да кажеш, Кен?

Той поклати глава, но не ми отговори, а избухна в смях. Засмях се и аз. Защото беше много смешно, значи. Аз бях станал за смях. И точно сега не можех да направя нищо, за да се защитя, но си представях, че някой ден ще мога.

Кен отпи още няколко големи глътки. Станах и казах, че трябва да тръгваме.

— Имаме доста път до гарата, а искам и да се видиш с някои хора. Ще бъде голямо нещо за тях да се срещнат с шериф като теб, дошъл от големия град.

— Няма начин, обзалагам се, че е така! — рече Кен и се надигна, като се олюляваше. — Сигурно не всеки ден могат да срещнат

истински мъж във вашия пиклив град.

— Кажи им как си се оправил с ония сводници — казах. — Те ще бъдат страшно впечатлени, като чуят как сам си се справил и с двамата и си им дал да разберат.

Той примига като кукумявка. Попита какви сводници, за какво, по дяволите, приказвам. Обясних му, че това са сводниците, за които го бях предупредил предишната нощ, — двамата, дето сигурно щяха да му създават неприятности.

— Ъ! — хлъцна той. — К'во! Кога си ми казвал такова нещо?

— Значи си ги оставил да правят каквото си щат? Двама долни сводници да правят мръсно на Кен Лейси?

— А? К'во? — Той потърка очи. — Кой казва, че някакви си сводници са ми правили мръсно?

— Знаех си аз, че не са! — казах и го потупах по гърба. — Не и на Кен Лейси, най-храбрия, най-умния пазител на реда в тоя щат.

— Хайде, стига! — рече Кен. — Сума приказки изприказва, Ник. Без майтап.

— Не бих пуснал никой друг да отиде там снощи. Но знаех, че ще можеш да им излезеш насреща на тия сводници, ако те нападнат с револвери и ножове. Знаех, че ще ги накараш да съжаляват, дето са се родили.

Лицето на Кен доби строго изражение — като на оня Уйлям С. Харт от филмите. Той разкърши рамене и се изправи, доколкото беше в състояние да се задържи на своите олюляващи се от уискито крака.

— Какво направи с тях, Кен? — попитах. — Как им запуши устата все пак?

— Аз, ами добре ги наредих и толкоз. — Той ми намигна. — Знаеш ли, аз... хлъц!... им дадох добре да се разберат.

— А така! И ги нареди веднъж завинаги, нали, Кен?

— Дявол да го вземе, да! Тия двамата сводници няма никога вече да досаждат на бял човек!

Той се огледа за шишето уиски. Посочих му, че го държи в ръка, отпи няколко глътки и после го вдигна срещу светлината.

— Я, по дяволите! Да пукна, ако не съм изпил цял литър уиски.

— Какво говориш! — казах. — Хич не ти личи.

А смешното беше, че наистина не му личеше особено много.

Виждам съм го да пие и преди и знаех как му действа уискито. От сравнително малко количество, например половинка, той се напива като пор. Искан да кажа, че много му личи. Ала когато премине това количество, но до известна граница, разбира се, той сякаш изтрезнява. Преставан да се олюлява, преставан да говори несвързано, изобщо преставан да бъде смешен. Вътрешно си е пак мъртво пиян, но в никакъв случай не можеше да познаеш това по вида му.

Той довърши остатъка от уискито и тръгнахме към гарата. Запознавах го с всеки, когото срещнехме, а това означаваше голяма част от населението, и той се пъчеше и разправяше на всички как е подредил двамата сводници. Или по-точно, казваше само, че хубаво ги е подредил.

— Няма значение как — повтаряше той. — Няма никакво значение как.

Сетне примигваше и клатеше глава, а всички оставахме порядъчно впечатлени.

Спирахме се да говорим с толкова много хора, че стигнахме на гарата само няколко минути преди да тръгне влакът. Стиснах му ръката и тогава, преди да усетя какво правя, изсмях се на глас.

Той ме погледна подозрително и попита защо се смея.

— Нищо особено — рекох. — Сетих се колко смешно се втурна тук снощи, притеснен, че мога да убия ония двама сводници.

— Да бе — усмихна се кисело той, — смешно наистина. Представи си човек като теб да убие някого.

— Не можеш да си представиш аз да направя такова нещо, нали, Кен? Изобщо не можеш, нали?

Той отвърна, че изобщо не може и това си е.

— Де да го бях премислил, вместо да се оставя на оня проклетник Бък да ме ядоса...

— Но не е трудно човек да си представи, че можеш да ги убиеш ти, нали, Кен? Едно убийство никак не би те смутило.

— К'во? — ревно той. — Да не би да искаш да кажеш, че аз...

— Всъщност хората няма да имат нужда да си го представят, нали? Все едно, ти сам си го призна пред сума народ.

Той примигна насреща ми. Сетне отново по лицето му изби обилна пот и от ъглите на устата му потекоха слюнки. А в очите му се появи страх.

Най-после загоря докато я бе докарал. Загоря напълно, въпреки изпитото уиски, и това го съкруши.

— Ама... как тъй, дявол да те вземе! — каза той. — Та аз само си дрънках! И ти го знаеш много добре! Аз изобщо не съм виждал ония сводници снощи!

— Да, мой човек, обзалагам се, че не си — ухилих му се аз. — Мога да се обзаложа на един милион долара, че не си.

— И-и... — той преглътна, — ... искаш да ми кажеш, че ти си ги у-убил...

— Искам да кажа, че те познавам като честен човек. Щом казваш, че не си виждал ония сводници, знам, че не си ги виждал и толкоз. Но някои хора могат да си помислят друго, всеки ще си помисли, че си ги убил ти. Трудно може да се помисли нещо друго при такива обстоятелства.

Той изруга и посегна да ме сграбчи. Не помръднах, като продължавах да му се хия, и той бавно отпусна ръце.

— Така си е, Кен — кимнах аз. — Така е. Не ти остава нищо друго, освен да се надяваш. Да се надяваш, че ако някой *наистина* е убил тия сводници, никой никога няма да открие труповете им.

Влакът пристигна.

Почаках да спре и понеже Кен изглеждаше твърде шашардисан, за да се оправи сам, помогнах му да се качи.

— Още нещо, Кен — казах и той се обърна на стъпалото да ме погледне. — На твое място бих се държал много по-любезно с Бък. Чудно защо ми минава мисъл, че той не те обича много, тъй че не му приказвай повече как ще го караш да чопли конски фъшкии заедно с врабците.

Той се обърна и се качи във вагона.

Аз тръгнах обратно към града.

9.

Мислех, че е време да започна някаква политическа кампания, след като сега се беше появил опасен противник, за разлика от всеки друг път. Но сметнах, че покрай големите приказки на Кен, доста неща станаха тая сутрин; във всеки случай все още нямах план за действие.

Преди винаги давах, да се рабере, че съм против това или онова неща като бой на петли, хазарт, уиски и прочее. Така че моите противници решаваха и те да се обявят против същите неща, само че двойно по-енергично от мен. И аз подхващах, а после ги оставях да се развихрят. Почти всеки може да произнесе по-хубава реч от мен и всеки може да се обяви по-енергично против или за нещо. Защото аз нямам много твърди убеждения за нищо. Вече нямам.

Във всеки случай, докато дойдеше времето да се гласува, изглеждаше, че човек няма да има вече никакви забавления, ако бъдат избрани моите противници. Да пие газирана вода и евентуално да целуне жена си щеше да бъде почти всичко, което човек може да направи, без да бъде арестуван. А такава перспектива не се харесваше на никого, включително и на жените.

Така в крайна сметка започнах да изглеждам съвсем приемлив за хората. Това е случай, когато нищото изглежда по-добро от нещото, защото трябваше само малко да ме послушат и да ме погледат, за да разберат, че не възразявам особено силно против нищо, освен против това да ми спрат заплатата и че не ми стига пипето да направя каквото и да било, дори да искам. Просто оставях нещата да си вървят както винаги, защото нямаше особен смисъл да се опитвам да ги променям. И след преброяването на гласовете все си оставах шериф.

Не твърдя, че не се намираха много хора, които наистина ме харесваха. Много бяха — хора, с които се познавахме от деца и ме знаеха като мило, сърдечно момче, винаги готово да помогне, стига от това да не му олеква джобът или да не се засяга някой друг. Но ми се струваше, че вече нямам толкова приятели, колкото преди. Дори тези хора, на които бях помагал най-много и преди всичко те сякаш не бяха

така приятелски настроени, както преди. Като че ли имаха нещо против мен точно защото *не* бях се отнасял жестоко с тях. И просто не знаех какво да правя — понеже действително никога не бях имал навика да правя нещо, — не знаех как да постъпя, че да бъда избран отново. Но знаех, че трябва *все нещо* да направя или да измисля нещо съвсем различно от онова, което им бях поднасял досега. Или наесен щях да изгубя службата си.

Заобиколих ъгъла при гарата и свих по главната улица. Но тогава взех да търся начин да кръшна, защото на няколко пресечки по-надолу се вдигаше адска врява и на дъсчения тротоар се тълпяха много хора. Изглежда, там ставаше бой, което означаваше, че ще е по-добре да се измъкна, преди да се наложи да арестувам някого, а покрай това и аз да пострадам.

Понечих да се шмугна обратно зад ъгъла; но тогава някак се стегнах и продължих надолу по улицата към мястото, където ставаше тупурдията.

Не беше истински бой, от какъвто се страхувах. Просто Том Хок биеше един негър, наричан Чичо Джон. Изглежда, Том излизал от железарския магазин с кутия патрони в ръце, когато Чичо Джон се блъснал в него или обратно. Във всеки случай той изпуснал патроните и част от тях се бяха пръснали в уличната кал. Затова сграбчил негъра и започнал да го бие.

Изпречих се между тях и казах на Том да спре.

Изпитах странно чувство, защото Том беше съпругът на Роуз Хок, която бе така благосклонна към мен. Мисля, че човек винаги се чувства особено в такова положение; искам да кажа гузен, сякаш е длъжен нещо на другия. Освен това Том беше много по-висок от мен — мръсните копелета са винаги по-едри от мен — и беше понаправил главата.

Единственото, което Том правеше, беше да се напие и да ходи на лов. Жена му Роуз вършеше цялата работа във фермата, когато не бе на легло от боя, дето той й хвърляше. Преди да отиде на лов, Том й определяше да свърши куп работи. А те обикновено бяха повече от онова, което един як мъж и едно момче можеха да направят заедно. Но ако Роуз не свършеше всичко до завръщането му, боят не й мърдаше.

Сега той навря едрото си зачервено лице в моето и ме попита за какъв дявол му се пречкам.

— Да не искаш да кажеш, че един бял не може, като му се прииска, да нашиба някой негър? Да не искаш да кажеш, че има някакъв закон срещу това?

— Хайде, хайде — рекох. — Не знам нищо по този въпрос. Не казвам, че има, ама и не казвам, че няма. Но има закон срещу нарушаването на обществения ред, а ти правиш точно това.

— А какво ще кажеш, дете той нарушава моето спокойствие? Как ти се струва, а? Някакъв проклет смрадлив негър за малко да ме събори на тротоара и да пръсне патроните ми.

— Виж какво, има известно различие в мненията по този въпрос — казах. — Изглежда, ти си се блъснал в него, а не той в тебе.

Том изкрещя каква била тук разликата. Негърът трябвало да се оглежда и да прави път на белия човек.

— Питай кого щеш — рече той, като се обърна към тълпата. — Прав ли съм, момчета?

Някой каза: „Правилно, Том“ и се понесе одобрителен шепот. Но това беше не много убедителен шепот, понеже никой не обичаше особено Том, дори и когато трябваше да вземе неговата страна срещу един негър.

Стори ми се, че те по-скоро биха застанали на моя страна. Трябваше само малко да поизместя спора, да го прехвърля между мен и него, а не между бял и негър.

— Откъде взе дъската, с която го биеш? — попитах. — Струва ми се, че си я откъртил от тротоара.

— К'во от това! — викна Том. — Да не искаш да си хабя юмруците за един негър?

— Не говоря за това — казах. — Но ти нямаш право да се биеш с нещо, което е обществена собственост. Мисля, че си откъртил дъската от тротоара. И сега защо трябва тези добри данъкоплатци тук да плащат за нова? Представи си, че някой мине и стъпи на празното място в тротоара. Тези данъкоплатци ще трябва да му плащат обезщетение.

Том се намръщи, изруга и огледа кръвнишки тълпата. Едва ли имаше приятелски настроено лице сред тях. Така че той продължи да ругае и каза, добре тогава, по дяволите тая дъска. Щял да свали ремъците от хамута на коня и да налага Чичо Джон с тях.

— Аха! — рекох. — Ама тая няма да стане. Във всеки случай, не точно сега.

— Че кой ще ме спре? Какво, по дяволите, означава това „не точно сега“?

— Означава, че точно сега Чичо Джон не е тук. Май се умори да те чака.

Том остана със зяпнала уста и се огледа като обезумял. Всички се разсмяха, защото Чичо Джон естествено се беше измъкнал, а си струваше да се види изражението на Том.

Той ме изруга, изруга и тълпата. После се метна на кобилата си и потегли, като заби пети в хълбоците ѝ така силно, че тя изрева от болка.

Наместих дъската обратно на тротоара. Робърт Лий Джеферсън, собственикът на железарския магазин, срещна погледа ми и ми направи знак да вляза вътре. Влязох и го последвах отзад в малката му канцелария.

Освен собственик на магазина, Робърт Лий Джеферсън беше и окръжен прокурор, тъй като нямаше толкова служебни задължения, които да му пречат на търговията. Седнах и той ми каза, че в случая с Том Хок съм се справил отлично и че отсега нататък Том сигурно ще уважава много повече законите и реда.

— Всъщност мисля, че това се отнася до целия град, нали, Ник? Всички тези добри данъкоплатци, които наблюдаваха как ти въдвори ред.

— Май мислиш точно обратното на това, което казваш — рекох. — Как точно, според теб, трябваше да постъпя, Робърт Лий?

— Ами трябваше, разбира се, да арестуващ Хок! Да го тикнеш в затвора! С голямо удоволствие щях да поддържам обвинението срещу него.

— Но за какво можех да го арестувам? Естествено не мога само заради това, че е нашибал един чернокож!

— Защо не?

— О, не така! — възкликнах. — Недей така, Робърт Лий! Наистина нямаш това предвид, нали?

Той сведе поглед към бюрото и за момент се поколеба.

— Е, може би не. Но има други обвинения, които можеше да му отпратиш. Например, че е пьян на обществено място. Или че ловува

извън сезона. Или че бие жена си. Или ъ-ъ...

— Но, Робърт Лий — възразих аз, — всеки прави такива неща. Маса хора във всеки случай.

— Така ли? Не съм забелязал някой да е бил изправен пред съда заради подобно обвинение.

— Но аз не мога да арестувам всички! Или почти всички.

— Говорим конкретно за един човек. За един подъл нехранимайко, лентяй и пияница, който нарушава законите и бие жена си. Защо не го арестуващ за назидание на другите като него?

Казах, че наистина не знам, щом поставя така въпроса. Съвсем не знам, но ще проуча тая работа и ако намеря отговор, ще му го кажа.

— Аз вече знам отговора — рязко отвърна той. — Всеки, който има капка ум в главата си, го знае. Ти си един страхливец.

— Е, не знам дали може да се каже така — рекох. — Не твърдя, че не съм страхливец, но...

— Ако те е страх да си гледаш работата сам, защо не си назначиш помощник? Окръгът има средства за това.

— Ама аз вече си имам помощник — жена ми. Възложил съм на Майра да ми върши канцеларската работа.

Робърт Лий Джеферсън ме погледна мрачно.

— Ник — каза той, — честно, мислиш ли, че ще можеш да я караш както досега? С други думи — да не правиш абсолютно нищо. Мислиш ли наистина, че ще можеш и занапред все така да вземаш рушвети и да ограбваш окръга, без да правиш нищо, за да си вадиш хляба?

— Да, ама не виждам как мога да правя нещо повече, ако искам да остана на служба — рекох. — Имам най-различни разходи, за които хора като теб и окръжният съдия, а и разни други, не се замислят. Аз през цялото време обикалям из града, разправям се със стотици хора, докато вие виждате само по някой човек от време на време. Ония, дето лежат в пандиза... е, кой друг ги натиква там, ако не аз; вас те ви виждат едва след това. Всеки, който търси да вземе назаем някой долар, идва при мен. Всички дами от църковното настоятелство идват при мен за разни подписки...

— Ник...

— Давам угощение на толкова народ всяка вечер, през последния месец преди изборите. Идва куцо и сакато. Трябва да купувам

подаръци, когато някому се роди бебе, трябва да...

— Ник! Слушай, Ник! — Робърт Лий вдигна ръка. — Не си длъжен да правиш всичко това. Хората нямат право да го искат от теб.

— Може би нямат право — казах. — Съгласен съм. Но това, което имат право да искат, и това, което искат, не е точно едно и също.

— Само си върши работата, Ник. Добре я върши. Покажи на хората, че си честен, смел и трудолюбив и няма да има нужда да правиш нищо друго.

Поклатих глава и казах, че не мога.

— Просто не мога, Робърт Лий, и това е.

— Не можеш значи? — Той се облегна на стола си. — А я ми кажи защо не можеш?

— По няколко причини — отвърнах. — От една страна, съвсем не съм *чак толкова* смел, трудолюбив и честен. От друга — избирателите не искат да бъда такъв.

— И как точно го разбра?

— Те ме избраха, нали? И продължават да ме избират.

— Това е съвсем повърхностно разсъждение — каза Робърт Лий. — Може би ти вярвах и те харесвах. Давах ти досега всички шансове да успееш. И няма да е зле да го направиш много бързо, Ник. — Той се наведе напред и ме потупа по коляното. — Казвам ти го като приятел. Ако не се стегнеш и не си гледаш работата, наесен ще я загубиш.

— Наистина ли мислиш, че Сам Гадис е толкова силен, Робърт Лий?

— Наистина е силен, Ник. Много е силен. Сам е почти всичко, което ти не си, извинявай, че ти го казвам, и избирателите го харесват. Залавяй се за работа, иначе той ще те смачка.

— Тъх! — казах. — Имаш ли нещо против да използвам телефона ти, Робърт Лий?

Той каза, че няма и аз се обадох на Майра. Казах ѝ, че ще ида до фермата на Роуз Хок да ѝ помогна да свърши работата си, та като се върне Том, да не я пребие. Майра отвърна, че това е чудесно, тъй като те с Роуз са такива добри приятелки — поне така си мислеше тя — и ми каза да остана там докогато искам.

Затворих телефона. Робърт Лий Джеферсън ме гледаше втренчено, като че ли съвсем си бях загубил ума.

— Ник — разпери ръце той, — нито дума ли не схвана от онова, което ти приказвах? Така ли мислиш, че трябва да си гледаш работата — да идеш да помагаш във фермата на Хок?

— Но Роуз има нужда от помощ — рекох. — Сигурно не смяташ, че е лошо да ѝ се помогне.

— Разбира се, че не! Хубаво е, дето искаш да ѝ помогнеш; това е едно от добрите ти качества — че винаги си готов да помогнеш на хората. Но... но... — Той въздъхна и уморено поклати глава. — Ах, Ник, нима не разбираш? Не е твоя работа да се занимаваш с такива неща. Не за това ти плащат. А трябва да започнеш да правиш това, за което ти плащат, иначе Сам Гадис ще те бие.

— Да ме бие? — попитах аз. — О, имаш предвид изборите?

— Разбира се, че имам предвид изборите! Че за какво друго, по дяволите, говорим от толкова време насам?

— Да, мислил съм за това — казах. — Много съм мислил, Робърт Лий. И май съм измислил една уловка, с която аз ще бия стария Сам.

— Уловка ли? Искаш да кажеш някой номер?

— Е, може и така да се нарече.

— Н-но... но... — Изглеждаше така, като че ли отново щеше да избухне. — Но защо, Ник, защо просто не си вършиш работата?

— Да, мислих много и по това. Да бе, братко, наистина съм мислил много. По едно време почти бях убеден, че наистина трябва да тръгна и да започна да арестувам тоя-оня, изобщо да започна да действувам като шериф. Но после помислих още малко и разбрах, че не бива да правя нищо подобно.

— Но, Ник...

— Защото не това искат хората от мен. Може би си мислят, че го искат, но не е така. Единственото, което искат, е да им дам някакво основание да гласуват за мен.

— Грещиш, Ник — поклати глава Робърт Лий. — Ужасно грещиш. В миналото се оправяше с разни номера, но този път няма да минат. Не и срещу един наистина свестен човек като Сам Гадис.

Казах, че само трябва да почакаме и ще видим, а той ме изгледа изпитателно.

— Да не би да си си наумил, че Сам Гадис не е добър човек? Това ли е, Ник? Още сега мога да ти кажа, че ако си намислил да изровиш

някоя мръсотия за него...

— Нямам такова намерение — казах. — Не бих могъл да изровя никаква мръсотия за Сам, даже и да искам, защото просто няма какво да се изрови.

— Добре, доволен съм, че съзнаваш това.

— Нямам намерение — казах. — Знам, че Сам е много свестен човек. Затова не мога да си обясня как са тръгнали всички тия приказки за него.

— Е, това е добре. Аз... *Какво?* — Той ме изглежда втрещено. — Какви приказки?

— Та нима не си чул? — попитах аз.

— Разбира се, че не съм! И какви точно са тия приказки?

Дадох си вид, че се каня да му разкажа, но после спрях и поклатих глава.

— Няма да ги повтарям — казах. — Ако не си ги чувал, в никакъв случай няма да ги чуеш от мен. А, не!

Той хвърли бърз поглед наоколо, наведе се и понижи глас:

— Разкажи ми, Ник. Заклевам се, че няма да повтора нито дума от това, което ще кажеш.

— Не мога, просто не мога, Робърт Лий. Няма да е честно, а и няма никакъв смисъл. Какво от това, че хората разпространяват разни мръсни истории за Сам, щом ние знаем, че не са верни?

— Моля те, Ник...

— Сега ще ти кажа какво ще сторя — рекох. — Когато Сам излезе да държи първата си реч от предизборната кампания идната неделя, аз ще бъда с него на трибуната. Хиляда на сто той ще има моята морална подкрепа и аз ще го кажа пред всички. Защото знам, че няма и капка истина във всички тия кирливи, мръсни истории, дето се носят за него.

Робърт Лий Джеферсън ме последва до вратата, като се опитваше да ме накара да му кажа какви са тия истории. Аз естествено продължавах да му отказвам, като главното ми основание беше, че никога през живота си не съм чувал някои да каже лоша дума за Сам Гадис.

— Не и не! — казах на излизане. — Няма да ги повтора. Ако искаш да чуеш някоя гадост за Сам, ще трябва да се обърнеш към друг.

— Към кого? — попита той нетърпеливо. — Кого да питам, Ник?

— Когото и да е. Всеки срещнат — отвърнах аз — Винаги се намират хора, готови да очернят един добър човек, дори когато нямат никаква причина за това.

10.

Изведох от градската конюшня коня с кабриолета и подкарах извън града. Но щеше да мине известно време, преди да ида при Роуз Хок. Трябваше първо да уредя една малка работа с Том, работа която щеше да бъде един вид удоволствие, ако разбирате какво искам да кажа, а до любимото му място за лов имаше около един час път.

Той беше там, може би на стотина крачки от пътя, и ловуваше по обичайния си начин. Седеше, опрял гръб на едно дърво, а пушката на друго и лочеше уиски толкова бързо, че едва смогваше да го глътне.

Когато се запътих към него, той се огледа и ме попита какво, по дяволите, правя там с пушката му. После очите му се разшириха и ме попита защо ми е притрябвала пушката му.

— Всичко по реда си — казах. — Едното нещо, което ще направя, е да посетя жена ти. Съвсем скоро ще легна в леглото с нея и тя ще ми даде онова, дето ти, долен подлец такъв, никога не си го заслужавал. Смятам, че ще ми го даде, защото отдавна го прави. Почти всеки път, когато ти си тук, пиян като свиня, и не си в състояние да проумееш какво добро парче ти се е паднало.

Той захвана да ругае още преди да съм изрекъл последните думи, помъчи се да се изправи по дървото и накрая се заклати на краката си. Пристъпи, залитайки, към мен, а аз опрях пушката на рамото си.

— Другото, което ще направя, отдавна трябваше да съм го свършил. Ще изпразня двете цеви на тая пушка право в глупавото ти вонящо шкембе.

И го направих.

Това не го уби веднага, макар че умираше бързо. Искях да поживее още няколко секунди, та да почувствува трите или четирите яки ритника, дето му теглих. Ще речете, че хич не е хубаво да се рита умиращ човек и може би не е. Но аз отдавна исках да го сритам, ама никога досега не ми се бе струвало безопасно.

След малко го оставих — той все повече губеше сили. Гърчеше се в локва от собствената си кръв и карантия. А после престана и да се

гърчи.

Тогава подкарах към фермата.

Къщата много приличаше на повечето фермерски къщи, които ще видите в тая част на страната, само дето беше малко по-голяма. Имаше стръмен покрив, една голяма стая по дължината на фасадата и тристайна пристройка отзад. Естествено беше направена от чамов материал и не бе боядисана. Защото поради жаркото слънце и високата влажност тук едва ли може да се запази боята. Така поне казват хората и дори да не е вярно, беше адски добро извинение за техния мързел. Обработваемата земя в цялата ферма беше от най-добрата, която можете да видите.

Беше от оная плодородна черна наносна почва, която се среща в ниските места покрай реката; толкова хубава и богата, направо да я изядеш, и толкова дълбока, че не се изтощаваше като повечето плитки почви на юг. Може да се каже, че тая земя приличаше много на Роуз — щедра по природа, много щедра, — но Том беше направил всичко възможно да я съсипе, както и самата Роуз. Не бе успял, защото природата ги бе дарила богато. Но и двете — земята и тя — далеч не бяха онова, което представляваха, преди да попаднат в ръцете му.

Когато пристигнах, Роуз окопаваше картофите и дойде при мен тичешком, задъхана, като отмяташе от очите си сплъстената от потта коса. Беше страхотно хубава жена; Том не бе успял да промени това. А имаше и страхотно хубава фигура. Том не беше успял да съсипе и тялото ѝ, макар явно да бе положил немалко усилия. Но бе успял да промени нейния начин на мислене — просташки и груб — и тя говореше точно така. Когато не се налагаше да внимава, ругаеше също като него.

— По дяволите, миличък — прегърна ме тя за миг и веднага се отдръпна. — Дявол да го вземе, сладур, днес не мога да спра. Тоя кучи син Том ми е оставил адски много работа.

— О, я зарежи! Все можеш да ми отделиш няколко минути. После ще ти помогна.

Тя каза, че нямало да има смисъл да ѝ помогнат и шестима. Пак нямало да сколаса.

— Знаеш, че искам да съм с теб, миличък — рече тя. — Луда съм по теб и ти го знаеш. Ако не беше тая проклета работа...

— Ами-и, не знам — казах, за да я подразня малко. — Май не съм напълно сигурен дали искаш да си с мен. Ако беше така, все щеше да ми отделиш минута-две.

— Минута-две не стига! Много добре го знаеш, мили!

— Защо не? — попитах. — Няма да ни трябва повече време, за да те нацелувам, да те понатисна малко, да те попипам и...

— Н-недей! — Тя изпъшка, като потръпна цялата. — Не говори такива неща! Аз...

— А навярно дори ще имаме време да те подържа на коленете си — казах. — И ако роклята ти е вдигната, мога да усетя колко си топла и мека. Или пък мога да дръпна лекичко роклята ти, да я смъкна от раменете ти, та да видя ония хубави неща под нея...

— Стига, Ник! Аз... знаеш какво ми става... о-о — не издържам! Просто не издържам, миличък!

— Е, дори не искам да се съблечеш съвсем — рекох.

Тя ме прекъсна, изпръхтя като пришпорен кон:

— Дявол да го вземе! Пет пари не давам, та ако ще тоя кучи син да ме пребие!

После ме сграбчи за ръката и хукна към къщата, като ме повлече след себе си.

Влязохме вътре, тя тръшна вратата и я заключи. Спусна се към мен и се прилепи с цялото си тяло. После се хвърли на леглото.

— Ама ти защо си легнала? — попитах.

— Ник! Нямаме време за губене, миличък!

— Добре — казах. — Но имам новини за теб. Една малка тайна. Мисля, че май ще трябва да ти го кажа, преди...

— Да ти пикая на тайната! Не ща да знам никакви проклети тайни!

— Но то се отнася до нашия Том. Горкият! Взело, че му се случило нещо...

— Хич не ме интересува! Стига ми и това зло, че кучият му син е жив! Хайде...

Казах й, че точно това е тайната. Че всъщност Том *беше* мъртъв.

— Май червата му са излезли навън през гърба — рекох. — Изглежда, се е спянал в пушката си, когато е бил пиян и сам се е възнесъл.

Тя ме погледна, очите ѝ се разшириха, а устата ѝ се размърда, като че ли се опитваше да проговори. Накрая думите излязоха като нервен шепот:

— Сигурен ли си, Ник? Наистина ли го уби?

— Нека кажем, че е претърпял злополука. Нека кажем, че съдбата му е нанесла жесток удар.

— Но той наистина ли е мъртъв? Сигурен ли си?

Казах ѝ, че съм сигурен, напълно сигурен.

— Ако не е, той ще е първият жив човек, когото съм виждал да издържи няколко ритника в слабините, без да мръдне.

Очите на Роуз светнаха, сякаш бях организиран коледно тържество в нейна чест. После се търкулна по възглавницата и се разтресе от смях.

— Боже мой, значи тоя смрадлив кучи син наистина е мъртъв! Най-после се отървах от това мръсно копеле!

— Тъй вярно, точно така изглежда — рекох.

— Дявол да го вземе! Да можех да съм там, та да го ритна и аз, кучия му син, мръсника му с мръсник! — викаше тя, като добави и още подбрани епитети. Знаеш ли какво ми се щеше да направя с това мръсно копеле, Ник? Щеше ми се да взема един нагрят до червено ръжен и да го забия в мръсния кучешки... ъ-ъ, какво става, миличък?

— Нищо — отвърнах. — Май трябва да покажем малко повече уважение към нашия Том, който в крайна сметка е мъртъв. Не е съвсем прилично да се нарича мъртвия с разни мръсни думи.

— Искаш да кажеш да не викам на кучия син кучи син ли?

— Е, какво, да не би да звучи добре — казах. — Хич не звучи добре, хич.

Роуз отвърна, че на нея ѝ звучало чудесно, но ако съм се смущавал, щяла да се помъчи да си посдържа езика.

— Малко ли неприятности ни причини тоя кучи син, додето беше жив, та да ни трови и след това. Както и да е. Зарежи го, аз ще направя, каквото пожелаеш, сладур. Каквото поискаш, миличък.

— Ами тогава защо не го правиш? — попитах. — Защо си още с рокля?

Но тъкмо на най-интересното телефонът иззвъня. Роуз изруга и каза да го оставя да звъни, но аз отвърнах, че може да е Майра, и тя се отправи към кухнята да се обади. Оказа се точно така.

Говориха доста време. Или по-точно Роуз слушаше какво ѝ говори Майра. Почти всичко, което изрече Роуз, беше „да, така е“, „не може да бъде“ и прочие. Накрая каза: „Да, разбира се, че ще му предам, скъпа Майра. Веднага щом се върне от полето. А на вас с Лени, миличките ми, желая всичко хубаво, докато се видим пак“.

Роуз тръшна слушалката и се върна при мен. Попитах я какво иска Майра, а тя ми отговори, че това, дявол да го вземе, можело и да почака. Точно сега трябвало да се вършат по-важни работи.

— Например какво? — попитах аз.

— Онова — отвърна тя. — *Онова!*

Така че за известно време престанахме да разговаряме.

Мълчахме, легнали един до друг, хванати за ръце и дишахме дълбоко. Най-сетне тя се обърна с лице към мен, опряла глава на ръката си, и заговори за обаждането на Майра.

— Изглежда, днес е ден за хубави новини, миличък. Първо, тоя кучи син Том се е утрепал, а сега, изглежда, че ти е в кърпа вързано — ще бъдеш преизбран.

— Ами? — казах. — Ти по какво разбира?

— Сам Гадис. Целият град говори за него. Знаеш ли какво е направил, Ник?

— Нямам никаква представа — казах. — Винаги съм мислел, че Сам е много свестен човек.

— Изнасилил едно детенце, двегодишно, негърче. Ето какво!

— Мммм? Момче или момиче? — попитах.

— Момиче, предполагам? Аз... ха-ха... Ник, какъв мръсник си! — Тя се разсмя и ме ощипа. — Но не е ли ужасно, мили? Само като си помисли човек как един дърт мъж изнасилва едно бедно, невинно детенце! И да беше само това!

— Кажи — примолех се. — Какво още?

Роуз каза, че Сам бил измамил и някаква вдовица, като ограбил всичките ѝ спестявания, а после утрепал с тояга собствения си баща, за да не се разприказва.

— А туй още не е нищо, Ник. Всички разправят, че разровил гроба на баба си и избил всичките златни зъба от устата ѝ. Чувал ли си някога по-ужасно нещо? Освен това убил жена си и с трупа ѝ нахранил прасетата. И...

— Чакай малко — казах — Сам Гадис никога не е бил женен.

— Искаш да кажеш, че никога не си виждал жена му. Бил е женен, преди да дойде тук, и е нахранил прасетата с нея, още преди да се разбере, че е имал жена.

— О, давай нататък! — казах. — Кога точно се предполага, че Сам е извършил всички тия неща?

Роуз се поколеба и каза, че не знае точно кога. Но, за бога, знае, че ги е извършил.

— Хората няма току така да си измислят подобни истории я. Просто не могат!

— Не могат ли?

— Ама разбира се, че не могат, миличък! Във всеки случай според Майра повечето приказки са тръгнали направо от мисис Робърт Лий Джеферсън. Собственият ѝ съпруг ѝ ги бил разправил, а ти знаеш, че Робърт Лий Джеферсън не лъже.

— Вярно — казах. — Сигурно и сега не лъже, нали?

Трябваше да прехапя устни, за да не се разсмея. Или може би да направя обратното. Защото вече наистина ставаше дяволски тъжно, нали? Цялата тая история беше много жалка.

Разбира се, всичко вървеше добре за мен. Бях подхвърлил въдицата на Робърт Лий Джеферсън и той я ухапа. Бе реагирал точно така, както очаквах — бе тръгнал да разпитва хората какви са тия приказки за Сам. Което ги бе накарало да разпитвах други хора. И не след дълго се появиха куп отговори — оная смрадлива помия, която хората винаги могат сами да забъркат, когато няма нищо налице.

А това, знаете ли, ме натъжи, силно ме натъжи. Вътрешно ми се искаше Робърт Лий да не бе ухапал въдицата, та да тръгне да задава въпроси. Което, от своя страна, бе започнало да трупа мръсотия върху такъв свестен човек като Сам Гадис.

Ама наистина, аз като че ли исках да не се стига дотам. Дори ако това щеше да доведе до провала на Сам и до моето преизбиране, което беше почти сигурно.

Освен ако не се случеше нещо непредвидено...

11.

Цялата нощ валя и аз спях много добре, както почти винаги, когато вали. Към десет часа на следващата сутрин тъкмо довършвах втората си закуска, тъй като първия път не бях ял много — само няколко яйца и малко палачинки със салам, и Роуз Хок позвъни по телефона.

От доста време се опитвала да се свърже с мен, но все не успявала, защото Майра клюкарела за Сам Гадис. Майра поговори с нея няколко минути, после ми даде слушалката.

— Боя се, че нещо се е случило с Том, Ник — рече Роуз, все едно че не знаеше какво му се е случило. — Тази сутрин конят му се върна без него.

— Наистина ли? — попитах. Може би искаш да изляза и да почна да го търся?

— Не знам, Ник — поколеба се тя. — Ако е добре, Том сигурно много ще се разсърди, че изпращам шерифа подире му.

Казах, че няма начин да не се разсърди. Том не обича никой да се бърка в неговите работи.

— Може да се е заврял някъде заради дъжда. Може би чака земята да поизсъхне и тогава да си тръгне.

— Обзалагам се, че е така — каза тя с нотка на облекчение, като се постара и гласът ѝ да прозвучи бодро. — Сигурно не е имал с какво да покрие кобилата и затова я е пуснал да се прибере сама.

— Да, така трябва да е било — рекох. — В края на краищата не ти е казвал, че ще се върне снощи, нали?

— Не, не е. Той никога не ми казва колко ще се бави.

— Добре, не се тревожи — казах. — Във всеки случай още е рано. Ако Том не си дойде до утре, тогава ще тръгна да го търся.

Майра кривеше лице и ръкомахаше, като че искаше да попита за какво става дума. Подадох ѝ слушалката и те продължиха да бърбят, а накрая тя покани Роуз на вечеря.

— Трябва непременно да дойдеш, мила, защото имам да ти разправам разни новини. Можеш да дойдеш с колата на пощаджията към четири часа, а аз ще накарам Ник след това да те откара у вас.

Затвори телефона, поклати глава и промърмори:

— Горката Роуз! Бедната мила женица.

— Защо, скъпа, Роуз не е бедна. Я каква хубава ферма си имат с Том.

— О, млъкни! — викна тя. — Ако ти беше мъж на място, отдавна да си направил нещо с Том! Да си го вкарал в затвора, където му е мястото, вместо да го оставяш да бие тая бедна безпомощна женица, дето му е съпруга!

— Е, не мога да направя това — казах. — Не мога да се бъркам на един мъж и неговата жена.

— Разбира се, че не можеш. Какво ли изобщо можеш да направиш! Защото *не си никакъв* мъж!

— А, тук не знам — рекох. — Не твърдя, че грешиш, но и не казвам...

— О, млъкни! — кресна тя. — Лени е повече мъж от теб. Нали, Лени, скъпи? — и тя му се усмихна. — Ти си смелият, силен мъж на Майра, нали? Не някое дърто страхливо теле като Ник.

Лени прихна да се смее, като ме сочеше с пръст. — Страхливо теле, страхливо теле! Шерифът Ник е страхливо теле!

Погледнах го, той престана да се хили и да ме сочи. Притихна съвсем, пребледня.

Погледнах Майра — нейната усмивка застина, после изчезна. Тя стана почти толкова бледа и кротка, колкото и Лени.

— Н-Ник... — наруши тя дългото мълчание с нервен смях. — Каква-кво има?

— Какво да има? — попитах.

— Как само ни гледаш! Все едно искаш да ни убиеш и двамата с Лени. Аз... аз никога не съм те виждала да гледаш така.

Насилих се да се засмея, като се стараех да прозвучи нехайно и глупаво.

— Аз? Аз да убия някого? Гледай я ти нея!

— Но... но ти...

— Май че си мислех за изборите. Мислех си, че едва ли е много добро хрумването да се подигравате с мен точно сега, когато

наближават изборите.

Тя кимна бързо и намръщено погледна Лени.

— Разбира се, пред хора никога не бихме се държали така с теб. Но... но май наистина не беше добра идея. Макар че ние само се шегувахме.

Благодарих ѝ за разбирането и тръгнах към вратата.

Тя пристъпи след мен, все още притеснена, стресната от страха, който без да искам ѝ бях вдъхнал.

— Не мисля, че трябва да се тревожиш за избирането си, мили. Особено при всички тия приказки, които се носят за Сам Гадис.

— Да, ама аз не обичам да рискувам — казах. — Винаги съм мислил, че човек трябва да има здрава опора зад гърба си и да не забравя, че пилците се броят наесен.

— Мисис Робърт Лий Джеферсън каза, че съпругът ѝ казал, че ти си казал, че не вярваш на приказките за Сам Гадис.

— Не. Не вярвам на нито една дума — рекох.

— Но... тя каза още, че той разправял как си щял да се застъпиш за мистър Гадис. Каза, че идната неделя си щял да бъдеш с него на трибуната.

Отвърнах, че всичко казано е самата истина.

— Ако говориш пак с нея, кажи ѝ, че има пълно право да повтаря думите на Робърт Лий, дето съм щял да се застъпя за Сам Гадис.

— Глупак такъв... — Тя се овладя. — Но Гадис ти е конкурент, мили. Защо трябва да правиш каквото и да било за него?

— Е, точно това е въпросът, нали? — казах. — Тъй вярно, точно това е въпросът. Сигурно щях да ти кажа отговора, ако не си представях какво удоволствие ще ти достави сама да го откриеш.

— Но...

— Смятам, че не е зле да притичам до канцеларията си — казах. — Кой знае какво може да се е случило, докато ме нямаше.

Заслизах по стълбите, и се направих, че изобщо не я чувам, когато ме повика. Влязох в канцеларията си, седнах и качих крака на бюрото. Килнах шапка над очите си и като че ли позадрямах.

Беше страшно спокойно. Калта караше повечето хора да си стоят вкъщи, а бояджииите имаха почивен ден заради влагата, така че ги нямаше дрънченето, шумът, блъскането и подвикванията им. Човек

наистина можеше да си почине и да навакса съня, който е пропуснал през нощта.

Починах си, поспях до пладне и тогава се качих за обяд.

Майра бе преодоляла уплахата си и изглеждаше почти наред. Погледна ме и каза, че ми личи колко напрегната сутрин съм имал и че не ѝ се искало да се преуморявам.

— Е, старая се — казах. — Човек като мен, на чиято глава са стоварени грижите за реда и законността в целия окръг, трябва да се грижи за здравето си. Което май ми напомня нещо. Че ще трябва да закарам Роуз Хок до дома ѝ довечера...

— И ще я закараш! — озъби се Майра. — Ще я закараш, така че хич не се опитвай да се измъкнеш!

— Ами ако Том си е у тях? Представи си, че побеснее, дето водя жена му вкъщи и... и...

Размърдах се неспокойно, като забих очи в пода, но все пак забелязах, че Майра ме гледа свирепо. Най-последно тя проговори, а гласът ѝ трепереше от омраза и отвращение:

— Нищожество такова! Жалко подобие на мъж! Чуй какво ще ти кажа, Ник Кори! Ако Том наистина си е у дома и ти му позволиш да закачи Роуз, ще те накарам горчиво да съжаляваш!

— О, боже! — възкликнах. — Милостиви боже! Ама как можеш да говориш такива неща. Няма да стоя и да гледам как бият Роуз я.

— И по-добре недей! Само това исках да ти кажа! По-добре недей!

Започнах да ям, а Майра ми хвърляше подозрителни погледи. След малко вдигнах очи и казах, че тъкмо съм се сетил и нещо друго за Роуз. Ами ако Том се върне вкъщи, след като аз си тръгна и няма да ме има там да я защита?

— Няма начин да не се е натряскал — рекох. — Щом го е нямало толкова време, сигурно ще бъде два пъти по-пиян и гаден от обикновено. Направо се разтрепервам, като си помисля какво може да направи на Роуз.

— Да... — Майра се колебаеше, като премисляше казаното от мен, но не намери нещо, за което да се захване. — Да, едва ли ще изглежда порядъчно да останеш цяла нощ. И все пак...

— О, не, не мога да направя такова нещо. И дума да не става — казах. — И освен това не знаем със сигурност кога точно ще си дойде

Том. Може да го няма два-три дни. Знаем само, че когато се върне, ще бъде много трудно човек да се справи с него.

Майра се ядоса, намръщи се и каза, че отдавна трябвало да направя нещо с Том, та сега Роуз да не е в такова положение. Отвърнах, че май е права и че е лошо, дето не можем да измислим някакъв начин да защитим Роуз.

— Дай да видим — казах. — Питам се дали не можем да намерим поне куче да я пази или...

— Глупак такъв! Том ще го убие начаса! Той изпотрепа всички кучета, които са имали!

— Ммм... хмм — казах. — Да пукна, ама съвсем бях забравил. Дай пак да помислим. Сещам се за нещо, ама ако Роуз беше друг човек. По-нахакана, нали разбираш, а не толкова хрисима и кротка. Но тя си е такава, тъй че няма да има никакъв смисъл.

— От какво няма да има смисъл? За какво говориш?

— Е, как за какво? За револвер — казах. — Онова нещо, с което се стреля. Но Роуз сигурно няма да има никаква полза от него, защото се плаши дори от собствената си сянка, тъй че...

— Ето това е! — прекъсна ме Майра. — Ще ѝ вземем револвер! Тя трябва да си има револвер при всички случаи, така както стои все сама.

— Но каква полза от това? — попитах. — Роуз не би застреляла никого дори за да спаси живота си.

— Не съм сигурна, особено ако животът ѝ е в опасност. Поне би могла да го насочи. Така ще може да дължи на разстояние тоя скот — мъжа си.

— А, за това не знам — рекох. — Ако питаш мен...

— Не те питам! Още днес ще излезем с Роуз да ѝ потърсим револвер, а ти си яж обяда и мълчи.

Приключих с яденето и се върнах долу в канцеларията. Починах си и подремнах още малко, но не така добре, както сутринта. Бях озадачен, учудвах се от себе си защо бях поискал Роуз да има револвер. Защото, разбира се, исках да си има.

Опитвах се да си го обясня с това, че ще е за самозащита, просто в случай че някои се опита да я нападне. Но знаех, че истинската причина не е тази. Мисля, че истинската причина беше нещо, което още не си бях изяснил напълно. Тя беше част от нещо друго — от

някакви планове, които се отнасяха до Майра и Лени, ама още не се бяха избистрили в съзнанието ми.

Изглежда, май няма смисъл човек да прави нещо, без да знае защо. Но смятам, че точно това съм правил почти през целия си живот. Причината да ида при Кен Лейси например не беше онова, което изтъкнах тогава. Направих го, защото си имах план за него — и вие видяхте какъв беше този план. Но по времето, когато го посетих, аз не го знаех.

Имах си някаква цел и смятах, че човек като Кен може да ми бъде много полезен, за да я постигна. Но как точно щях да го използвам — съвсем не ми беше ясно.

И сега с Роуз и револвера положението беше същото. Знаех само, че те навярно ще се вместят в някакъв план относно Майра и Лени. Но нямах реална представа какъв ще е този план. Наистина нямах.

Освен, че по всяка вероятност, щеше да бъде нещо твърде неприятно.

Роуз пристигна пред сградата на съда около четири часа същия този следобед. Бях нащрек и я очаквах, така че успях за я повикам за малко в канцеларията, преди да се качи горе.

Изглеждаше по хубава от всякога, което беше чиста истина. Каза, че цяла нощ спала като младенец и се събудила засмяна с мисълта как оня кучи син Том лежи мъртъв някъде в калта.

— Правилно ли постъпих, мили, дете ти се обадох тая сутрин? — прошепна тя. — Прозвуча ли така, сякаш наистина съм разтревожена за това мръсно копеле?

— Направи го чудесно — казах. — И виж, миличка...

Казах ѝ за револвера, как ще изглежда, все едно че е уплашена да не би да я пребие Том, като се върне, което следователно ще бъде доказателство, че не знае за смъртта му. Тя май се поколеба за миг, погледна ме начумерено, но не възрази.

— Както кажеш, Ник, скъпи. Щом мислиш, че е добра идея.

— Да, всъщност идеята е на Майра — казах. — Нямаше как да не се съглася с нея, защото иначе щеше да проличи, че знам за Том, знам, че той няма да се върне.

Роуз кимна и рече:

— И какво от това, по дяволите? — после смени темата. — Може би някой ден ще ти пусна и на теб един куршум, ако не си достатъчно

мил с мен.

— Това време никога няма да дойде — казах. Прегърнах я набързо, притиснах я до себе си, а после тя се качи горе.

След малко двете с Майра излязоха да търсят револвер и се върнаха чак след пет.

Няколко минути преди шест часа Майра ме повика — затворих канцеларията и се качих за вечеря.

Както винаги, Майра говореше най-много и ме прекъсваше всеки път, когато казвах нещо. Роуз се съгласяваше с нея за всичко, обаждаше се от време на време само да каже колко прекрасна и умна е Майра. И това също беше както обикновено. Привършихме с яденето. Майра и Роуз започнаха да разтребват масата. Лени ме погледна да види дали го наблюдавам — което правех, без той да разбере — и се промъкна към вратата.

Изкашлях се леко, за да привлека вниманието на Майра и посочих с глава към Лени.

— Какво ще кажеш за това, мила? — рекох. — Какво се разбрахме?

— Какво? За какво говориш, бога ми?

— За това, че излиза през нощта. Знаеш какво прави, а това не е хубаво, когато приближават изборите.

— О-о, стига. От време на време момчето трябва да глътва по малко въздух, нали?

— Но ние се разбрахме, че...

— Аз не! Ти така ме обърка, че не се замислих какво казвам! Във всеки случай Сам Гадис непременно ще се провали и ти го знаеш!

— Добре, но не виждам смисъл да се рискува. Аз...

— Я млъквай! Виждала ли си някога такъв мъж, Роуз? Чудно ли е, че почти съм изкукуригала, дето живея с него?

Майра ме изгледа намръщено, а после се обърна усмихнато към Лени.

— Върви, момчето ми. Приятно прекарване, но не закъснявай много.

Той излезе, след като злобно се ухили. Майра рече, че е по-добре да ида в спалнята и да си седя там, щом не мога да се държа разумно, а тя вече била сигурна, че не мога, и аз така и направих.

Отметнах покривката, за да не я нацапам с ботушите си, и се изтегнах в леглото. Прозорецът беше отворен и чувах щурците, които свиреха, както винаги след дъжд. От време на време някакъв жабок се обаждаше с едно силно *ква-ак*, като тъпан, който поддържа ритъм. Някъде в града някой помпаше вода — *пльок-пльок* — и се чуваше как майка вика детето си: „*Хенри Клей, е-ей, Хенри, Клей Хюстън! Прибирай се веднага вкъщи!*“ А във въздуха се носеше дъх на свежа мокра пръст — една от най-приятните миризми на света. И... и изобщо всичко беше чудесно.

Беше така дяволски хубаво и спокойно, че отново задряхах. Да бе, човек, заспах, въпреки че през деня не бях имал никаква сериозна работа и бях успял да си понаваксам почивката.

Трябва да съм спал около час, когато се събудих от виковете на Майра и крясъците на Лени, а някой им говореше — Ейми Мейсън казваше, каквото имаше да каже, и то така, че направо да настръхнеш. Уж тихо, но твърдо и язвително, както само Ейми можеше да говори, когато ѝ прекипи. Когато Ейми говореше по този начин, беше ясно, че ще трябва да се вслушаш в това, което казва; да се вслушаш и хубаво да го проумееш, иначе лошо ти се пише.

Знаех, че това въздействува на Майра, въпреки че викаше и се стараеше да покаже, че не ѝ пука. Започна да хленчи и да мънка, като обясняваше, че Лени не е имал наум нищо лошо, като е надничал през прозореца на Ейми — просто е полюбопитствувал. Ейми каза, че знае точно какво е имал наум и по-добре вече да не прави гадните си номера, за да не му се случи нещо неприятно.

— Вече предупредих съпруга ви — каза тя, — а сега предупреждавам и вас, мисис Кори. Ако пипна брат ви отново пред прозореца ми, ще го нашиbam с камшик.

— Н-няма да посмеете! — захленчи Майра. — Стига сте го мъчили! И не му дърпайте повече ухото!

— С удоволствие — каза Ейми. — Като го докосвам, настръхвам цялата.

Открехнах вратата и погледнах към тях.

Майра беше прегърнала Лени и го галеше по главата, а лицето му беше зачервено и безумно уплашено. Роуз стоеше до тях, като се стараеше да изглежда загрижена и готова да помогне. Но понеже я

познавах добре, бях сигурен, че тя вътрешно се смее, радва се да види поне веднъж Майра хваната на тясно. А колкото до Ейми...

Гърлото ми се сви, като я гледах, и се чудех какво ли намирам в Роуз, след като съм имал такава като Ейми.

Не че беше по-хубава от Роуз или по-добре сложена. Няма грешка у Роуз по отношение на красота или телосложение, с която и жена да я сравнявате. Според мен разликата беше в нещо, което идва отвътре, нещо, което ти грабва сърцето, нещо, което оставя белег в душата ти, така че усещането за нея, мисълта за нея не те напускат, където и да си.

Излязох шумно от спалнята и се огледах с много изненадан вид.

— Хей, какво става тук? — попитах, без да дам възможност на някой да ми отговори. — О, добър вечер, мис Мейсън. Някакви неприятности ли имате?

Ейми отвърна, не, нямала никакви неприятности. Един вид ме имитираше, нали разбирате.

— Вече няма нищо, шерифе. Неприятностите са уредени. Жена ви ще ви каже как да се избягват и за в бъдеще.

— Жена ми ли? — хвърлих изпитателен поглед към Майра и Лени и пак се обърнах към Ейми. — Да не би братът на жена ми да ви е направил нещо, мис Мейсън? Само ми кажете, ако има нещо.

— Разбира се, Лени не е направил нищо — озъби се Майра. — Той само...

— Ти да не се казваш мис Мейсън? — попитах.

— М-моля?

— Зададох въпрос на мис Мейсън. Ако случайно не си чула, мис Мейсън е една от най-известните и уважавани млади дами в окръга Потс и когато я питам нещо, то е, защото знам, че ще ми каже истината. Затова ще е по-добре да не й противоречиш, когато говори.

Майра остана с отворена уста, изчерви се, пребледня, а после пак пламна. Знаех, че когато останем сами, сигурно ще ме прати по дяволите, но в момента не можеше да ми възрази. Разбираше, че съвсем няма да е добре с оглед на приближаващите избори, понеже Ейми се ползуваше с добро име. Съзнаваше, че човек като Ейми може да създаде ужасно големи неприятности, ако реши. А годината на изборите не беше време за неприятности.

И така, Майра не се заяде с мен, въпреки че умираше да го стори, а Ейми остана доволна от начина, по който постъпих, и рече, че съжалява, ако е казала нещо обидно.

— Боя се, че за момент дадох воля на нервите си — усмихна се малко сковано тя. — Моля да ме извините, но трябва да си вървя.

— Ще ви изпратя до вас — рекох. — Вече е доста късно за млада дама да ходи сама по улиците.

— Не, съвсем не е необходимо, шерифе. Аз...

Казах, че е необходимо, разбира се, ние с жена ми не бихме допуснали друго.

— Нали така, Майра? Ти настояваш да придружа мис Мейсън до дома ѝ, нали?

Майра каза „да“ със стиснати зъби.

Кимнах и намигнах на Роуз, тя също ми намигна и тръгнах с Ейми.

Тя живееше в центъра на града, така че не изкарах коня и кабриолета, както щеше да се наложи, ако къщата ѝ бе далече. Във всеки случай исках да разговарям с нея и не желяех тя да ми се изплъзне. А е почти невъзможно една жена да ти се надува, когато в тъмна нощ я изпращаш през калта до вкъщи.

Тя трябваше да ме изслуша, когато започнах да ѝ разправам как ме е хванала Майра. Каза, че съвсем не я интересува, че това не е нейна работа и така нататък. Но все пак слушаше, защото не ѝ оставаше нищо друго. А след няколко минути престана да ме прекъсва и започна все повече да се приближава до мен. Разбрах, че вярва на моите приказки.

В преддверието на къщата тя обви ръце около мен, аз също я прегърнах и постояхме така в тъмното, притиснати един до друг. После тя леко ме отблъсна, аз не виждах лицето ѝ, но някак си усещах, че е намръщена.

— Ник! — каза тя. — Ник, това е ужасно!

— Да, май забърках истинска каша. Трябва да съм бил голям глупак да позволя на Майра толкова да ме уплаши, че да се ожения за нея и...

— Не става дума за това. То би могло да се уреди с пари, а аз имам пари. Но... но...

— Тогава какво те тревожи? — попитах. — Кое е толкова ужасно, мила?

— Аз... аз не съм сигурна. — Тя поклати глава. — Знам кое, но не знам защо. И не съм убедена, че нещо ще се промени дори да знаех. Аз... О, Ник! *Ник!*

Тя зарови лице в мен. Притиснах я по-силно, галех я по главата и шепнех, че всичко ще се оправи, че нищо не може да бъде толкова ужасно, щом сме отново заедно.

— Наистина е така, мила! Кажи ми само за какво става дума и аз ще ти покажа, че то наистина няма значение.

Тя се притисна по-плътно до мен, без да проговори.

Казах: добре, да става каквото ще, можем да го отложим за друг път, когато няма да бързам като тази нощ.

— Спомняш ли си как ходех нощем да ловя риба? — рекох. — Мисля си дали да не мога утре вечер пак да тръгна за риба, като съвсем неволно сбъркам и вместо на реката, се озова тук, защото ти не живееш кой знае колко далеч.

Ейми се понамуси, после се разсмя.

— О, Ник! Ти си наистина неповторим!

— Да, надявам се, че е така. Иначе в света щеше да настъпи адска бъркотия.

Казах й, че ще се видим на следващата вечер, веднага щом хубаво се стъмни. Тя потръпна, долепена до мен, и отвърна, че ще бъде чудесно.

— Наистина ли трябва вече да си тръгваш, мили?

— Да, мисля, че се налага. Майра ще се чуди какво се е случило, а трябва да изпратя и мисис Хок до дома й.

— О, вярно — каза Ейми. — Почти бях забравила за Роуз.

— Да, трябва да я заведа до тях — едва ли не с досада промърморих аз. — Майра й е обещала.

— Горкичкият Ник! — Ейми ме потупа по бузата. — Всички му се налагат.

— О, не че имам нещо против — казах. — Все някой трябва да се погрижи за горката мисис Хок.

— Точно така! Не е ли истинско щастие, че има някой, който охотно иска да се погрижи за нея? Знаеш ли, Ник, че горката мисис Хок понася забележително добре всички неприятности, които й се

струпах на главата. Тя направо цъфтеше, приличаше, може да се каже, на влюбена жена.

— Нима? Не мога да кажа, че съм забелязал.

— Влез за малко, Ник. Искам да поговоря с теб.

— Не е ли по-добре да отложим това за утре вечер? Вече е доста късно и...

— Сега! Тази нощ, Ник.

— Но Роуз — тоест мисис Хок — ще чака. Аз...

— Нека чака. Боя се, че това няма да бъде единственото разочарование, което ѝ предстои. Хайде, влизай!

Тя отвори рязко вратата и влезе, а аз я последвах. Ръката ѝ сграбчи моята в тъмното и тя ме поведе към спалнята в задната част на къщата. Смешното е, че уж искаше да говори с мен, а не каза нищо.

Или почти нищо.

Малко по-късно тя лежеше по гръб, прозяваше се и се протягаше. Стори ми се, че мърда неспокойно, защото аз не виждам добре на тъмно и се обличах бавно.

— Ще побързаш ли малко, мили, моля те? Толкова ми е хубаво, отпусната и сънлива съм и искам да си легна.

— Е, няма да биеш много път до леглото си — казах. — Та какво беше това, за което искаше да говориш с мен?

— Може би за твоя език. Ти не си някой невежа, Ник. Защо говориш като такъв?

— Сигурно по навик. Привичка някаква. Смятам че езикът и граматиката са като много други неща. Когато човек не ги използва, щото не чувствава истинска необходимост от тях, много скоро си загубва усета. Грешното става вярно за него, а може да се каже и обратното.

Ейми въртеше глава на възглавниците, като ме разглеждаше с широко отворени върху бялото си лице очи.

— Мисля, че разбираш какво имам предвид, Ник — рече тя. — В известен смисъл и аз съм жертва на същия процес.

— Нима? — казах, нахлузвайки ботушите си. — Как така, Ейми?

— Или започвам да ставам жертва. И да знаеш, мили, това наистина ми харесва.

Станах, като натъпквах ризата в панталона си.

— Та какво точно искаше да ми кажеш, Ейми?

— Нищо, което да не може да почака до утре вечер. Наистина, вече не мисля, че и тогава ще имам какво да ти кажа.

— Но ти каза.

— Казах и някои други неща, мили. Възможно е да не си чул. А сега върви. Много се надявам, че горкичката мисис Хок няма да бъде твърде разочарована.

— Да — рекох. — И аз се надявам, че няма да бъде разочарована.

— Но имам чувството, че ще бъде обратното.

12.

С Майра се срещнах преди няколко години на щатския панаир. Бях издокаран, както винаги, когато отивах някъде и дори един глупак можеше да забележи, че изглеждах отлично. Във всеки случай смятам, че Майра го забеляза. А и тя не изглеждаше толкова зле тогава — беше си дала труд да се разкраси. И аз не се съпротивявах особено, когато се лепна за мен.

Беше на някакво място, където замеряш с топки главата на един негър и ако го улучиш, печелиш награда. Аз опитах, защото човекът, който държеше павилиона, настояваше. Не беше учтиво да откажа, но не исках да удрия негъра и все не го улучвах. Тогава чух някой да пляска с ръце и това беше Майра, която ми се израдва така, сякаш бях играч от световна класа.

— О-о! Просто не мога да разбера как го правите — рече тя и ми се усмихна превзето. — Бихте ли хвърлили няколко топки и за мен, ако си платя?

— Предпочитам да не го правя, госпожице — отвърнах аз. — Извинете ме, моля, тъкмо си тръгвах.

— О! — рече тя и лицето ѝ повяхна, което не изискваше особени усилия, нали разбирате какво искам да кажа. — Всичко ми е ясно, жена ви е с вас.

— Не, не е това — казах. — Не съм женен, госпожице. Просто не искам да замерям тоя негър, защото мисля, че не е редно. Направо може да се каже, че е неприлично.

— Само така си говорите — нацупи се тя, после се усмихна кисело. — Измислихте го да ме упрекнете за моята дързост.

Възразих, че съвсем не е така. Наистина бях убеден в думите си.

— Ако неговата работа е да го замерват, не съм длъжен аз да го замервам. Във всеки случай по-добре човек да е без работа, отколкото да прави това. Щом трябва да го удрят, за да живее, той няма нищо, за което си струва да се живее.

Лицето на Майра стана сериозно и тя каза, че разбира какъв дълбокомислен човек съм. Отвърнах, че това не знам, но със сигурност съм жаден.

— Може би ще разрешите да ви предложи една лимонада, госпожице, тъй като виждам, че не мога да спечеля вашата благосклонност с хвърляне на топки.

— Ами-и... — започна да се гърчи притеснено и припряно тя. — Нали няма да си помислите, че съм ужасно нахална, ако кажа да?

— Но вие тъкмо го казахте, госпожице — рекох и я поведох към розовата сергия за лимонада. — Току-що се съгласихте и аз не виждам нищо лошо в това.

И наистина не мислех нищо лошо.

Помислих си само, че тя трябва да имаше въглени в гащите или както искате го кажете. Струваше ми се, че няма да е зле да се направи нещо, и то бързо, иначе тя щеше да се подпали, можеше да подпали и целия панаир и да настане такава паника, че хиляди хора да бъдат стъпкани, да не говорим за материалните щети. Можех да измисля само един начин да предотвратя това.

Все пак не исках да действам прибързано. Що се отнася до мен, просто нямаше нужда да бързам, защото идната седмица щях да се женя за Ейми, а тя се грижеше нищо да не ми липсва дотогава. Така че аз се помайвах и се мъчех да реша дали да направя единственото, за което се сещах в момента. Ще речете, не беше моя грижа дали Майра ще подпали панаира, при което сигурно щяха да загинат хиляди невинни жени и деца. Защото аз не бях от този град, но винаги съм зачитал местните закони — нали разбирате, законите на този щат, а Майра живееше тук. Можех да си навлека куп неприятности, ако се забъркам в някоя тукашна история, па била тя и нещо съвсем обикновено и на местните жители изобщо да не им пукаше от нея.

Заведох Майра на няколко панаирджийски зрелища, стоях плътно до нея и се мъчех да реша какво да правя. Качих я на въртележката и на други люлки, помагах ѝ да се качва и да слиза, гледах как полата ѝ се вдига и така нататък. И да пукна, ама не ми трябваше много време да се реша.

Майра, изглежда, се стресна, когато ѝ зашепнах, почти толкова се стресна, колкото ако ѝ бях купил кесийка пуканки.

— Ама аз... и през ум не би ми минало! — записвива се нервно тя. — Що за идея, да отида в хотел с непознат мъж!

— Но у мен няма нищо непознато — казах, като я оципах. — Всичко ми е като на другите.

— О, колко си ужасен! — разкикоти се тя. — Ти си направо страшен!

— Защо? Съвсем не съм страшен. Във всеки случай не е честно да приказваш така, без да знаеш повечко по въпроса.

Тя се закиска, изчерви се и каза, че не може да отиде в хотел.

— Просто не мога! Наистина не мога!

— Добре, щом не можеш — не можеш — й казах, защото всичко вече започна да ми омръзва. — Нямам намерение да те увещавам.

— Но... но бихме могли да отидем в квартирата ми. Никой няма да си помисли нищо, ако се качиш за малко в моята стая.

Отдохме с трамвай до мястото, където живееше тя — голяма бяла сграда на няколко пресечки от реката. По всичко личеше, че мястото е много порядъчно, а също и хората. И никой не ни погледна учудено, когато Майра каза, че се качваме горе да се пооправим, преди да излезем да вечеряме.

Ей богу, аз едва докоснах тая жена. И дори да съм я докоснал, всъщност не направих нищо. Бях готов, имах голям мерак, е, и може би понаправих *нещичко*. Но при всичките тия дрехи, с които беше навлечена, то не беше нищо.

Внезапно обаче тя ме блъсна на пода и започна да крещи и да реве така силно, че можеха да я чуят чак в съседния квартал. Станах и се помъчих да я усмиря. Попитах я какво, по дяволите, й става и понечих да я потупам, за да я успокоя. Тя отново ме блъсна, като вдигаше още по-голяма врява.

Не знаех какво да правя. Във всеки случай няхах време да направя нищо, тъй като цял куп квартиранти се втурнаха в стаята.

Жените се засуетиха около Майра, говореха й успокоително. А тя продължаваше да крещи и да клати глава, без да отговаря, когато я питаха какво е станало. Мъжете ме гледаха и ме разпитваха какво съм направил на Майра. Беше такова едно положение, в което истината не е достатъчна, а лъжата не помага. За щастие това не се случва така често в нашия изпълнен с мъки и неволи живот.

Мъжете се нахвърлиха върху мен и ме заблъскаха. Една от жените каза, че отива да повика полиция, но мъжете я спряха, те сами щели да се погрижат за мен. Казаха, че ще си получа заслуженото и че наоколо има достатъчно други мъже да помогнат.

Е, наистина не можех да ги обвинявам за това, което си мислех. На тяхно място сигурно и аз щях да мисля същото, като гледах как Майра крещеше, с тия раздърпани дрехи, а и моят вид хич не беше подобър. Те си въобразяваха, че съм я изнасилил, а когато човек изнасили някое момиче в тая част на страната, рядко стига до затвора. И ако стигне, не стои дълго там.

Понякога си мисля, че може би това е една от причините ние да не се развиваме така добре, както другите райони. Хората губят толкова много от работното си време да линчуват други хора, харчат толкова много за въжета и газ и да се напият предварително, а и за други неща, та не им остават нито кой знае колко пари, нито човекочасове за полезни неща.

Както и да е, вече изглеждаше, че аз ще бъда почетният гост на една веселба около бесилката, когато Майра реши да проговори.

— С-сигурна съм, че мистър Кори нямаше лоши намерения — каза тя, като се оглеждаше наоколо с насълзени очи. — Той наистина е добър човек и съм сигурна, че не е имал лоши намерения, нали, мистър Кори?

— Разбира се, че не, госпожице — отвърнах аз и пригладих яката си. — Наистина не съм възнамерявал нищо подобно, така си е.

— А защо го направихте тогава? — намръщено ме попита някакъв мъж. — Това човек едва ли го прави случайно.

— А, тук не знам — казах. — Не искам да кажа, че грешите, но не съм и сигурен, че сте прав.

Той замахна към мен. Наведох се, но някой друг ме подхвана за раменете и ме запрати към вратата. Паднах на колене и някой ме ритна, а трети ме изправиха отново на крака, без да бъдат особено внимателни, и после всички ме заблъскаха навън, като в същото време се опитваха да ме цапардосат.

Майра извика:

— Чакайте! Моля ви, почакайте! Всичко това е грешка.

Те поспряха и някой каза:

— Не се разстройвайте, мис Майра. Тоя подлец не го заслужава.

— Но той иска да се ожени за мен! Смятахме тази нощ да се оженим!

Всички бяха много изненадани, в това число и аз, но за разлика от мен, те бяха и озадачени. Все едно че бях сменил кон за кокошка, както се казва. Цял живот съм ходел по жени, без да се замислям върху това, че всичко, що има опашка на единия си край, има и зъби на другия. И сега ми се връщаше тъпкано.

— Вярно ли е това, Кори? — ръгна ме с лакът някакъв човек. — Ще се жените ли с мис Майра?

— Ами-и... — запелтечих аз. — Ами като че ли е така или поне така ми се струва. Искам да кажа... ъ-ъ...

— О, той е много стеснителен — разсмя се Майра. — И толкова много се вълнува! Точно така беше и когато... — Тя се огледа, изчерви се и заоправя раздърпаните си дрехи. — Той толкова се разпали, когато дадох съгласието си да се омъжа за него, че... че...

Жените започнаха да я прегръщат и целуват.

Мъжете взеха да ме тупат по гърба и да ми стискат ръцете. Извиняваха се, задето криво са разбрали положението — ама как само, без особени усилия, една жена може да навлече куп неприятности на един мъж.

— Абе можехме да те окачим на въжето, Кори, ако мис Майра не бе изяснила нещата? Щеше да стане голям майтап, нали?

— Аха — казах аз. — Хубаво щяхте да се пошегувате с мен. Но вижте какво, момчета. Относно тая женитба...

— Чудо работа е това, Кори. И си взимаш чудесна женичка.

— А аз си взимам чудесно мъжле! — Майра скочи и ме прегърна. — Ще се оженим още тази вечер, защото мистър Кори просто не може да търпи повече, а всички вие сте поканени на венчавката.

Оказа се, че в съседния квартал живее един свещеник, така че тръгнахме натам — тръгнаха всички, бих казал — и ме повлякоха със себе си. Майра ме държеше под ръка и ме теглеше, а останалите се мъкнеха подир нас, смееха се, шегуваха се, потупваха ме по гърба и ме следваха по петите, да не би да забавя крачка.

Мъчех се да поизостана, а на тях им беше смешно. Изразът на лицето ми им се струваше смешен и направо изпаднаха в истерия,

когато попитах кому е нужно това дяволско бързане и казах, че може би трябва още малко да помислим.

Спомних си ония церемонии, описвани в старите исторически книги. Нали се сещате, ония големи шествия, където всички се смеят и се веселят до спукване, а най-отпред върви той, дето ще бъде принесен в жертва на боговете. Той знае, че ще бъде посечен с касапския топор веднага щом престанат да хвърлят рози пред него, така че явно не бърза да стигне до олтара. Не може да се измъкне, но и не може да вложи душата си в тая тържествена церемония. И колкото повече се опъва, толкова повече му се смеят.

Така че...

Ето това си спомних тогава. Как човек може да бъде пожертвуван за нещо, което никак не си заслужава.

Струва ми се, че много женитби стават по същия начин. Всичко е само зрелище, няма нищо истинско. Всичко се прави за пред хората и нищо не остава за самия теб.

Така че оная нощ, когато си легнахме с Майра... — сигурно и след много други женитби е така. Крясъци, обвинения, груби думи: жената си го изкарва на мъжа за това, че е бил прекалено глупав, та не е успял да се откачи от нея.

Или може би съм просто малко озлобен...

13.

Изкарах коня с кабриолета от градската конюшня и се върнах в сградата на съда. Още щом влязох, Майра се нахвърли върху мен, като искаше да знае защо съм се забавил толкова дълго. Отвърнах, че хич не ми е било много лесно да загладя работата с Ейми.

— Не виждам защо — каза Майра. — Изглеждаше напълно спокойна, когато си тръгна оттук.

— Да, ама има някои неща, които ти не разбираш. Например това, че не трябва да пускаш Лени да излиза нощем, та да си нямаме подобни разпавии.

— Не се захващай пак с Лени!

— Ще ти кажа с какво смятам да се захвана. Искам да заведа веднага Роуз у дома ѝ, та по някое време нощес всички да можем да поспим.

Роуз каза, че наистина трябвало да тръгва, благодари на Майра за вечерята, прегърна я и я целуна за лека нощ. Тръгнах надолу по стълбите преди нея, за да избягна някоя нова разпавия, а след минута-две тя дотича и се качи в кабриолета.

— Пфу! — рече тя, като триеше устата си. — Като целувам тая дърта кучка, все ми се иска да си измия устата.

— Мери си ругатните, Роуз — казах. — Защото някога можеш да се изпуснеш съвсем не на място.

— Да, май че трябва, дявол да го вземе. За това е виновен Том, мръсният му кучи син, но ще направя всичко, за да престана.

— Умницата ми! Виждам, че няма да си имаш неприятности.

Вече бяхме извън града. Роуз се плъзна по седалката и се сгуши в мен. Целуна ме по врата, мушна ръка в джоба ми, после като че ли се поотдръпна и ме погледна учудено.

— Какво ти има, Ник?

— Защо? — рекох. — Какво да ми има, Роуз?

— Попитах какво става с теб?

— Защо, нищо ми няма. Сигурно съм поуморен и изтощен от всички вълнения тая вечер. Но наистина ми няма нищо.

Тя ме изгледа втренчено, без да каже и дума. Обърна се на седалката, загледа се напред и известно време продължихме в мълчание. Най-после тя проговори с толкова тих глас, че едва я чувах, и ме попита нещо. Изстинах целият.

— За бога! — извиках. — Как можа да кажеш такова нещо! Знаеш, че Ейми Мейсън не е такава жена, Роуз! Всички го знаят.

— Какво, по дяволите, значи това, че не била такава? — озъби се Роуз. — Да не искаш да кажеш, че е адски порядъчна, та да легне с теб, а аз не съм?

— Искам да кажа, че почти не познавам тая жена. Едва я поздравявам на улицата.

— Достатъчно дълго ви нямаше тая нощ, та да се опознаете!

— Не говори така, миличка. Просто на теб ти се е сторило много дълго, както и на мен. Нали разбираш, защото няхаме търпение да останем насаме тая нощ и това изчакване ни се е сторило адски мъчително. Миличка, та аз просто изгарям от страст по теб, още от момента, в който ти се появи.

— Добре... — тя се примъкна по седалката.

— За бога! — рекох. — За какво ми е Ейми Мейсън, когато имам теб? Та това са чисти глупости, нали? Между вас двете няма място за сравнение!

Роуз се плъзна по седалката и се долепи до мен. Облегна глава на рамото ми и каза, че ми се извинява, но аз съм реагирал някак си особено и че някои мъже дяволски я вбесяват с държането си.

— Тоя проклетник Том например! Просто не ме оставяше на мира, докато не постигнешето, а после излизаше и караше, с която му падне.

— Тц-тц! — казах. — Хич не мога да ги разбера такива.

Роуз ме прегърна и ме целуна по ухото. Гризна ме леко и зашепна. Разправяше какво щяла да направи, когато идем у тях.

— Майра иска да поостанеш малко, та да се увериш, че всичко е наред. Не е ли чудесно, а? Няма защо да бързаме, ще бъдем заедно с часове, само ти и аз. И, скъпи мой, няма да загубим нито минутка!

— Олеле! — извиках.

— Ще бъде както никога досега, миличък! — Тя потръпна, както се бе притиснала в мен. — О, скъпи мой, тая нощ ще бъде по-различна от всякога!

— Ох! — изпъшках. — Ама че хубаво.

Тя продължаваше да шепне и да потръпва, притискайки се в мен, като повтаряше, че тая нощ никога няма да я забравя. Бас държа, че няма, й казах. И си знаех, че ще е точно така. Защото както се чувствах — кух като дървена свирка и сякаш гръбнакът ми бе пречупен на шест места, — сигурно нямаше да има особена веселба, когато стигнем у тях. Кое то значеше, че тя ще разбере колко е била права за Ейми. Означаваше също, че навярно ще вземе револвера, с който се сдоби днес, и ще ме простреля направо в срамните части. А с такъв спомен сигурно нямаше да забравя тая нощ.

Помъчих се да измисля някакъв начин да я укротя. Погледнах към небето, където отново се сгъстяваха дъждовни облаци, видях как тук-там проблясва светкавица и си помислих, о, да може гръм да ме тресне и да ме скове, та да имам оправдание пред Роуз. След това си пожелах дано конят подскочи и ме хвърли в някоя ограда от бодлива тел, та Роуз да ме пусне да си вървя. Или да вземе някоя водна змия да се качи в кабриолета и да ме ухапе. Или...

Но нищо подобно не се случи. Човек никога няма късмет да стане точно онова, от което има най-голяма нужда.

Стигнахме фермата. Влязох в конюшната, като се чудех доколко ли ще му пречи на човек, ако има дупка там, където щеше да ме простреля Роуз. Струваше ми се, че ще му създава големи неприятности за някои неща, които не могат да не се правят, и с много тягостно чувство слязох от кабриолета.

Помогнах и на Роуз да слезе, като по навик я тупнах по задника. Сетне се наведох да разпегна коня. Той пристъпваше от крак на крак и размахваше опашка, а аз му говорех: „Сто-ой, момчето ми, чакай.“ И тогава ме осени идея.

Ощипах коня по задника така, че той подскочи. Ударих калника с рамо и вдигнах такъв адски шум, сякаш конят го бе ритнал. После изскочих навън, като охках и се превивах.

Роуз дотърча и ме прихвана с една ръка, тъй както се олюлявах, превит одве.

— О-о, скъпи! Миличък! Тая проклета кранта ли те ритна?

— Право там! — изпъсках аз. — Никога през живота ми не ме е боляло така.

— Дявол да го вземе! Ще грабна една вила и ще изкормя петнистото му копеле!

— Не, недей. Той не го направи нарочно. Само ми помогни да го впрегна отново, та да си вървя.

— Да си вървиш ли? Никъде няма да ходиш в това състояние. Влизай вкъщи и да не се разправяме повече.

Казах: виж какво, няма защо да се създават такива затруднения.

— Ще си ида у дома, ще си легна със студен компрес и...

— Ти ще легнеш тук, а за компреса ще решим, след като видя какво ти има. Може би ще имаш нужда от нещо друго.

— Ама гледай сега, мила — казах. — Това си е нещо интимно. Едва ли една жена трябва да се разправя с такива неща.

— Откога така? — попита Роуз. — Хайде, тръгвай и стига си се дърпал. Само се опри на мен, ще вървим бавничко.

Направих каквото ми нареди. Просто нямаше друг начин.

Стигнахме до къщата. Тя ме заведе в спалнята, накара ме да легна в леглото и започна да ме съблича. Казах й, че няма нужда да сваля всичките ми дрехи, тъй като удареното място е само под панталона. Но според нея в това нямало нищо лошо, защото съм можел да се отпусна по-добре, ако съм гол, и че е крайно време да престана да се бъркам в нейната работа.

Наведе се над мястото, където бях ударен или където се предполагаше, че съм ударен, като въртеше лампата, за да може по-добре да го огледа.

— Хммм! — каза тя. — Не виждам никакви синини, миличък. Никакви рани по кожата.

Отвърнах, че това не знам, само дето много ме боли.

— Все пак не е необходимо да удариш човека много силно на това място, за да го заболи до припадък.

А тя рече:

— Я дай да видим! Ти ще ми казваш къде те боли. Тук боли ли те? А тук... или ето тук...

Тя ме докосваше толкова леко, че никъде не би ме заболяло, дори да бях ударен наистина. Казах й, че може би ще е по-добре да пипа по-силничко, за да разбере къде точно ме боли. Тъй че тя взе да натиска

малко по-силно, като продължаваше да пита дали ме боли *тук*, или *там* и така нататък. От време на време изпусках по някое „о-ох!“ или „а-ах!“. Но това, което изпитвах, не беше болка.

Вече не мислех за Ейми, искам да кажа, за това, че тая нощ се бяхме любили с нея. Бях възбуден и на Роуз не ѝ трябваше много време, за да го забележи.

— Хей! — каза тя. — Какво става, господине?

— Дявол да го вземе! И то точно след такъв тежък удар! Не мислиш ли че трябва да отпразнуваме този случай?

— А ти, по дяволите, как мислиш? — викна тя. — Чакай само да смъкна тия проклети дрехи!

След това подремнах малко. Едва ли съм спал повече от петнайсет минути, защото този ден си бях отпочинал и не бях толкова уморен.

Събудих се, защото Роуз бе вкопчила пръсти в ръката ми и шепнеше уплашено:

— *Ник!* Ник, събуди се! Навън има някой!

— Какво? — промърморих аз и понечих да се обърна на другата страна. — Да си стои отвън. Тук не ни трябва никой.

— Ник! Някой ходи пред къщата, Ник! Какво... кой мислиш, че...

— Нищо не чувам. Сигурно е от вятъра.

— Не, *слушай!* Ето пак!

Тогава чух: тихи, предпазливи стъпки, сякаш някой ходеше на пръсти. И заедно с това глух шум, като че ли нещо тежко се влачеше по земята.

— Н-Ник! Какво да правим, Ник?

Спуснах крака от леглото и казах, че ще взема револвера и ще ида да видя. Тя кимна, но после протегна ръка и ме спря.

— Не, мили. Няма да изглежда прилично, че си тук посред нощ. При това всички лампи са угасени, а конят ти е прибран.

— Ама аз само ще надникна. Изобщо няма да се показвам.

— Но може да ти се наложи. По-добре стой тук и кротувай, а аз ще отида да видя.

Тя се измъкна тихо от леглото и притича като сянка до съседната стая. Естествено аз бях ужасно притеснен, чудех се кой или какво беше това пред вратата и какво общо имаше то с мен и Роуз. Но след като тя така смело прие положението и излезе напред, а мен остави зад гърба си, аз се поуспокоих. Спомних си, че в представите на Майра Роуз беше една тиха и хрисима женица, която се страхуваше дори от собствената си сянка, и едва не се изсмях на глас. Тя можеше да скочи като дива котка, ако си наумеше. Може и да бе позволявала на Том да вземе най-доброто от нея, но сегашният двубой просто не беше на равна нога.

Чух превъртането на ключа във входната врата.

Седнах на ръба на кревата, готов да изляза, ако тя ме повика.

Чаках със затаен дъх. Чу се ново щракане, когато Роуз махна резето, а после вратата изскърца и се отвори. И тогава...

Както казах, къщата беше малка. Все пак оттук, където бях аз, до там, където се намираше тя, имаше доста разстояние — трийсетина крачки или повече. Но дори от толкова далече я чух: тя изпъшка и дъхът ѝ секна от безумна уплаха.

После закреця. Крещеше и ругаеше така неистово, че дано втори път не чувам такова нещо.

— Н-Ник! Ник! Кучият син се върна! Тоя проклетник Том се върна!

14.

Пресегнах се за панталоните си, но крачолите се бяха усукали, а Роуз все така крещеше и нямаше време да ги оправям. Във всеки случай не точно от панталони имах нужда, щом проклетият Том се бе върнал. Затова грабнах револвера си, който явно щеше да ми бъде адски нужен, и хукнах към вратата.

В кухнята се спънах в един стол и едва не си блъснах главата в стената. Окопитих се и се втурнах към преддверието. Видях каква беше работата — не беше съвсем наред, но беше много по-добре, отколкото очаквах.

Там лежеше трупът на Том, а не самият Том. Беше проснат пред вратата по гръб, а до него бе оставена пушката му. Брадата му беше пораснала, защото космите на мъртъвците растат известно време. Беше целият изкалян, а по средата на трупа зееше огромна дупка. Очите му бяха широко отворени и изцъклени. Подлостта бе изчезнала от тях, но страхът, който я бе изместил, беше още по-ужасен. Както и да изглеждаше смъртта, на него явно не му се е сторила хубава.

Изобщо той не представляваше особено приятна гледка. Не би могъл да спечели първа награда на конкурс за красота. Смъртта бе изписала истинския лик на Том Хок, без ни най-малко да го поласкае с тоя портрет.

Наистина не можех да обвинявам Роуз, че пищи като луда. Почти всяка жена би се държала така, ако съпругът ѝ се прибере посред нощ в такъв вид. Роуз имаше основание да вдигне олелия, но това не оправяше нещата, по-точно — не ми помагаше да измисля нещо, което очевидно трябваше да направя, и то бързо. Прегърнах я и се опитах да я успокоя.

— Кротко, мила, кротко. Не изглежда чак толкова хубаво, но...

— Да опустееш дано, защо не го уби? — Тя се откъсна от мен. — Нали ми каза, че си го убил, кучия му син!

— Направих го, миличка. Наистина не ти прилича на жив, нали? Не би могъл да е по-мъртъв, ако...

— Тогава кой го е донесъл тук? Кое проклето, мръсно копеле го е довякло? Ако пипна той гадняр...

Тя млъкна и се обърна рязко с широко отворени очи, като че ли се заслушваше. Понечих да ѝ кажа, че и аз искам да докопам този тип, защото откъде-накъде ще го донася тук? Но Роуз ми кресна да си запуша проклетата уста.

— Недей така, скъпа! — казах. — Не бива да говориш такива неща. Трябва да се успокоим и...

— Ето! — изкрещя тя и ми посочи нещо. — Ето го! Оня мръсник, дето го е довякъл!

Тя изскочи навън и се втурна нанякъде. Търчеше по алеята, която водеше от къщата към пътя. Голото ѝ бяло тяло се изгуби в тъмнината. Чудех се какво да правя и дали не трябва да обуя панталоните си, но после си помислих, какво пък, и хукнах след нея.

Не можех да разбера какво е видяла Роуз. Беше толкова тъмно, че трудно виждах. Но чух нещо — скърцане на колела на каруца и леко чаткане на конски копита по разкаляната алея.

Продължавах да тичам. Най-после скрибуцането и чаткането спряха и различих бялото тяло на Роуз. И тогава тя отново започна да ругае и да крещи на някого, като му заповядваше да слезе от каруцата:

— Слизай, черно копеле! Слизай, проклетнико! За какъв дявол си ми докарал този кучи син, моя съпруг?

— Мисис Роуз! Моля ви, госпожо, мисис Роуз. Аз...

Беше покорен, уплашен мъжки глас.

— Ще те науча аз теб, кучи сине! Ще ти дам да разбереш! Ще одера черния ти задник до кокал!

Тя тъкмо се опитваше да откачи един ремък от хамута на коня, когато дотичах аз. Дръпнах я, а тя ме изгледа диво, като сочеше с трепереща ръка човека до каруцата.

Беше Чичо Джон, негърът, за когото бях споменал по-преди. Стоеше с протегнати напред ръце, а в тъмнината се виждаше само бялото на уплашените му очи. Естествено гледаше встрани, защото един негър може да се прости с живота само затова, че гледа гола бяла жена.

— Т-той... той го е направил! — закрещя Роуз. — Той домъкна кучия му син, Ник!

— Хайде, хайде, сигурен съм, че не е искал да стори нищо лошо — рекох. — Как си, Чичо Джон? Хубава вечер, нали?

— Благодаря, мистър Ник, горе-долу съм добре, благодаря. — Гласът му трепереше от страх. — Наистина каква хубава вечер.

— Кучи син! — провикна се Роуз. — За какво ми го докара? Защо, мислиш, сме се отървали от това мръсно копеле?

— Роуз! — викнах. — *Роуз!*

Чичо Джон завъртя уплашено очи.

— Моля ви, мисис Роуз! — каза той и това прозвуча като молитва.

Вече бе видял достатъчно, много повече, отколкото беше полезно за него да види. Явно не искаше освен това и да чуе още нещо. Роуз пак се изтръгна от мен и отвори уста отново да викне, а Чичо Джон понечи да запуши ушите си с пръсти. Но знаеше, че няма полза от това. Чуваше всичко и разбираше, че аз знам какво е чул и разбрал.

— Не е честно, Ник! Да положим толкова усилия да очистим оня кучи син, а това копеле да ни го върне обратно!

Ударих я през устата. Тя се завъртя и се нахвърли с нокти върху мен. Хванах я за косите, повдигнах я и я зашлевих няколко пъти през лицето.

— Ясно ли ти е? — казах, като я пуснах на земята. — Сега млъквай и се прибирай вкъщи или ще ти тегля такъв бой, какъвто не си яла през живота си.

Тя вдигна ръка към лицето си. Огледа се й като че ли едва сега осъзна, че е гола. Опита се да прикрие голотата си с ръце, като трепереше и хвърляше уплашени погледи към Чичо Джон.

— Н-Ник. Какво... какво ще...

— Хайде, прави каквото ти казах. — Побутнах я към къщата. — А аз и Чичо Джон ще оправим работата.

— Н-но... той защо го направи?

— Мисля, че ми е ясно — отвърнах. — Ти върви, всичко ще бъде наред.

Тя се поколеба, после хукна обратно по пътеката. Почаках, убедих се, че си е влязла и се обърнах към Чичо Джон.

Усмихнах му се и той също се опита да ми се усмихне. Но зъбите му тракаха толкова силно, че не успя. Казах му:

— Хайде, не се плаши, Чичо Джон. Няма защо да се боиш от мен. Не съм ли бил винаги добър спрямо теб? Не съм ли правел винаги каквото мога за теб?

— Да, да, мистър Ник — веднага се съгласи той. — И аз съм се държал добре, нали, мистър Ник? Не е ли истина? Нали винаги съм бил един много добър негър според вас?

— Да — рекох. — Смятам, че може да се каже така.

— Да, мистър Ник. Когато някой лош негър нарушава реда, аз винаги ви съобщавам. Щом някой открадне кокошка или играе комар, или се напие, или направи нещо друго, дето лошите негри правят, аз винаги идвам при вас и ви казвам, нали?

— Да, смятам, че и тук си прав, това не съм го забравил, Чичо Джон. Но все пак ми кажи, какво искаш?

Той преглътна задавено и изхлипа:

— Мистър Ник, аз няма да кажа нищо, дето... дето стана тая нощ. Честна дума, мистър Ник, няма да кажа никому. Само ме пуснете да си ида и... и...

— Да, разбира се — отвърнах. — Не те задържам, нали?

— Н-наистина ли, мистър Ник? Наистина ли не ми се сърдите? И мога сега да си ида у дома и да си държа голямата уста затворена завинаги?

Казах му, че може да си иде, разбира се. Но ще бъде по-добре, ако преди това ми разкаже как се случи, че той докара тук трупа на Том Хок.

— Ако не ми кажеш, мога да те заподозра. Мога да си помисля, че си направил нещо лошо и се опитваш да го скриеш.

— Не, мистър Ник! Нищо лошо не съм направил! Все се мъча да направя нещо добро, но какъвто съм глупак, винаги забърквам някоя каша и... и... о, мистър Ник! — Той закри лицето си с ръце. — Не... не ми се сърдете, сър. Чичо Джон никога не знае нищо. Не чува нищо и не вижда нищо и... и... Моля, не ме убивайте, мистър Ник! Моля, не убивайте стария Джон.

Потупах го по гърба и го оставих да си поплаче. После казах, че не е направил нищо лошо, знам това, и не виждам защо трябва да му сторя зло. Но ще му бъда задължен, ако ми разкаже какво точно се беше случило.

— В-вие... — Той откри лице и ме погледна. — Наистина ли няма да ме убие, мистър Ник? Честно?

— По дяволите, лъжец ли ще ме изкараш? Сега започвай и ще ми казваш само истината!

Той ми разказа какво се бе случило и защо бе докарал трупа на Том Хок във фермата.

Излезе точно така, както и очаквах.

Открил трупа рано вечерта, когато отишъл на лов за опосуми, и веднага тръгнал към града да ми съобщи. Ала като видял колко гадини се въртят наоколо, решил да вземе трупа със себе си. Натоварил го заедно с пушката на старата си каруца и потеглил към града.

Но насред пътя се сетил, че ще е много лошо да се появи в града с трупа; наистина щеше да бъде адски лошо да го пипнат така. Защото много хора можеха да си помислят, че той има сериозна причина да го убие. Нали Том му бе теглил един як бой и ако го пипнеше, пак нямаше да му се размине. Нямаше да може да живее кой знае колко щастливо, докато Том е наоколо, така че никой не би се изненадал, ако го е очистил. Във всеки случай, тъй като Чичо Джон беше негър, никой нямаше да се усъмни.

Том Хок не беше стока и на всички в града им бе дошло до гуша от него. Но въпреки всичко пак щяха да линчуват Чичо Джон. За хората това щеше да представлява изпълнение на гражданския дълг, една от мерките, с които да се държат негрите в ръце.

И така горкият Чичо Джон се бе накуснал здравата. Не можел да закара тялото на Том в града и дори да допусне да го видят с него. А тъй като Том беше бял, не се осмелявал и да хвърли трупа му в някой ров. Както той си го представял, само едно нещо можело да бъде приемливо за белия дух на Том и всезнаещия бог, в когото го бяха учили да вярва. И решил да откара мъртвеца в дома му и да го остави там.

— Ама не е ли правилно така, мистър Ник? Виждате ли как го измислих, сър? Сега разбирам, че не съм постъпил добре, като гледам колко лошо се отнесе мисис Роуз и...

— Не се притеснявай повече за това — казах. — Просто мисис Роуз много се разстрои, като видя мъжа си мъртъв, и то в такъв ужасен вид. Сигурно ще й трябва доста време да се окопоти, та може би ще е по-добре дотогава да пренесем трупа другаде.

— Ама... ама вие ми казахте, че мога да си вървя, мистър Ник. Казахте, само да чуете истината и...

— Да, най-добре ще е да го пренесем. Затова по-бързо обръщай каруцата.

Той стоеше с наведена глава. Устните му мърдаха, като че ли се опитваше да каже нещо. Проехтя дълга гръмотевица, а една назъбена светкавица освети за миг лицето му. И не знам защо, но трябваше да погледна встрани.

— Чуваш ли ме, Чичо Джон? Чуваш ли какво ти казах?

Той се поколеба, после въздъхна и се качи в каруцата.

— Да, чух, мистър Ник.

Потеглихме обратно към къщата. Докато товарехме трупа на Том, започна да вали и аз казах на Чичо Джон да почака в преддверието да се облека.

— Ти сигурно си гладен — рекох. — Ако искаш, мога да ти донеса чаша горещо кафе от цикория? А може би малко царевична каша или нещо друго?

— Мисля, че не искам, благодаря, сър — поклати глава той. — Мисис Роуз едва ли държи запален огън по това време.

— Е, ще запалим — казах. — Това не е проблем.

— Благодаря, сър, мисля, че няма нужда, мистър Ник. Аз... аз... наистина не съм гладен.

Влязох в къщата, поизсуших се с кърпата, която Роуз ми подаде, и ми стана много хубаво, когато отново облякох дрехите си. Докато се обличах, Роуз ме измъчваше с въпросите си: „Какво ще правим?“, „Какво ще правя аз?!“ и други подобни. Попитах я тя какво мисли, дали ще може да се чувства в безопасност, докато има някой, който знае толкова, колкото Чичо Джон.

— Ами... — Тя облиза устни и отмести поглед встрани. — Бихме могли да му дадем пари, нали? Двамата ще му ги дадем. Това може... ъ-ъ... е, тогава няма да каже нищо, нали?

— От време на време си попийва. Не се знае какво може да направи човек, като се натряска.

— Но той...

— А пък е и много религиозен. Хич няма да се учудя, ако реши, че трябва да се помоли за нас.

— Можеш да го пратиш някъде — каза Роуз. — Качи го на някой влак и го изпрати на Север.

— А там дали няма да се разприказва! Няма ли да се почувствува по-свободен, когато е далеч от нас?

Разсмях се, щипнах я по брадичката и я попитах от какво толкова се вълнува.

— Аз си мислех, че си наистина твърда жена. Та ти дори не трепна от това, което се случи с Том.

— Защото мразех тоя кучи син. С Чичо Джон не е същото. Бедният негър, той само се опитваше да направи най-доброто, което му бе по силите.

— Може би Том също правеше най-доброто, което му бе по силите. Чудя се дали ние сме свършили нещо по-добро.

— Но... но, Ник! Нали знаеш що за копеле беше.

Казах, че знам, но не съм чувал някоя жена да е убила съпругата на Том, а Том да е спал преди и след това с тая, дето го е извършила. И се изсмях, без да й дам възможност да отговори.

— Но при нас е съвсем различно, скъпа — рекох. — Ти знаеше предварително какво ще се случи. Не е нещо, за което научаваш след това, та да можеш да кажеш: „Ама какво да направя, аз нямам тук никаква вина!“

— Ник... — Тя ме хвана уплашено за ръката. — Съжалявам, че така обезумях тая нощ, миличък. Мисля, че не мога да ти се сърдя, задето се опита да ме удариш.

— Не е там работата — казах. — Изглежда, съм се поуморил да правя това, което всички знаят, че правя, това, което те наистина искат и очакват да направя, а трябва и да поемам цялата отговорност.

Тя разбра; поне каза, че разбира. Обви ръце около мен, прегърна ме, няколко минути поговорихме какво трябва да се направи. После тръгнах, защото тая нощ ми предстоеше още много работа.

Разтоварихме трупа край някакви дървета, а ние се подслонихме как да е на няколко крачки оттам.

Той седна до един дънер, тъй като краката му трепереха прекалено силно, за да може да стои прав. Клекнах наблизо до него и погледнах цевите на пушката. Изглеждаха съвсем чисти. Но за сигурно ги продухах няколко пъти и заредих, с патрони, които бях взел от джобовете на Том.

Чичо Джон ме наблюдаваше, събрал всички молби и молитви на света в очите си. Затворих пушката и я огледах, а той отново се разплака. Това ме подразни и аз го погледнах намръщено.

— Е, така ли мислиш да я караме сега? — попитах. — Ти през цялото време знаеше какво ще съм принуден да направя.

— Не, с-сър, аз ви вярвам, мистър Ник. Вие сте различен от другите бели. Аз вярвам на всяка ваша дума.

— Добре, хубаво, ама мисля, че лъжеш, Чичо Джон — рекох аз. — И ми е жал да те слушам. Защото в Библията пише, че лъжата е грях.

— Грях е също да се убиват хора, мистър Ник. По-тежък грях от лъжата. В-вие... вие...

— Ще ти кажа нещо, Чичо Джон. Ще ти кажа нещо и се надявам, че то ще ти бъде утеха. Всеки убива това, което обича.

— В-вие не ме обичате, мистър Ник.

Казах му, че е адски прав, хиляда на сто прав. Обичам единствено себе си и съм готов на всичко. По дяволите, та нали трябва все така да продължавам да лъжа, да мамя, да пия уиски, да спя с жени, да ходя на църква в неделя заедно с всички други почтени граждани.

— Ще ти кажа и нещо друго — рекох — и в него има повече смисъл, отколкото във всичко, дето съм прочел от проклетото евангелие. По-праведен е слепият, Чичо Джон, по-добър е слепият, който пикае през прозореца, отколкото оня шегаджия, дето го кара. Знаеш ли кой е тоя майтапчия, Чичо Джон? Ами почти всеки, всеки кучи син, който обръща глава, когато се разхвърчат фъшкии, всяко копеле, което си пази задника и си затваря устата, като се надява, че на него нищо няма да му се случи, всеки развратник, който си мисли, че пикнята ще стане на лимонада, всеки извратен тип, дето се предполага, че е създаден по образ и подобие божие, което ме кара да мисля, че ще ми бъде адски противно да го срещна в тъмна нощ. Дори ти — и особено ти, Чичо Джон; хора като теб, които обикалят наоколо и душат фъшкиите с отворена уста и се правят на страшно изненадани, когато им метнат някоя в нея. Да, ти не си виновен, че си само един беден негър. Така казваш ти, Чичо Джон, а аз знаеш ли какво казвам? Казвам: майната ти! Казвам, че ти си си ти, а аз съм си аз и ти отлично знаеш какъв съм и какъв трябва да бъда. Отлично знаеш, че нямаш никакви

приятели сред белите. Отлично трябва да знаеш, че не можеш да имаш приятели, защото вониш, Чичо Джон, обикаляш наоколо и си търсиш белята, а как, по дяволите, може човек да има такъв приятел?

Изпразних пушката в него.

Куршумите почти го прерязаха на две.

15.

Исках да изглежда така, все едно че чичо Джон е застрелял Том със собствената си пушка, а после Том е докопал пушката си и е застрелял Чичо Джон. Или обратното. Във всеки случай, когато покъсно се замислих, стори ми се, че хората могат и изобщо да не го възприемат по този начин. Което означаваше, че ще се хванат да търсят истинския убиец. И известно време бях много притеснен. Но нямаше защо. Колкото и налудничаво да беше всичко, защото Чичо Джон бе убит почти два дни след Том, а пък очевидно и двамата бяха умрели на момента, оказа се, че никой не се усъмни. Никой не се учуди как един мъртвец е могъл да убие друг.

Разбира се, двата трупа бяха прогизнали и изкаляни, така че не можеше от пръв поглед да се определи кога точно са умрели; а пък ние в окръга Потс нямаме условия да правим научни изследвания и експертизи. Ако нещата изглеждат правдоподобно, хората обикновено вярват, че е станало точно така. А дори и да им минеше през ума да вдигнат шум за някого, то нямаше да бъде нито за Том Хок, нито за Чичо Джон.

Наистина никой не даваше пет пари за тях. Просто удобен случай да се отърват от една отрепка, що се отнася до Том, а кой ли го е грижа дали ще има един негър повече, или по-малко, освен няколко други негри, ама пък кой ли го е грижа, че те са се загрижили?

Но мисля, че малко изпреварвам събитията...

Хвърлих пушката между Том и Чичо Джон. После оставих коня и каруцата на Джон там, където си бяха, и се помъкнах обратно през полето към фермата на Хок.

Вече беше доста късно или по-скоро доста рано. Може би около час преди разсъмване. Впрегнах и без да влизам в къщата, поех към града.

Вратата на градската конюшня бе отворена и пазачът хъркаше юнашки в плевника. Върху една каца, пълна с пясък, се мъдреше запален фенер, който хвърляше мъждива светлина върху редицата ясли. Оставих коня и кабриолета почти безшумно, а пазачът продължаваше да си хърка. И отново излязох навън в тъмното, на дъжда.

Улиците естествено бяха безлюдни. Дори и да не валеше, никой не би излязъл по това време. Стигнах съда, събух си ботушите, промъкнах се на горния етаж и се мушнах в леглото.

Щом смъкнах мокрите дрехи, почувствувах, се ужасно добре на сухо и топло и трябва да бях съвсем капнал, защото заспах мигновено, без да се въртя двайсетина минути, както обикновено.

И тогава, едва ли не тъкмо бях сложил глава на възглавницата, Майра започна да вика и да ме раздрусва:

— Ник! Ник Кори, хайде ставай! Господи, да не искаш да спиш цяла нощ, че и цял ден?

— Защо не? — промърморих и се вкопчих във възглавницата. — Идеята ми се струва отлична.

— Казах ти да *станеш*! Вече е почти обяд и Роуз е на телефона.

Оставих се да ме вдигне и поговорих една-две минути с Роуз. Казах ѝ колко жалко, че Том още не се е прибрал и че сигурно ще изляза да го потърся, макар и да не съм сигурен, че ще е все така слънчево и няма пак да завали.

— Сигурно ще го потърся, Роуз, така че хич не се тревожи. Сигурно ще тръгна да го търся още днес, дори и да завали пак и да си съсия дрехите, както снощи, а да не говорим, че мога да хвана някоя ужасна настинка. А ако не изляза днес, сигурно ще ида утре.

Затворих телефона и се обърнах.

Майра стоеше намръщена, стиснала устни, и ме гледаше с отвращение. Посочи масата и ми каза да бъда така любезен да седна.

— Изяж си закуската и изчезвай! Вземи най-сетне да си гледаш работата!

— Кой, аз? — рекох. — Та аз през цялото време си гледам работата.

— Ти ли? Глупак, мухльо такъв! Ти не правиш нищичко!

— Ами такава ми е работата. Не да не правя нищо, искам да кажа. Ама затова ме избират хората.

Тя се завъртя така бързо, че полата ѝ се вдигна високо. После отиде в кухнята. Седнах на масата. Погледнах часовника и видях, че приближава дванайсет, почти време за обяд, така че не изядох много нещо, само малко яйца с шунка, малко овесена каша, седем-осем препечени филийки и една купичка праскови със сметана.

Тъкмо си бях налял третата чаша кафе, когато Майра се върна. Започна да разтребва масата, като си мърмореше нещо, а аз я попитах какво има.

— Ако има нещо — рекох, — само ми кажи, защото две глави мислят по-добре от една.

— Ти, жалък...! Няма ли най-сетне да се пръждосаш оттук? — изкрещя тя. — Защо си още на масата?

— Защото си пия кафето. Не си толкова далече, та да не можеш да видиш.

— Абе я се измитай! Изпий си го другаде!

— Тоест искаш да стана от масата?

— Да! Хайде по-живо, за бога!

Казах ѝ, че ужасно искам да я послушам, но ако се замисли, ще видиш, че няма защо да ставам от масата.

— Искам да кажа, че е почти време за обяд. Всеки момент ще сервираш, тъй че защо да ставам, когато мога да си седя тук и да съм готов да обядвам?

— Простак! — скръцна със зъби тя. — *Махай се от очите ми!*

— Без обяд! — възкликнах. — Искаш да работя цял следобед на празен стомах?

— Но ти току-що... — тя се задави и се плъосна на един стол.

Казах ѝ, че няма нищо, че трябва да седне и малко да си почине, че няма никакво значение дали обядът ще закъснее с една-две минути. А тя каза...

Не знам какво каза. Продължихме да си разменяме реплики, без да се слушаме. Кое то никак не я смущаваше, понеже тя така или иначе никога не ми обръщаше внимание, нито пък — честно казано, аз на нея. Във всеки случай не можех да го направя днес, дори и да исках, защото бях твърде притеснен от мисълта какво ще стане, когато намерят Том и Чичо Джон мъртви.

Мисля, че затова дразнех Майра. Не исках да изляза и да се сблъскам с онова, което щеше да се случи, та затова взех да се заяждам

с нея. Изглежда, беше ми станало един вид навик да си го изкарвам на нея, когато се чувствах зле или ми писваше. Дори по-силно от навик.

— Къде е Лени? — попитах, като подхванах отново разговора. — Ако не побърза, ще закъснее за обяд!

— Той вече обядва. Дадох му да хапне, преди да излезе.

— Искаш да кажеш, че той е навън, когато слънцето май скоро ще се скрие и може да ливне такъв дъжд, че той ще си съсипе дрехите, а може и да се простуди? — казах аз. — Е, не се грижиш кой знае колко добре за брат си, мила.

Лицето на Майра започна да се издува, сякаш бузите ѝ щяха да се спукат. Тя се вторачи в мен с облепени очи и да пукна, ако не трепереше цялата.

— Все пак защо Лени е излязъл през деня? — попитах. — Не може да наднича през прозорците, когато навън е още светло.

— Идиот! — изкрещя Майра и скочи от стола. — Простак такъв!... — тя ми посочи вратата, а ръката ѝ трепереше като лист. — Махай се оттук, чуваш ли? МАХАЙ СЕ ОТТУК!

— Искаш да кажеш, че желая да изляза? О, трябваше да ми го съобщиш по-рано. Поне да ми загатнеш.

Нахлуних си шапката, като ѝ поръчах да не пропусне да ме извика, когато обядът бъде готов. Тя грабна захарницата, но аз бързо изтичах надолу по стълбите.

Седнах в канцеларията си. Килнах шапка над очите си и качих крака на бюрото. Струваше ми се, че е тъкмо време да му ударя една дрямка, тъй като поради голямата кал никой не се вестяваше наоколо. Но тоя ден просто не можех да си държа очите затворени.

Накрая престанах да се мъча да заспя. Както бях уплашен и притеснен, просто нямаше защо да се опитвам. Реших, че най-доброто, което можех да направя, беше да приключа с тая работа — да събера няколко души и да тръгнем да търсим Том. Тогава каквото и да се случеше, поне щях да го знам и нямаше повече да се терзя.

Станах и тръгнах към вратата. Телефонът иззвъня и аз се върнах да се обадя. Точно тогава Лени се втурна вътре.

Размахваше ръце, фъфлеше и плюеше възбудено наоколо си.

Махнах му с ръка да се поуспокои и казах в слушалката:

— Един момент, Робърт Лий, току-що влезе Лени и май иска да ми каже нещо.

— Няма значение, знам какво иска да ти каже — рече Робърт Лий Джеферсън и ми обясни за какво става дума. — А сега най-добре ела тук и поеми работата.

Казах, че ще го направя и го направих.

Хенри Клей Фанинг, един фермер, който живееше на няколко мили южно от фермата на Хок, бе намерил трупове. Сякъл дърва, когато ги открил, и затова ги метнал отгоре на каруцата и ги докарал в града.

— Не загубих нито минута — каза гордо той, като изплю тютюна си в калта. — Не мислиш ли, че властта трябва да ми се отблагодари, дето си направих тоя труд?

— Е, не съм напълно сигурен, че ще стане, Хенри Клей — рекох аз, като забелязах как главата на Чичо Джон се е сплескала между дървата и канатите на каруцата. — В края на краищата ти и без това си идвал в града.

— А за негъра какво ще кажеш? Един бял човек все пак трябва да получи някакво възнаграждение за това, че се е разправял с негър.

— Е, може би ще получиш — казах. — Ако не на тоя, то поне на оня свят.

Той продължи да се препира. Някои от тълпата се включиха в спора, като започнаха да разискват помежду си. Мненията по въпроса бяха разделени почти по равно. Едните твърдяха, че Хенри Клей *има* право на награда, а другите считаха, че ако един бял е бил достатъчно глупав да се занимава с някакъв негър, заслужава само ритник в задника.

Хванах няколко негри и им наредих да отнесат трупа на Чичо Джон на близките му. Те се помотаха, но, разбира се, го взеха. После аз, Робърт Лий и един негов помощник пренесохме Том в Тейлъровия „Магазин за мебели и погребално бюро“.

Казах на Робърт Лий, че ми се иска да чуя неговото мнение по въпроса и той се нахвърли върху мен, но, изглежда, му беше зле.

— Не можеш ли да ме оставиш поне да си измия ръцете? — озъби се той. — Какво толкова си се разбързал, та да не мога дори това да направя?

— Не аз — рекох, — аз не бързам повече от моя приятел Том, а не виждам и той да се е разбързал, нали, Робърт Лий? Я каква дупка му се е отворила — че то нищо не е останало от него?

Измихме се в задната част на магазина. Робърт Лий беше ужасно блед и комай му се гадеше. После помощникът му се върна в железарския магазин, а ние с Робърт Лий го последвахме след десетина минути. Не можахме да тръгнем по-рано, защото се наложи Робърт Лий пак да изтича до умивалника и тоя път се забави.

Когато излязохме, той вървеше изпънат, стиснал устни и все още блед като призрак. И щом се показахме на вратата, Хенри Клей Фанинг се залепи за него.

Ама и тоя Хенри Клей си го биваше — беше нещо като самозван адвокат. Знаеше всичките си права — а покрай тях може би и три-четири милиона други, — но нямаше особено силно чувство за задълженията си. Нито едно от четиринайсетте му деца не бе ходило на училище, защото да се карат децата да ходят на училище било в противоречие с конституционните права на човека. Четири от седемте му дъщери, по-големичките, бяха бременни. Но той не позволяваше никой да ги пита как е станала работата, защото това си било негова гражданска отговорност, задължение на бащата било да се грижи за морала на децата си и той не допускаше никакво вмешателство.

Разбира се, всички се досещаха от кого са бременни тия момичета. Но нямаше начин да се докаже, а и тъй като Хенри Клей имаше злобен нрав, никой не говореше много-много за това.

Та сега той отново упражняваше правата си. Бе сграбчил Робърт Лий за ръката и го блъскаше.

— Виж какво, Робърт Лий! — каза той. — Тоя копой Ник Кори може и да не познава законите, но ти ги познаваш и много добре знаеш, че ми се полага награда. Аз...

— Какво? — Робърт Лий се облеци насреща му. — Какво каза?

— Властите плащат възнаграждение за трупове, извадени от реката, нали? Така че защо и аз да не получа обезщетение, задето намерих тия? И не само ги намерих, но ги и докарах отдалече, изплесках си каруцата с негърска кръв.

— Я ми кажи, кръвосмесителен пор такъв! Робърт Лий ли ми рече?

Хенри Клей отвърна: да, така му рекъл и какво от това?

— Откъде-накъде ти ще ми викаш...

Робърт Лий го удари през устата. Хенри Клей изхвъркна от тротоара и се плъосна по гръб в калта. Очите му бяха отворени, но не

помръдваше. Просто остана да лежи там и дишаше със свистене, тъй като от носа и от устата му течеше кръв.

Робърт Лий обърса ръцете си, кимна и влезе в магазина. Тръгнах след него към канцеларията му.

— Сега ми е по-добре — въздъхна той и се отпусна на един стол. — От години ми се искаше да цапардосам тоя пес и най-сетне той сам ме предизвика.

Казах, че в крайна сметка Хенри Клей не разбира кой знае колко от законите.

— Иначе щеше да знае, че да ти вика на малко име е достатъчно основание да го удариш.

— Какво? — сепнато ме погледна той. — Не съм сигурен, че те разбрах.

— Нищо. Но ти здраво го цапардоса, Робърт Лий.

— Нали? Искане ми се да му бях строшил кирливия врат.

— Май няма да е зле да си по-внимателен занапред. Хенри Клей може да се опита да ти го върне.

Робърт Лий изсумтя:

— Няма да му стиска, но ми се ще само да се опита. Такъв тип бих очистил с удоволствие. Представи си, да ми вика на малко име!

— Да бе! — казах. — Само си го представи!

— А сега по другия въпрос — за Том и Чичо Джон. Не виждам достатъчно основание да се води следствие при такъв съвсем ясен случай. Фактите изглеждат съвсем очевидни, не си ли съгласен?

— Да, случаят е наистина съвсем ясен. Не помня някога да съм имал такъв ясен случай на убийство.

— Точно така. И всички, с които съм говорил, са на същото мнение. Разбира се, ако Роуз настоява за следствие...

— Или роднините на Чичо Джон...

— Е-е, ти пък... — разсмя се Робърт Лий. — Не ставай смешен, Ник.

— Нещо смешно ли казах?

— Ъ-ъ... — рече Робърт Лий, все едно си прочистваше гърлото. — Може би избрах неподходяща дума. Би трябвало да кажа, че си непрактичен.

Погледнах озадачено и попитах какво все пак иска да каже. Той отвърна хапливо, че много добре разбирам какво има предвид.

— Никой лекар няма да прави аутопсия на негър. Та ти не можеш да накараш лекар да докосне жив негър, камо ли умрял.

— Навярно си прав. Обаче само в случай, че се наложи, само за сведение те питам — мислиш ли, че ще можеш да издадеш съдебно разпореждане, за да накараш някой лекар да изпълни дълга си?

— Да-а. — Робърт Лий се облегна назад и сви устни. — Мисля, че това е нещо, което може да се направи *de jure* но не и *de facto*. С други думи тук имаме един парадокс — законното право да се извърши нещо, което фактически е невъзможно да бъде осъществено.

Казах му: да пукна, ама той наистина е дяволски умен човек.

— Главата ми се наду от всичко, което ми наговори, Роби Лий. Май ще е по-добре да си вървя, преди да си ми дал още някои разяснения, та направо да се пръсне.

— Е-е, ти ме ласкаеш — ухили се той и също стана, — което ми напомня, че трябва да те поздравя за твоето поведение в днешния случай. Много добре се справи, Ник.

— Благодаря ти, Робърт Лий — рекох. — Как виждаш засега изборите, ако нямаш нищо против, че те питам?

— Мисля, че ти е в кърпа вързано, като се имат предвид тия злощастни приказки за Сам Гадис. Само продължавай да си вършиш работата, както направи днес.

— О-о, непременно. Точно така ще правя.

Излязох от железарския магазин и тръгнах бавно към съда, като от време на време се спирах да поговоря с хората или по-скоро оставях ги те да ми говорят. Почти всички бяха на същото мнение за убийството, както и Робърт Лий Джеферсън. Почти всички бяха съгласни, че това е един пределно ясен случай — Чичо Джон е убил Том, а след това Том, макар и мъртъв, е убил Чичо Джон. Или обратното.

Единствените, които не виждаха нещата по тоя начин или поне така твърдяха, бяха неколцина безделници. Те настояваха да се води следствие и бяха готови да съдействуват. Но щом като бяха чак дотам закъсали за пари, аз сметнах, че не са си платили таксата за участие в изборите и тяхното мнение нямаше никакво значение.

Докато стигна в съда, Роуз трябва да беше чула новината поне от двеста-триста души и Майра каза, че трябва веднага да ида до фермата и да я докарам в града.

— Моля те, побързай поне веднъж в живота си, Ник! Горката Роуз, ужасно е разстроена!

— Защо е разстроена? Защото Том е мъртъв ли?

— Разбира се, че за това. За какво друго?

— Е, просто се почудих — рекох аз. — И снощи беше ужасно разстроена, когато мислеше, че той може да се върне, а сега пък е ужасно разстроена, защото знае, че няма да се върне. Някак си не виждам как е възможно това.

— Няма значение — озъби се Майра. — Да не си посмял да ми противоречиш, Ник Кори! Прави това, което ти казвам, иначе и теб самия не те виждам повече! Не че някога изобщо си бил нещо.

Изкарах коня и кабриолета и подкарах към фермата на Хок, като размишлявах върху това как едва приключил с един проблем, трябва да се заема с друг. Може би трябваше да предвидя, че Роуз ще дойде и ще остане при нас с Майра тая вечер, но не бях си го помислил. Бяха ми се струпали толкова грижи на главата. Смятах тая нощ да ида при Ейми — просто трябваше да ида, ако изобщо исках *някога* да я видя пак. А сега се налагаше и да остана вкъщи — иначе Роуз щеше да си помисли, че има нещо гнило. И не ми стигаше умът какво да правя.

Роуз и Ейми бяха истински проблем, много по-голям, отколкото си представях.

Когато Роуз ме покани вътре, къщата беше изпълнена с пара и разни миризми. Тя се извини за това, като посочи черната рокля, провисена над печката.

— Трябваше набързо да я боядисам, мили. Но сигурно скоро ще изсъхне, проклетият му парцал. Искаш ли да идем в спалнята и да почакаме?

Отидох след нея в спалнята, а тя започна да събува обувките и чорапите си — единственото, с което беше облечена.

— Виж мила, — казах. — Може би не трябва точно сега.

— Ъ? — Тя ме погледна намръщено. — Защо не, по дяволите?

— Ами нали знаеш. Сега ти официално си вече вдовица. Няма да е съвсем прилично да скоча в кревата с жена, овдовяла само преди час.

— Каква е разликата, майка му стара? Нали спеше с мен, преди да стана вдовица?

— Е, да — казах. — Всеки върши такива неща. Може да се каже, че то е дори нещо като комплимент за една жена. Но когато тая жена е

овдовяла толкова скоро, че траурните дрехи са още мокри, не е прилично. Искам да кажа, че все пак има някои норми, които трябва да се спазват, и никой почтен мъж не бива да се нахвърля върху една почтена отскорошна вдовица, както и една почтена отскорошна вдовица не бива да му разрешава.

Роуз се поколеба, изгледа ме изпитателно, но накрая кимна:

— Ами може и да си прав, Ник. Господ знае, че винаги съм се мъчила да бъда порядъчна, напук на оня кучи син, за когото бях омъжена.

— Разбира се, че винаги си била порядъчна — рекох. — Аз ли не знам това, Роуз?

— Значи ще потраем до довечера. Искам да кажа, докато Майра заспи.

— Е... — засякох аз. — Ами-и...

— А сега да ти съобща една изненада. — Тя ме прегърна, а очите ѝ играеха. — Не е далеч времето, когато ще можем да забравим Майра. Ти ще можеш да се разведеш с тая брантия — господ ти е свидетел, че имаш много причини — или просто ще я пратим по дяволите и ще се махнем оттук. Защото ще имаме много пари, Ник. Много!

— Почакай малко! — ѝ рекох. — Дявол да го вземе, какви ги приказваш, скъпа?

Тя се разсмя и ми разказа каква е работата.

Навремето, когато Том още ѝ се докарвал, ѝ направил застраховка за десет хиляди долара. Десет хиляди, с *двойно обезщетение*. След около година, когато му омръзнало да бъде внимателен, той пратил по дяволите и застраховката, и нея. Но тя продължила сама да плаща вноските, като отделяла от парите за масло и яйца. Сега, когато Том бе убит, а не починал от естествена смърт, тя щяла да получи съгласно условието двойно обезщетение. Цели двайсет хиляди долара.

— Не е ли чудесно, миличък? — и тя отново се притисна в мен. — А това е само едното. Фермата е адски хубава, макар оня кучи син да беше такова некадърно копеле, че никога не направи нищо добро за нея. Но дори и при спешна продажба тя трябва да донесе десет-дванайсет хиляди долара, а с толкова много пари — боже господи...

— Почакай за момент — казах. — Не бързай толкова, мила. Не можем...

— Можем, Ник! Какво, по дяволите, ще ни спре?

— Помисли само — й рекох. — Помисли как ще изглежда пред хората. Съпругът ти е убит и ти веднага ставаш богата жена. Той е убит, а ти имаш от това голяма изгода и се свързваш с друг мъж, преди трупът му да е изстинал напълно. Не мислиш ли, че хората ще се позачудят? Не съзнаваш ли, че могат да им минат опасни мисли за тая жена и тоя мъж и за смъртта на нейния съпруг?

— Д-да... — кимна Роуз. — Сигурно си прав, Ник. Колко, мислиш, ще трябва да чакаме, за да отмине опасността?

— Бих казал, една-две години при всички случаи. Вероятно две години ще бъде най-добре.

Роуз не се съгласи, че две години ще бъде най-добре. Не и за нея. Една година щяло да бъде дяволски дълго чакане и тя не била сигурна дали ще може да устиска толкова.

— Но ще трябва! Бога ми, скъпа! — рекох. — Не бива да поемаме рискове точно когато всичко се нарежда така, както искаме. Няма да е разумно, нали?

— Нищо не става така, както аз го искам!

— Ама чакай! Чакай, мила! Тъкмо се съгласи, че трябва да сме страшно предпазливи, а сега...

— Ох, добре! — накриво се усмихна Роуз. — Ще се помъча да бъда разумна, Ник. Но не забравяй, че съм те белязала. Не забравяй нито за миг!

— Ама, мила! Какви ги говориш! За какво ми е друга жена, щом имам теб?

— Не се шегувам, Ник! Ни най-малко не се шегувам!

Казах, че всичко ми е ясно и не виждам защо да говорим повече за това. Тя се поуспокои и ме потупа по бузата.

— Извинявай, мили. Ще се видим ли нощес, а? Нали знаеш, като заспи Майра.

— Не виждам причина да не стане — казах, като се молах от все сърце да има такава причина.

— Ммм! Едва ще дочакам! — Тя ме целуна и скочи. — Питам се дали проклетата рокля е вече изсъхнала.

Роклята беше суха. Сигурно много по-суха от моите дрехи след всичкото потене, което му хвърлих. Мислех си, Ник Кори, как, по дяволите, успяваш да се набъркаш в такива каши? Тая нощ трябва да

си с Роуз, просто няма да посмееш да не си с нея. А трябва да идеш и при Ейми. Във всеки случай ти изгаряш от желание да идеш при Ейми, дори и да не бива. Така че...

Но се оказа, че непременно трябва да отида при Ейми.

Просто все още не го съзнавах.

16.

Майра ни чакаше на стълбите и когато ние с Роуз пристигнахме, те двете се вкопчиха една в друга. Майра я заоплаква: „Горката, миличката Роуз“, а Роуз възкликна: „О, какво щях да правя без теб, Майра!“, след това и двете надуха гайдите.

Естествено Майра вдигаше по-голям шум, макар това повече да подходеше на Роуз и по пътя до града тя не беше си затворила устата. Ала никой не можеше да надвика Майра. Тя поведе Роуз към спалнята си, като зяпаше в нея, вместо да гледа къде върви, и се блъсна в Лени. Извъртя се и му зашлеви такава плесница, та чак мен ме заболя. После го плесна още веднъж, защото той извика.

— Я млъквай! — срязва го тя. — Млъквай и се дръж прилично! Бедната Роуз си има достатъчно неприятности, та да слуша и твоите крясъци!

Лени стисна зъби да не се разреве. Почти ми дожаля за него. Всъщност наистина ми стана жал, но точно тогава почувствувах и нещо друго. Защото, изглежда, просто съм си такъв. Започвам да жаля някои хора, като например Роуз или дори Майра, или пък Чичо Джон, или... е, разни хора, а накрая излиза, че би било много по-добре хич да не съм ги съжалявал. Искам да кажа, по-добре за самите тях. И мисля, че това е напълно естествено, нали разбирате? Защото ако съжаляваш някого, искаш да му помогнеш, и когато проумееш, че не можеш, че тия хора са така дяволски много, че накъдето и да се обърнеш, има по някой човек, милиони човеци, а ти си сам-самичък и на никой не му пука и... и...

Тая вечер щяхме да ядем готвено на фурна, което беше добре, тъй като Майра се задържа доста дълго в спалнята с Роуз. Най-после излязоха, аз потупах Роуз по рамото и й казах, че трябва да бъде смела. Тя отпусна за миг глава на гърдите ми, сякаш беше абсолютно безпомощна, и аз я потупах отново.

— Точно така, Ник — рече Майра. — Погрижи се за Роуз, а аз ще се заема с вечерята.

— Разбира се — отвърнах, — ние с Лени ще се погрижим за нея, нали, Лени?

Лени се намръщи, явно смяташе, че Роуз е виновна, задето Майра го бе ударила. Майра го погледна навъсено и му каза да внимава. После отиде в кухнята да донесе вечерята.

Беше адски хубава тая вечеря в компания. От време на време Роуз се сецаше да пусне по някоя сълза и да каже, че нищичко не може да хапне. Но ако продължаваше все така да нагъва, щеше да ѝ се наложи да отпусне роклята си.

Майра напълни чашите с кафе и донесе десерта — два вида пай и шоколадов кейк. Роуз си похапна от всичко, като все проронваше по някоя сълзица, колкото да покаже, че яде насила.

Свършихме вечерята. Роуз стана да помогне на Майра, но жена ми, разбира се, не искаше и да чуе.

— Не, не! Ти ще седиш тук на канапето и ще си почиваш, клетото ми момиченце!

— Не е честно да те оставя да вършиш цялата работа, мила Майра — каза Роуз. — Мога поне да...

— Нищо, абсолютно нищо! — отсече Майра — Ще си седиш тук и толкоз. Ник, забавлявай Роуз, докато свърша.

— Ама разбира се! — отвърнах. — Няма нищо по-приятно за мен!

Роуз трябваше да прехапе устни, за да не се изсмее. Отидохме и седнахме на канапето, а Майра събра чиниите и се запъти към кухнята.

Лени се бе изтегнал на един стол и легеше със затворени очи. Но аз знаех, че не са напълно затворени. Това си беше негов номер — да се прави на заспал — и сигурно много му харесваше, защото десетки пъти се бе опитвал да ми го пробута.

Пошепнах на Роуз:

— Една малка целувчица, мила?

Тя хвърли бърз поглед към Лени и към вратата на кухнята и каза:

— Нека бъде голяма.

И се целунахме. В същия миг очите и устата на Лени се отвориха и той изкрещя:

— Майра-а! Майра, ела бързо, Майра!

Чу се адски шум, явно Майра изпусна нещо в кухнята. Изтреця така, като че ли се бяха счупили купчина чинии. Тя дотича изплашена,

изгубила ума и дума, сякаш очакваше да види къщата в пламъци.

— Какво? Какво? — повтаряше тя. — Какво става тук? Какво има, Лени?

— Те се прегръщаха и се целуваха, Майра! — Лени посочи към мен и Роуз. — Видях ги как се прегръщат и се целуват.

— Е, Лени! — рекох. — Как можа да кажеш такава лъжа!

— Истина е! Видях ви!

— Знаеш, че не е така! Знаеш дяволски добре какво се случи.

— Какво точно се случи? — попита Майра, като гледаше в недоумение ту Роуз, ту мен. — Аз... аз съм сигурна, че трябва да има някаква грешка, но...

Роуз заплака отново, като зарови лице в ръцете си. Стана и каза, че си отива вкъщи, защото не може да остане нито минута повече в един дом, където говорят за нея такива ужасни неща.

Майра протегна ръка да я спре и каза:

— Ник, ще бъдеш ли така добър да ми обясниш какво става?

— Те се прегръщаха и се целуваха, ето какво! — извика Лени. — Видях ги!

— Шът, шът, Лени! Ник?

— По дяволите! — викнах сърдито. — Можеш да вярваш на всяка дивотия, щом искаш. Ще ти кажа обаче, че за последен път се опитвам да утеша човек, който е разстроен!

— Ама... ех... — изпъшка Майра. — Искаш да кажеш, че...?

— Искам да кажа, че на Роуз пак ѝ стана много тежко. Разплака се и аз ѝ казах да се облекне на мен, докато ѝ помине, и я потупах по рамото, както би направил всеки възпитан човек. И какво толкова, пусто да остане! Така направих и преди няколко минути и ти беше тук и ме похвали, че се грижа за нея. А гледай как се държиш сега!

— Моля те, Ник! — Майра беше съвсем объркана и цялата пламтеше. — Нито за миг не съм си помислила, че... ох...

— Грешката е моя — каза Роуз и се изправи с неописуемо достойнство. — Едва ли мога да те обвинявам, задето допускаш такива ужасни неща за мен, Майра. Но би трябвало да знаеш, че никога няма да направя нещо, което ще огорчи моята най-добра приятелка.

— Но аз го знам! Никога не са ми минавали такива мисли, скъпа Роуз! — Майра почти крещеше. — Нито за миг не съм се съмнявала в теб, мила.

— Будалкат те, Майра! — развика се Лени. — Видях ги да се прегръщат и целуват.

Майра го зашлеви. Посочи му вратата към неговата стая и го изгони с още няколко яки плесника.

— Влизай там! Влизай си и тая вечер повече да не си се мяркал пред очите ми!

— Но аз видях.

Майра го фрасна така, че той залитна. Влезе замаян в стаята си, като цивреше и плюеше, а тя затръшна вратата след него.

— Ужасно, ужасно съжалявам, миличка Роуз! — пак подхвана Майра. — Аз... Роуз! Махни веднага тая шапка, защото няма да мръднеш нито крачка оттук!

— Мисля, че е по-добре да си вървя — скимтеше Роуз, но думите й не звучаха много убедително. — Страшно ми е неудобно да остана след всичко това.

— Но защо ще ти е неудобно, мила! Няма от какво. Та нали...

— Да, ама й е неудобно! — прекъснах я аз. — Хич не я обвинявай! И на мен ми е неудобно. Дявол да го вземе, толкова ми е неудобно, направо се притеснявам дори да стоя в една и съща стая с Роуз!

— Тогава защо не излезеш от тая стая? — озъби се Майра. — За бога, излез и се поразходи или върви където щеш! Няма смисъл да ми се правиш на глупак само защото бедният Лени е сгрешил.

— Добре, ще изляза — отвърнах. — Тоя проклет Лени забърква кашите, а мен ме пъдят от собствения ми дом. Така че не се учудвай, ако не бързам да се върна.

— Ще бъда приятно изненадана. Сигурна съм, че няма да липсваш нито на Роуз, нито на мен, нали, Роуз?

— Ама... — прехапа устни Роуз. — Аз не обичам да се чувствам виновна за...

— Хайде, не се притеснявай повече, миличка. Ела с мен в кухнята да пийнем по едно хубаво кафе.

Роуз тръгна с нея, като изглеждаше малко разочарована, и с право. Пред кухненската врата тя се обърна за миг и ме погледна, а аз свих рамене и разперих ръце, придавайки си печален вид. Все едно исках да й покажа, нали разбирате, че това е отвратително, но случват

се и такива неща, какво да се прави? И тя кимна да ми покаже, че разбира.

Извадих изпод кревата въдица и корда, излязох от спалнята и помолих Майра да ми приготви нещо за ядене, защото отивам за риба. И предполагам, знаете какво ми отговори. Тъй че аз тръгнах.

В тоя късен час по улиците нямаше много хора — наближаваше девет, — но всеки срещнат ме питаше дали отивам за риба. Отговарях с „не, не отивам за риба“ и ги питах откъде-накъде мислят така.

— Защо тогава си понесъл въдица и корда? — попита ме някакъв човек. — Защо са ти, щом не отиваш за риба?

— О, ами да си чеша дирника! — отвърнах. — Например, ако съм на някое дърво и не мога да се стигна от земята.

— Ама... — той се поколеба и се намръщи. — Не разбирам защо.

— А защо не? Ами че всички правят така. Искаш да кажеш, че никога не си носил въдица да си почешеш задника, когато си на някое дърво и не можеш да се достигнеш от земята? Е-е, по дяволите, много си изостанал!

Той каза: ама, разбира се, винаги правел така. Всъщност дори той пръв го бил измислил.

— Искях да кажа само, че не са ти нужни кукичка и корда. Не разбирам те защо ти са.

— Как защо! За да си оправиш капаците на джобовете, след като си се почесал. Ама ти наистина си много изостанал, човече. Ако не внимаваши, животът ще се изниже покрай теб, преди да се усетиш.

Той потътри крака, засрамен от себе си. Продължих по улицата към реката.

На един казах, че не отивам за риба, а ще се закача на някоя кука, която виси направо от небето, и ще се прехвърля от другата страна на реката. На друг казах, че не отивам за риба, ами властите в окръга са обявили награда за ловене на летящи говна и ще се опитам да си хвана някое-друго с куката, ако се случи да почистват кинефите, когато минава влакът. На трети казах...

Но както и да е. Това няма голямо значение, защото нямаше никакъв смисъл.

Стигнах реката. Почаках малко и тръгнах по брега, докато се изравних с къщата на Ейми Мейсън. Тогава зацепих отново към града,

като избягвах осветените къщи и се притулвах, когато беше възможно. Най-после стигнах там, закъдето бях тръгнал.

Ейми ме пусна през задната врата. Беше тъмно, тя ме хвана за ръка и ме поведе към спалнята. Хвърли нощницата си, сграбчи ме и ме притисна за миг, а устните ѝ зашариха по лицето ми. Започна да ми шепне бурни, безумни думи — сладки, бурни, безумни думи. А ръцете ѝ ровеха из дрехите ми и си помислих, по дяволите, няма друга като Ейми! Наистина няма друга като нея! И...

И бях прав.

Тя доказва, че съм прав.

После лежахме един до друг, хванати за ръце. Дъхът ни се сливаше, а сърцата ни биеха в такт. Въздухът сякаш ухаеше, макар да знаех, че Ейми никога не употребява парфюм, и сякаш свиреха цигулки — нежни и сладки звуци на вълшебна мелодия. Като че ли никога не бе имало вчера, като че ли беше началото на света и се учудвах защо трябва да бъде иначе.

— Ейми! — повиках я и тя обърна глава да ме погледне. — Хайде да се махнем от този град, мила, да избягаме заедно.

Тя помълча — изглежда, обмисляше тази идея. После каза, че сигурно нямам особено добро мнение за нея, защото иначе нямало да направя такова предложение.

— Ти си женен човек. Страх ме е, че ще имаш много неприятности, ако поискаш да се разжениш. А мен каква ще ме изкарат — жената, която ще избяга с теб?

— Виж какво, мила. Никак не е приятно да се крием, както сега. Не можем да продължаваме все по този начин, нали?

— А имаме ли избор? — тя сви рамене. — Ако имаше пари, но ти нямаш, нали, мили? Така си и мислех. Та ако имаше пари, все някак би могъл да се споразумееш с жена си и да се махнем оттук. Но без пари...

— Добре, ъ-ъ... като говорим по този въпрос — аз се позакашлях, — ... мисля, че има много мъже, които са прекалено горди, за да приемат пари от жена. Но за мен...

— Аз нямам пари, Ник, въпреки всеобщото мнение. Притежавам няколко имота и доходите от тях ми позволяват да живея доста сносно за представите на Потсвил. Но ако ги продам, ще получа много малко пари. В такъв случай няма да са достатъчно, за да се издържат двама

души до края на живота си, да не говорим за това, че ще трябва да се облекчат наранените чувства на жена като твоята.

Не ми стигаше умът какво да ѝ отговоря. Може би... е, може би и моите чувства бяха засегнати. Защото знаех почти толкова добре, колкото и самата тя, че материалното ѝ положение бе много по-добро от това, което твърдеше.

Тя просто не искаше да разчистим тук всички сметки и да се махнем. Нито пък да избяга с мен, както би направила всяка жена, ако е истински влюбена в някого. Но парите си бяха нейни, така че какво, по дяволите, можех да направя.

Ейми взе ръката ми и я сложи върху гърдите си. Притисна я към себе си, но аз не реагирах, и накрая тя ме пусна.

— Добре, Ник — Ще ти кажа истинската причина, поради която не искам да тръгна с теб.

Отвърнах, че това няма значение и че не желая ни най-малко да я притеснявам, а тя ми се сопна да не си позволявам да се държа грубо с нея.

— Да не си посмял, Николас Кори! Аз те обичам — поне на мен ми се струва, че това е любов — и затуй съм готова да приема нещо, което никога не съм и помисляла, че мога да приема. Но не се дръж грубо с мен, иначе мога и да се променя. Мога да престана да обичам човека, за когото знам, че е убиец!

17.

Доста дълго не продумах; лежах неподвижно и се чудех къде изчезна музиката на цигулките и защо вече не долавям ухание на парфюм.

Накрая попитах:

— За какво говориш, Ейми?

И когато тя ми обясни, си поотдъхнах, но само малко, защото можеше да бъде много по-лошо.

— Говоря за онези двама мъже, които уби. Онези... сводници е думата, мисля.

— Сводници ли? — изненадах се аз. — Какви сводници?

— Престани, Ник! Говоря за онази нощ, когато ти и аз се върнахме в Потсвил с един и същи влак. Да, знам, че ти не ме видя, но аз бях във влака. Почудих се защо тръгна към реката посред нощ, облечен в най-хубавите си дрехи, и затова те проследих...

— Слушай! — казах. — Не би могла да ме проследиш, където и да съм ходил. Оная нощ беше тъмно като в рог и...

— Беше много тъмно за теб, Ник. За човек, който никога не е можел да вижда добре нощем. Но аз нямам подобен недостатък. Проследих те съвсем лесно и много ясно видях как ти уби ония двама мъже.

Така значи...

Все пак беше по-добре да знае за тях, отколкото, че съм убил другите двама. Това не ме обвързваше с Роуз, тъй че да не мога лесно да се отърва. Нямаше начин Ейми да не усети каква е работата, ако знаеше, че съм убил Ток Хок. А работата беше сериозна, макар Ейми да не подозираше нищо.

За една-две минути почти ми се прииска да взема да избягам с Роуз и нейните тридесет хиляди долара и да пратя Ейми по дяволите. Но това беше само една смътна мисъл и аз дори не я задържах дълго. На Роуз ѝ беше в природата да взема твърде много от мъжете, беше прекалено взискателна и властна, но нямаше кой знае какво да даде в

замяна. Беше във всяко едно отношение страхотна жена, но повече не можеше да се каже за нея. Страхотна, но дяволски неуравновесена. Жена, която загубваше самообладание точно когато имаше най-голяма нужда от него, както в случая с Чичо Джон.

Обърнах се и прегърнах Ейми. За миг тя се притисна мека и топла до мен, а после простена и се отдръпна.

— Защо го направи, Ник? Казах ти, че съм го приела и то наистина е така, но защо, скъпи? Обясни ми защо! Никога не съм мислила, че можеш да убиеш човек.

— И аз никога не съм мислил, че ще мога — отвърнах. — И не мога точно да кажа защо го направих. Просто не ми харесваха, както толкова много други неща, направо ми бяха противни. Дълго време не им обръщах внимание, затварях си очите, както обикновено, и накрая си помислих, че не трябва повече да ги оставям. Има много случаи, страшно много, в които не мога да направя нищо. Но в техния случай можех да направя нещо и тогава... накрая го направих.

Ейми ме гледаше втренчена, с намръщено лице. Потупах я по задника и пак я целунах.

— Право да ти кажа, мила — продължих аз, — наистина имах чувството, че постъпвам с тия момчета по единствения правилен начин. Те вредяха на себе си, вредяха и на другите. Трябва да са знаели това, както всеки би знаел подобно нещо. И аз им направих истинско благодеяние, като уредих нещата така, че да не им се налага да живеят повече.

— О, да — каза Ейми. — Разбирам. Да не би да имаш чувството, че ще направиш истинско благодеяние на Кен Лейси, ако го предпазиш от необходимостта да продължи да живее?

— За такъв като него — още повече. Човек, който се подиграва с приятелите си, който причинява зло на хората само защото може да им го причини — това е Кен Лейси — казах аз. — Ти какво знаеш за него?

— Само едно нещо, Ник. Знам само, че си уредил някак нещата, та двете убийства, които си извършил, да бъдат приписани на шерифа Кен Лейси.

Преглътнах и казах, че не разбирам как е стигнала до това заключение.

— Какво съм виновен аз, че Кен дойде тук, напи се и взе да дрънка из целия град какъв страхотен мъж бил. Мисля, че ако човек

иска да блесне, като сам си изтъква достойнствата, той трябва да приеме и последствията от това.

— Аз не мисля така, Ник. И няма да ти позволя да го направиш.

— Но гледай Ейми! — казах. — Защо не? Какво чак толкова представлява Кен за теб?

— Един човек, който може да бъде несправедливо осъден за убийство.

— Ама... Но аз нищо не разбирам — казах. — Ако за теб няма значение, че съм убил двамата сводници, защо.

— Ти не си ме слушал, Ник. Това има голямо значение за мен. Но нямаше откъде да узная, че ще ги убиеш. В случая с шерифа Лейси аз знам какво кроиш и ако ти позволя да го направиш, ще бъда не по-малко виновна от теб.

— Ами... — аз се поколебах, — ако просто нямам друг изход, Ейми? Ако въпросът е той или аз?

— Тогава съжалявам много, Ник. Ще трябва да бъдеш ти. Но няма голяма вероятност обстоятелствата да се стекат така, нали? Няма начин да бъдеш обвинен?

— Е, няма — казах. — Засега не допускам. Много е възможно трупове им никога да не бъдат намерени.

— Тогава какво?

— Тогава... По дяволите, Ейми. Ще бъде много по-добре да оставим нещата да се развиват така, както съм ги замислил. Ще бъде много по-добре. Ако ти познаваше тоя проклет Кен Лейси така добре, както го познавам аз, ако знаеше какви подлости е извършил...

— Не, Ник. Това няма нищо общо.

— Но... ама че...

— Не.

— Виж, Ейми. Струва ми се, че не си ти човекът, който трябва да се разпорежда. Както казват в съда, ти си виновна за укриване на престъпление. Знаеш, че съм убил ония двамата и не си съобщила за това, така че ако се опиташ да ме издадеш по-късно, сама ще се уличиш в съучастие.

— Знам — спокойно каза Ейми. — Но бих го направила, Ник. Сигурна съм, че това ти е съвсем ясно.

— Ама...

Но наистина ми беше съвсем ясно, че ще го направи, дори по тоя начин да окачваше и себе си на въжето. Ето защо нямаше смисъл да се говори повече по въпроса.

Погледнах я, както си лежеше с коса, разпиляна върху възглавницата, а топлината на тялото ѝ сгриваше и моето. И си помислих, дявол да го вземе, така ли трябва да се държиш в леглото с една хубава жена. Да спорите двамата за убийство, да се заплашвате един друг, когато се предполага, че се обичате и можете да правите нещо много по-хубаво. После си помислих, че може би не е толкова странно все пак. Може би е така с повечето хора, всички правят почти същото, но по различен начин. А през цялото време държат щастието в ръцете си.

— Извинявай, мила — ѝ казах. — Разбира се, че ще направя това, което искаш. Никога не бих си помислил да направя нещо друго.

— Ти също извинявай, мили — тя ме целуна леко по устните. — И аз ще правя това, което искаш. Щом нещата се поуталожат, ще заминем заедно оттук.

— Чудесно. Това наистина е чудесно, скъпа — рекох.

— Много ми се иска, мили, и ще го направя. Веднага щом се уверим, че не оставяме никакви висящи въпроси тук.

Казах отново, че това е чудесно, а се чудех какво ще правя с такъв голям висящ въпрос като Роуз Хок. После си помислих, че ще се оправям, когато му дойде времето. Забравих за всичко на света освен за Ейми, а мисля, че и тя забрави за всичко друго освен за мен. И беше както преди, само че по-хубаво.

Беше както никога досега.

След това пак лежахме един до друг. Дъхът ни се сливаше, сърцата ни биеха в такт. Но внезапно Ейми издърпа ръката си от моята и се надигна:

— Ник! Какво е това?

— Кое? Кое какво е?

Погледнах към прозореца, накъдето сочеше тя — към спуснатите транспаранти, зад които трепкаше светлина. После скочих, изтичах до прозореца и вдигнах транспарантите. И сигурно съм простенал на висок глас:

— По дяволите! — извиках аз. — Ама че работа!

— Ник, какво става, мили?

— Негърският квартал! Гори!

Трябваше да предположа, че това можеше да се случи. Защото Том Хок все пак беше бял, каквото и да се говореше за него, а излизаше, че го беше убил един негър. Тъй че все на някой идиот можеше да му хрумне идеята да се даде урок на негрите, той щеше да я сподели с други идиоти и ето ти маса неприятности.

Докато се обличах, Ейми ме гледаше разтревожено. Попита ме какво смятам да правя, а аз отвърнах, че не знам, но непременно трябва да направя нещо. Защото фактът, че шерифът ходи на риболов, когато в града избухват безредици, може чудесно да го провали на изборите.

— Но, Ник... Това вече няма значение, нали? Щом ще се махнем заедно?

— Кога? — нахлузих ботушите си. — Не можеш да определиш точна дата, нали?

— Да... — прехапа тя устни. — Разбирам какво искаш да кажеш, мили.

— Може да е след година-две — казах. — Но дори да е само след шест месеца, по-добре да съм на служба. Защото ще бъде много полесно да се уредят онези висящи въпроси, за които ти спомена, ако не съм просто един обикновен гражданин.

Дооблякох се и тя ме изведе през задната врата.

Тръгнах обратно по пътя, по който бях дошъл — надолу към реката и после по брега. И разбира се, не носех въдицата със себе си.

Влязох в негърския квартал от отвъдната му страна и се нацапах с въглени от пожара. После се смесих с тълпата, като заудрях по пламъците с един мокър чувал, който някой бе изтървал.

В действителност нямаше големи щети — бяха изгорели всичко шест-седем колиби. Тъй като скоро бе валило и нямаше вятър, огънят се разгаряше бавно и не бе успял да се разпространи, преди да го забележат.

Започнах да обяснявам на неколцина негри какво да правят, като гасях заедно с тях. После се обърнах за миг да избърша потта около очите си и някой ме потупа по рамото.

Беше Робърт Лий Джеферсън, който изглеждаше по-строг от всякога.

— Майка му стара, гледай какво стана, Робърт Лий! — казах му аз. — Добре че бях тук на място, когато избухна пожарът, иначе кой знае какво щеше да се случи.

— Ела с мен! — каза той.

— О, благодаря, Робърт Лий — отвърнах. — Но едва ли ще мога. Тоя пожар...

— Пожарът е напълно потушен. И беше потушен дълго преди да се появиш ти. Хайде, тръгвай!

Качихме се в кабриолета му. Подкарахме към магазина, а там имаше и други коли, кабриолети и коне, завързани отвън. А отпред на тротоара се бяха събрали половин дузина мъже. Видни граждани, като мистър Динуиди — управителя на банката, Зийк Карлтън, собственика на памучната фабрика, Стоунуол Джаксън Смит — председателя на училищното настоятелство, Самюъл Хюстън Тейлър, който притежаваше магазина за мебели и погребалното бюро.

Всички влязохме вътре. Седнахме в канцеларията на Робърт Лий или по-точно седнаха всички освен мен. Защото за мен не остана място.

Зийк Карлтън откри заседанието, като тропна с юмрук по бюрото и попита що за проклет окръг управляваме.

— Знаеш ли какво може да последва от един такъв случай, Ник? Знаеш ли какво става ако изгорят няколко бедни, беззащитни негри?

— Напълно ми е ясно — отвърнах. — Всички негри ще се изплашат и може би когато дойде времето да се бере памукът, няма да има никой наоколо.

— Добре го каза! Да се подплашат тия проклети бедни негри означава да загубим маса пари!

— Жена ти каза, че си тръгнал за риба — рече Робърт Лий Джеферсън. — Къде точно по реката беше, когато избухна пожарът?

— Не бях за риба — отвърнах.

— Хайде, Кори — строго каза Стоунуол Джаксън Смит. — Аз лично те видях, когато тръгна с въдица към реката. Това е, бих казал, много недвусмислено доказателство, че си ходил за риба.

— Да, обаче едва ли мога да се съглася с вас — рекох. — Не бих казал, че грешите, но и не бих казал, че сте прави.

— О, престани, Ник! — сръза ме Самюъл Хюстън Тейлър. — Ние...

— Оная вечер например — продължих аз — видях един мъж да се промъква в някакъв празен товарен вагон с една от гимназиалните учителки. Но не смятам това за недвусмислено доказателство, че заминаваха нанякъде.

Стоунуол Джаксън стана огненочервен. Останалите го погледнаха с присвити очи, като че ли го виждаха за пръв път, а управителят на банката, мистър Динуиди, се обърна към мен. Той беше по-любезен от останалите. Държеше се доста приятелски още от времето, когато го измъкнах от нужника.

— Кажи, шерифе, къде точно беше и какво прави тази нощ? — попита ме той. — Сигурен съм, че всички с радост ще приемем твоето обяснение.

— Не и аз, за бога! — извика Зийк Карлтън. — Аз...

— Спокойно, Зийк! — вдигна ръка мистър Динуиди и го възпря. — Продължавай, шерифе.

— Добре. Да започнем от началото на вечерта — подхванах аз. — Подозирах, че някой ще се опита да се захване с негрите, тъй че приготвих въдицата, все едно отивам за риба. Както знаете, реката минава зад негърския квартал и...

— Дявол да го вземе, знаем откъде минава! — изръмжа Самюъл Хюстън Тейлър. — Искаме да знаем обаче защо не беше там да предотвратиш пожара?

— Защото трябваше малко да позаобиколя — му рекох. — Видях как някакъв човек се измъкна от една къща и си помислих, че може да е направил нещо лошо. Изглежда, имаше нещо мътно в тая работа и аз трябваше да проверя, за да съм сигурен. Тъй че отидох до къщата и тъкмо се канех да почукам, когато реших, че няма нужда и може да притесня хората. Защото вътре се виждаше стопанката и така както грееше цялата, беше очевидно, че не е имало никакви неприятности. Освен това тя беше почти без дрехи.

Всички тия приказки, разбира се, изстрелях на риск. Един вид двоен изстрел. Предполагах, че от тези тук граждани на Потсвил все някой изневерява на жена си или че тя му изневерява. Или пък че той страшно силно я подозира.

Във всеки случай, изглежда, уцелих, защото начинът, по който реагирах, беше най-забавното нещо, което сте виждали. Всичките — или, бих казал, повечето от тях — се гледаха свирепо един друг, като в

същото време се мъчеха да наведат глави. Всичките — обвинени и обвиняващи.

Мистър Динуиди започна да пита за чия точно къща говоря. Но другите така го стрелнаха с очи, че той веднага млъкна.

Робърт Лий се покашля и ме подкани да продължа.

— Можем да приемем, че най-накрая си стигнал реката и когато избухна пожарът, си бил там. Какво се случи после? Какво прави ти през цялото време, докато ние се борехме със стихията?

— Мъчех се да пипна подпалвачите. Те профучаха през храсталаците, като се опитваха да се измъкнат, и аз им изкресях да спрат, че са арестувани, но това не помогна. Те продължиха да бягат, а аз ги подгоних, виках им да спрат или ще стрелям. Но май им беше ясно, че няма да посмея, защото се измъкнаха до един.

Робърт Лий облиза колебливо устни:

— Видя ли кои бяха, Ник?

— Нека го погледнем от тая страна — казах. — Не е чак толкова важно дали знам, или не знам кои са. След като не успях да ги пипна, имената им са без значение и ако ги назова, това може само да изостри отношенията.

— Но, шерифе — рече мистър Динуиди, — не разбирам ъ-ъ... — той секна, като видя какъв поглед му хвърли Зийк Карлтън, какви погледи му отправиха останалите негови най-значителни вложители.

Защото пак бях стрелял на риск и бях попаднал дори по-близо до целта от първия път.

С малки изключения, тук нямаше човек, който да няма пораснал или почти пораснал син. И никой от тези младежи не струваше колкото барута, с който щях да му пръсна черепа. Те се шляеха из града, като нехайно си даваха вид, че работят за татковците си. Развратничеха, пиеха и измисляха безобразия. Човек можеше да се обзаложи, че каквито и безредици да ставаха в града, винаги беше замесен поне един от тях, ако не и всичките.

Заседанието приключи и почти никой не ми кимна на излизане.

Последвах Робърт Лий до тротоара, където останахме да поговорим още една минута.

— За съжаление ти едва ли си спечели приятели тая нощ, Ник — ми каза той. — Наистина трябва да се стегнеш и отсега нататък да работиш яко, ако искаш да останеш на служба.

— Да работя ли? — почесах се по главата. — А какво?

— Работата си естествено! Какво друго? — каза той и отмести поглед, тъй като се бях вторачил в него. — Добре, може би тая вечер трябваше да направиш някакъв компромис. Може би пак ще се наложи. Но един или два изключителни случая не оправдават пълното ти безразличие към прилагането на законите.

— Ще ти кажа нещо в тая връзка, Робърт Лий. Всеки един човек, който нарушава законите, си има съвсем основателна причина, произтичаща от неговия начин на мислене, което прави всеки случай изключителен, а не само един-два. Да вземем за пример теб. Много хора биха си помислили, че ти си виновен за нанасяне на телесни повреди, защото удари Хенри Клей Фанинг в...

— Ще ти задам само един въпрос — пресече ме Робърт Лий. — Ще започнеш ли да налагаш спазването на законите или не?

— Разбира се — отвърнах. — Разбира се, само това ще правя.

— Добре, спокоен съм, като го чувам.

— Ей богу! — рекох. — Ама аз наистина ще почна да удрям. Всеки, който отсега нататък наруши закона, ще си има работа с мен. Стига само да е негър или някоя бяла отрепка, която не може да си плати таксата за изборите.

— Това е твърде цинично изказване, Ник.

— Цинично ли? Хайде пък и ти, Робърт Лий! За какво ми е притрябвало да се изказвам цинично?

18.

Пожарът беше късно през нощта в петък, а аз се прибрах почти на разсъмване в събота. Измих се хубаво и облякох чисти дрехи. После отидох в кухнята и взех да си приготвям закуска.

Майра дойде побесняла и ме попита какви ме прихващат. Разказах ѝ за пожара и как хората ме критикуваха и тя веднага млъкна. Защото не искаше да стане съпругата на бившия шериф, както и аз не исках да бъда бившия шериф, а тя знаеше, че ще се наложи да превивам гръб пред някои хора, ако не искам да ни постигне тая съдба.

Сама ми пригответи закуската. Нахраних се и отидох в града.

Тъй като беше събота, всички магазини бяха отворени от рано и всички фермери, ако вече не бяха пристигнали в града, бяха тръгнали насам. Стояха по тротоарите, черните им шапки бяха изчеткани и изглеждаха чисти, празничните им ризи — горе-долу чисти, а горните им дрехи — от средно до много мръсни.

Жените им носеха колосани бонета и широки престилки от басма или лен на карета. Децата им — с изключение на по-големичките, които бяха порасли достатъчно да доизносват дрехите на възрастните — бяха облечени в ушити от брашнени чували дрехи, като на някои още личаха избелели надписи. И мъжете, и жените, а също и почти всички момчета и момичета над двадесет години дъвчеха и плюеха тютюн. Мъжете и момчетата подлагаха долната си устна и го сипваха. Жените и момчетата използваха пръчици от обелени клонки, които потапяха в кутийките си, а после поставяха в крайчеца на устата си.

Поразходих се между мъжете, ръкувах се с тях, потупвах ги по гърба и им казвах, че могат да идват при мен винаги когато възникне някакъв проблем. На жените казвах, че Майра все пита за тях и че трябва да наминат някой път да я видят. Поглаждах децата по главите, ако главите им не бяха много нависоко, и им давах по някоя дребна монета според ръста им.

Естествено отделях внимание и на гражданите, като отчаяно се мъчех да си спечеля приятели или да си възвърна ония, които бях

загубил. Но не можех да бъда сигурен, че имам по-голям успех сред тях, отколкото сред фермерите, а не можех да знам дали и фермерите ме одобряват.

О, почти всички бяха любезни с мен и никой не показваше открита враждебност. Но твърде много хора бяха предпазливи — и говореха уклончиво, когато намеквах за изборите. А едно знам със сигурност: ако човек ще гласува за теб, не му трябва много време да го заяви.

Опитах се да направя наум една сметка и ми се стори, че в най-добрия случай мога да се надявам на приблизително равенство със Сам Гадис. Това беше в най-добрия случай, въпреки всичките мръсни приказки, които се носеха за него. А ако той беше толкова силен сега, въпреки мълвата, как можех да съм сигурен, че няма да бъде по-силен след речта си?

За обяд хапнах няколко солени бисквити със сирене, като черпех и хората, с които разговарях.

Към два часа трябваше да отида на гробищата за погребението на Том Хок, но и много други тръгнаха натам, за да се поразвлекат, та наистина не можеше да се каже, че беше загубено време.

Когато стана време за вечеря, а аз още работех, хапнах само няколко бисквити със сардина, като почерпих хората около мен.

Накрая стана късно да работя повече. Бях толкова изтощен от приказки и така напрегнат, че нервите ми бяха опънати до скъсване. Тъй че вместо да си отида вкъщи, се промъкнах до къщата на Ейми Мейсън.

Отдохме отзад в спалнята. Отначало тя ме държеше на разстояние, правеше се на сърдита и хладна, но после настроението ѝ, изглежда, изведнъж се промени. И си легнахме.

Всичко стана много бързо, като се има предвид колко бях изтощен. Но след това очите ми се затвориха и ми се стори, че потъвам в някаква дълбока тъмна яма и...

— Събуди се! — разтърси ме Ейми. — Събуди се, казах!

— Ух, какво има, мила?

И Ейми повтори, че трябва да се събудя.

— Толкова ли малко означавам за теб? Щом можеш да заспиш в прегръдките ми като шопар в калта? Или може би си пазиш силите за твоята безценна Роуз Хок?

— А? Какво? За бога, Ейми...

— Роуз е у вас, нали?

— Ами да — рекох. — Но само заради смъртта на съпруга си и погребението. Тя...

— А защо не ми каза, че ще остане у вас? Защо трябваше сама да науча това?

— Ама виж — казах. — Защо, по дяволите, да ти го казвам? Какво общо има това с нас? Във всеки случай ти вече знаеш всичко за мен и Роуз и не изглеждаше, че това те смущава.

Погледна ме изпитателно. Очите ѝ пробляснаха гневно и тя внезапно ми обърна гръб. После, тъкмо понечих да я прегърна, се обърна и ме изгледа отново.

— Точно какво вече знам за теб и Роуз? Я ми кажи!

— Хайде сега пък и ти, мила — рекох. — Аз...

— Отговаряй! Какво точно знам за вас? Искам да разбера!

Казах, че е просто грешка на езика и че няма какво да ѝ обяснявам за мен и Роуз. Защото, разбира се, не ѝ трябваше да знае за нас. Никоя жена, която спи с един мъж, не примира да знае, че и друга върши същото.

— Просто имах предвид оная нощ, нали си спомняш, когато ти ме заяждаше за Роуз, а аз ти казах, че между нас няма нищо. Това имах предвид, когато казвах, че вече знаеш всичко за нас.

— Тъй... — Тя гореше от желание да ми повярва. — Сигурен ли си?

— Разбира се, че съм сигурен. За бога, та не сме ли все едно сгодени? Нали ще заминем някъде заедно веднага щом измислим какво да правим с жена ми и сме сигурни, че няма да има никакви последствия от убийството на двамата сводници? Не е ли така, защо ми е тогава да се разправам с друга жена?

Тя се усмихна, но устните ѝ потрепераха. Целуна ме и се сгуши в прегръдките ми.

— Ник... недей да се виждаш вече с нея! Искам да кажа, след като си иде вкъщи.

— Добре, нямам никакво желание. Във всеки случай никога няма да се стремя към това. Изобщо няма да се срещам с нея, Ейми, освен ако е съвсем неизбежно.

— Така ли? Нима? И какво според теб означава това?

— Имам предвид, че тя е приятелка на Майра — казах. — Дори преди да убият Том, Майра винаги ме гонеше да помагам на Роуз и понеже я съжалявах, обикновено не отказвах. Така че ще изглежда много странно, ако изведнъж престана да я виждам, без дори да дочакам да си наеме работник във фермата.

Ейми замълча, явно обмисляше нещата. После кимна едва-едва.

— Добре, Ник, предполагам, че ще ти се наложи да я видиш — още един път.

— Е, не съм сигурен дали ще е достатъчно — отвърнах аз. — Искам да кажа, че може и да е, но...

— Още един път, Ник. Само за да й кажеш да си намери помощник, защото ти няма повече да ходиш там. Не! — Понечих да заговоря, но тя запуши устата ми с ръка — Това е, Ник. Само още веднъж и никога повече. Разбира се, ако желаете мен. Ако не искаш много, ама много да ти се разсърдя.

Съгласих се така да бъде. Просто нямаше какво друго да кажа. Но си мислех, че Роуз ще има какво да каже по въпроса. Ако не се съобразях с нея, тя можеше да ми навлече също толкова неприятности, колкото и Ейми.

Ейми просто не ми даваше никаква възможност, дявол да го вземе! Изпитвах също толкова голямо желание да се отърва от Роуз, колкото и тя да ме има. Но това не можеше да стане отведнъж, а аз няхах необходимото време, ако трябваше да видя Роуз само още един път...

— Ник, мили... Аз съм все още тук.

— Да, дявол да ме вземе, наистина — рекох аз.

Прегърнах я силно, целувах я и я галех, като влагах много ентусиазъм. Но, да си призная, без вътрешно чувство. И то не само защото бях толкова уморен, че едва можех да си повдигна пръста.

У мен назряваше един план, нещо, което не само щеше да уреди отношенията ми с Роуз, без да я виждам повече от един път, но същевременно щеше да уреди и работата с Майра и Лени. И точно тогава Ейми заговори и частите на плана се разлетяха във всички посоки. Съзнавах, че ще ми бъде адски трудно да ги сглобя отново, ако изобщо успея.

— Ник! — в гласа й се промъкнаха сърдити нотки. — Нали няма пак да заспиш?

— Кой, аз? Аз да заспя до такова прекрасно същество като теб? Е, как си го представяш?

Но когато ме изпращаше, на нея самата толкова ѝ се спеше, че с мъка държеше очите си отворени. Повлякох се обратно през града и повярвайте ми, буквално се влачех, защото бях толкова изцеден, че нямах слюнка дори да подсвирна.

Стигнах съда и си събух ботушите долу на стълбите. Промъкнах се, влязох в стаята си и се съблякох. После се мушнах в леглото, като много внимавах да не скърцат пружините. Въздъхнах и си помислих: „О, господи, докога, по дяволите? Един кръст е достатъчна тежест и аз не съм длъжен да влача със себе си цял склад греди!“

Роуз ме сграбчи. Хвърли се с цялата си тежест върху ми, а тялото ѝ сякаш гореше.

— По дяволите! Защо се забави толкова дълго, Ник?

Помъчих се да не изохкам.

— Виж какво, Роуз — ѝ казах, — не можем да правим това, скъпа. Вече е неделя сутрин.

— Много важно, че е неделя сутрин! На кой му пука какъв ден е?

— Но... но не е хубаво — казах. — Просто не е хубаво човек да прелюбодействува в неделя сутринта. Е, само си помисли за това и ще видиш, че съм прав.

Роуз каза, че не иска да мисли за това, иска само да го прави.

— Хайде, майка му стара! — каза задъхана. — Хайде! Ще ти покажа дали е хубаво, или не!

Ама аз просто не можех, разбирате ли. Поне си мислех, че няма да мога. И струва ми се, успях да го направя единствено защото добрият господ ми даде сили. Той трябва да е видял, че съм на тясно, защото той всичко вижда и забелязва дори падналото от гнездото врабче, той непременно трябва да е видял ужасната безизходица, в която се намирах.

Смятам, че той ми даде сили. И това — без да прозвучи, като че ли съм неблагодарен — беше най-малкото, което можеше да направи.

19.

Роуз дойде на църква с мен и с Майра, а Лени остана вкъщи, защото не винаги се държеше прилично, когато имаше повече хора. След службата Роуз и Майра се върнаха у дома да приготвят обяда, а аз се повъртах наоколо, за да се здрависам с тоя-оня, да потупам някои-други по гърба, да погала нечие бебе.

Сам Гадис — сивокос мъж на средна възраст, с представителна външност, правеше същото. Свещеникът го беше подкрепил в проповедта си, макар и не открито, която беше нещо за хвърляне на камъни и да не се съдят другите, за да не съдят и те теб, така че сега той се ползуваше с по-голяма популярност от мен. Хората дори обръщаха глави към него, когато се ръкуваха с мен. Когато ги потупвах по раменете, те го възприемаха така, сякаш ги побутвах към Сам. А една жена отдръпна така рязко бебето си точно когато поисках да го целуна, че едва не целунах токата на колана си.

В случая, изглежда, беше в сила правилото „Ако не можеш да надвиеш някого, присъедини се към: него“, така че си проправих път между хората и стиснах ръката на Сам.

— Искам да знаеш, че съм хиляди пъти за тебе, Сам — казах. — Знам, че всички тези мръсни истории, дето се разправят, не са верни, Сам, дори да изглеждат правдоподобни, така че можеш да разчиташ изцяло на моята морална подкрепа и довечера ще се изправа до теб на трибуната, за да го докажа.

— Ами, ъ-ъ... — смутено се закашля той. После рече: — Ами, ъ-ъ... много мило от твоя страна, шерифе но, ъ-ъ...

Всъщност щеше му се да каже, че не ме иска на по-малко от хиляда мили разстояние от себе си, а камо ли на трибуната. Но какъвто си беше, не знаеше как да го каже.

— Ами, ъ-ъ... виж какво — подхвана той отново. — Много съм ти благодарен за това, което предложи, шерифе, но май ще е по-добре, ако... ъ-ъ...

Потупах го по гърба и го прекъснах. Казах му, че така ще постъпя, но той не бива да се безпокои, че ми се задължава по някакъв начин, защото всъщност не му правя услуга.

— Мисля, че е правилно да постъпя така — рекох. — Може да се каже, че дори съм длъжен да го направя. Така че довечера ще бъда горе на трибуната с... о-ох!

Зийк Карлтън се блъсна в мен и заби лакът в ребрата ми. Стовари ръка на рамото на Сам и рязко извърна глава към мен.

— Аз ще му го кажа вместо теб, Сам. Ти не щеш Ник да се върти около теб, защото той е един мошеник, страхливец и е шериф само на думи, така че видят ли те с него, за теб ще бъде голям удар, дори да не ти забие нож в ребрата.

Сам отново се покашля — изглеждаше по-смутен от всякога. Зийк бе впил поглед в мен, сякаш беше готов да се изплюе в лицето ми.

Аз казах:

— Я виж какво, Зийк, нима може да се приказва по този начин. Днес е неделя, още не сме излезли от църквата, а ти, дявол да го вземе, ме обиждаш и употребяваш мръсни думи.

— Майната ти! — рече презрително той. — Кой си ти, дявол да те вземе, та да ми правиш забележки? Я се...

— Аз съм шерифът и моята работа е да следя да не се върши нищо лошо и особено да не се сквернослови точно в градината на божия храм. Така че ще трябва да млъкнеш, Зийк, или... или ще те окошаря!

Зийк изсумтя ядосано, изсмя се, но смехът му прозвуча пресилено. Изглежда хората наоколо, опитвайки се да ги спечели на своя страна. Но ние сме една наистина богобоязлива общност, както вероятно се досещате, та всички го гледаха намръщено или му хвърляха смразяващи погледи.

Това го вбеси още повече.

— Абе дявол... майка му стара, не виждате ли какво иска да направи той? Опитва се да засегне Сам Гадис чрез мен! Знае, че подкрепям Сам и затова се опитва да ми създава неприятности!

— Е, не е така — казах. — Знаеш, че не е така, Зийк.

— По дяволите, как да не е!

Казах: не, наистина не е така и че той го знае толкова добре, колкото и аз.

— Оставям на присъстващите да кажат дали знаят някога да съм направил на някого мръсен номер, или да съм казал лоша дума за друг човек. Попитай когото и да е. Нека те да кажат.

Зийк се намръщи и измърмори нещо под носа си. Звучеше като ругатня. Попитах Сам дали мисли, че искам да му навредя, а той запристъпя от крак на крак и изглеждаше много объркан.

— Ами... ъ-ъ... сигурен съм, че не искаш ъ-ъ... да ми навредиш ъ-ъ...

— Точно така — рекох. — Не бих ти навредил. Първо, не е в характера ми да вредя на хората, и второ, знам, че няма смисъл. Защото ми е ясно, че теб няма начин да те засегнат, Сам. Както го виждам, ти вече можеш да се смяташ за избран.

Сам рязко вдигна глава. Размаха безпомощно ръце, сякаш се чудеше дали да се възгордее, или да изчезне. И ако той беше изненадан, какво остава за другите. Всички ме гледаха с опулени очи. Дори Зийк Карлтън за момент занемя.

— Виж какво, Ник — проговори най-сетне той. — Нека се изясним. Казваш, че отстъпваш изборната победа на Сам, така ли?

— Казвам, че ще го направя — отвърнах, като повиших глас. — Ще отстъпя веднага щом Сам ми отговори на един въпрос.

Зийк попита какъв е въпросът. Отвърнах, че е много прост въпрос, като нарочно увъртах, докато се съберат колкото е възможно повече хора.

— Много прост въпрос — повторих. — Въпрос, който, може да се каже, вече напират на устните на всички и на който Сам рано или късно ще трябва да отговори.

— Хайде, давай! — нетърпеливо се намръщи Зийк. — Питай! Сам няма нищо против да отговори на въпроси, нали, Сам? Животът на Сам е отворена книга!

— Така ли е, Сам? — попитах. — Бих искал да чуя ти самият какво ще кажеш.

Сам отвърна:

— Ами-и... ъ-ъ... да. Искам да кажа, че с радост ще отговоря на въпроса ти. Њ-ъ... доколкото мога, разбира се.

— Става дума за ония мръсни истории, които хората разправят за теб — казах. — Не бързайте! Зийк, Сам! Почакайте малко! — вдигнах ръка аз. — Знам, че всичките тия истории не са верни. Знам, че Сам не би изнасилил едно малко негърче, не би откраднал златните зъби от устата на баба си, не би пребил до смърт баща си с тояга или не би ограбил всичките спестявани пари на една вдовица, не би нахранил прасетата с жена си. Аз съм уверен, че един свестен човек като Сам няма да направи нищо подобно. Така че питам само едно... въпросът ми е следният...

Спрях отново и всички взеха да се повдигат на пръсти. Изчаках, докато стана толкова тихо, че муха да бръмне, щеше да се чуе, и тогава зададох въпроса си.

— Добре — рекох, — ето го и моя въпрос. Ако тия истории не са верни, как така са тръгнали да се разпространяват? Как се е стигнало дотам почти всички да твърдят, че са верни?

Сам примигна. Отвори уста и отново я затвори. После двамата със Зийк се спогледаха.

— Ами... ъ-ъ... — запелтечи Сам. — Аз... ъ-ъ...

— Чакай малко! — намеси се Зийк, като се обърна към мен. — Какво значи това „всички твърдят, че са верни“? Кой, по дяволите, са тия „всички“?

— Поправям се — отвърнах. — Може би не всички го твърдят, ако започне човек да изброява... Вероятно не повече от двеста-триста души мислят така. Но въпросът си остава. Как се стигна дотам дори двеста-триста души да казват, че наистина Сам е изнасилил малкото негърче и е пребил до смърт баща си, и е нахранил прасетата с трупа на жена си, и...

— Майната му! — Зийк сграбчи Сам за ръката. — Хайде, Сам! Не си длъжен да отговаряш на такъв глупав въпрос.

— Разбира се, че не е длъжен — казах. — Но мисля, че той самият би искал да отговори. Въобще не виждам как може да бъде избран за шериф, ако си замълчи.

Зийк се поколеба, намръщи се, хвърли бърз поглед към Сам, после го побутна.

— Добре, Сам. Може би е по-добре да отговориш.

— Ъ-ъ... да, разбира се — кимна Сам. — Ъ-ъ... повтори, какъв беше въпросът, шерифе?

Наканих се да повторя, но някой отзад се намеси:

— Знаеш въпроса, Сам! Как тръгнаха всички тия приказки за теб? Как се стигна дотам хората да приказват, че са верни, ако не са?

Чу се силен одобрителен шепот, хората кимаха с глави и се побутваха един друг. Сам се покашля, за да отговори, но не му позволиха. От задните редици започнаха да го освиркват.

— Какво ще кажеш за малкото негърче, Сам?

Хората се споглеждаха един друг, някои се смутиха, други се подсмиваха, а трети направо се кикотеха. Подвикваха му от пет-шест различни места едновременно.

„Къде са ония златни зъби, Сам?“ и „Вдовицата за парите й ли я чукаше, Сам?“, и „Какво направи с прасетата, дето ги нахрани с жена си?“ и така нататък. Докато накрая настана пълна бъркотия от викове, смях и тропане с крака.

Изваках да минат две-три минути, като оставих тия добри християни да се разгорещят до подходящ градус. Тогава вдигнах ръце, призовах за тишина и накрая я въдворих. Но това беше неспокойна тишина, разбирате, точно като затишие пред буря.

— Е, Сам — казах, като отново се обърнах с лице към него. — Смяташ ли, че добре си разбрал въпроса ми или искаш да го повторя?

— Ъ-ъ... ами...

— Ще повторя — рекох, — а ти слушай внимателно, Сам. Ако не си изнасилвал никакви беззащитни негърчета и не си пребивал до смърт бедния си баща, и не си нахранил прасетата с твоята нежна, доверчива съпруга, която си се клел да закриляш и обичаш — ако не си извършил нито една от тия гадни подлости, от които само като си помисля, и ми се повдига, — как се е стигнало дотам толкова хора да разправят, че си ги извършил? Или с две думи, Сам, как така хората ще приказват, че си извършил неща, които вонят по-силно и от пор и че си паднал по-ниско от пес, които рови в бунището, ако това не е вярно? Или, казано по друг начин, нима твърдиш, че ти казваш истината, а всички останали са мръсни, долни лъжци?

Зийк Карлтън извика:

— Ей, почакай малко! Това не е...

Но го заглушиха с викове, преди да успее да каже нещо повече. Всички крещяха Сам да отговаря, настояваха той да обясни. Отново вдигнах ръце.

— Е, Сам, какъв е твоят отговор? — рекох. — Всички чакаме да го чуем.

— Ами-и... — Сам облиза устни. — Ами-и... ъ-ъ...

— Да — казах, — не го увъртай, Сам. Защо хората твърдят, че тия истории са верни, ако не са?

— Ами-и...

Сам нямаше какво да отговори. От налягане да измисли нещо направо го изби кървава пот, можеше едва ли не да се усети миризмата ѝ, но така и не успя. Кое то, разбира се, ни най-малко не ме изненада, защото не виждам как някой може да отговори на такъв въпрос.

Въпреки това не се отказваше. Тъкмо подхващаше за шестнайсети път своето обяснение, когато някой запрати един молитвеник и го удари право по устата. Това беше един вид сигнал, нещо като първата светкавица при буря. Защото във въздуха внезапно полетяха молитвеници и всички започнаха да крещат и проклинат, като се мъчеха да се докопат до Сам. И изведнъж той изчезна, сякаш пропадна вдън земя...

Тръгнах бавно към къщи.

Мислех си, е, добре стана така, че довечера няма да стоя на трибуната до Сам, защото самият той нямаше да бъде там, защото изобщо нямаше да има митинг, защото Сам вече нямаше да бъде кандидат.

Мислех си, е, с това извадих поне един гвоздей от моя кръст и може би, ако съм честен и богобоязлив и ако никога не засягам никого, освен в случай че е за негово или за мое добро — което беше почти едно и също, — то сигурно и другите ми проблеми ще се разрешат така лесно, както този.

Обядвахме тържествено — Роуз, Майра, Лени и аз, — както се полага в неделя. Роуз трябваше да си отиде следобед и аз казах, че за мен ще бъде голяма чест да я закарам, след като малко си почина. Но естествено не я закарах.

Не можех, нали разбирате, защото имах право да я видя само още веднъж. Само още един път, за да се оправя с нея. Отново изплува в съзнанието ми оня план — планът да се оправя с нея, а заедно с това и с Лени и Майра. Но не беше работа, която можех да свърша в неделя следобед или изобщо някой следобед; това трябваше да стане нощем. И освен това трябваше да си изясня още нещо.

Майра ме повика след около час. После влезе в спалнята ми, отново ме повика и не спря да ме разтърсва, докато леглото само дето не се разпадна. И, разбира се, от това нямаше никаква полза.

Накрая тя се отказа, върна се в другата стая и я чух как се извинява на Роуз.

— Просто не мога да го събудя, мила моя. Спи като труп. Нищо чудно, като се има предвид колко малко спи напоследък.

Роуз каза с равен глас: да, наистина нямало нищо чудно.

— Е, наистина не мислех да оставам и тази нощ, но...

— Не е необходимо — заяви Майра. — Ще взема Лени и ще те закараме до вас.

— Ама няма нужда — бързо отвърна Роуз. — Нямам нищо против да...

— И аз нямам нищо против да те закарам. Съвсем нищо, скъпа. Така че, като се приготвиш — Лени, иди да си измиеш лицето, — тръгваме.

— Ами добре — каза Роуз. — Разбира се, скъпа Майра.

След няколко минути те тръгнаха.

Аз се прозинах, протегнах се, обърнах се настрани и се приготвих наистина да заспя. Тъкмо се поунесох и чух някой да се качва по стълбите.

Съдейки по стъпките, беше мъж. Обърнах се пак на другата страна и си рекох: майната му, неделя следобед е и имам право на малко почивка. Но щом си шериф, не можеш да пренебрегнеш никого, независимо дали е неделя, или който и да е друг ден. Затова метнах крака встрани и станах от леглото.

Влязох в дневната и леко отворих вратата към коридора точно когато той се готвеше да почука.

Беше някакъв мъж, облечен по градски, висок и слаб, с нос като клюн и с много малка устица.

— Шерифът Кори? — И ми бутна под носа служебната си карта. — Аз съм Барнс от детективската агенция „Токингтън“.

Усмихна се, устицата му се разтегли, колкото да се покаже един зъб, все едно че гледаш как от задника на гълъб излиза яйце. Казах, че за мен е голяма чест да се запозная с него.

— Значи работите за агенция „Токингтън“ — казах аз. — Ей, ама много съм слушал за вас там! Момент, нали вие потушихте оная

голяма стачка на железничарите?

— Точно така. — И той ми показва зъба си. — Железничарската стачка беше една от нашите операции.

— Боже господи, та за това наистина ви е трябвала смелост. Ония железничари хвърляли по вас буци въглища и ви поливали с вода, а вие не сте имали с какво друго да се отбранявате освен с револвери и автоматични пушки! Да бе, дявол да го вземе, наистина трябва да ви призная заслугата!

— Момент, шерифе! — Устата му се събра като илик за копче. — Ние никога...

— А ония гадни шивашки работници! — продължих аз. — Ама добре ги наредихте, нали? Пропиляват големите си седмични заплати от три долара в бурен живот, а после недоволствуват, че трябвало да ядат огризки, за да не умрат! Много са нахални, майка им стара! Всички са чужденци, нали, и ако не им харесват добрите стари американски огризки, защо не се върнат там, откъдето са дошли?

— Шерифе! Шериф Кори!

— Да? Имате нещо да ми казвате ли, мистър Барнс?

— Разбира се, че имам нещо да ви казвам! Иначе защо щях да дойда тук? Вижте...

— Искате да кажете, че не сте се отбили тук просто за да си побъбрим? А може би само за да ми покажете своите медали за отлична стрелба по хора в гръб и...

— Дошъл съм, за да разследвам случая с един бивш жител на Потсвил! Казва се Камърън Трамъл.

— Никога не съм чувал за него — казах. — Довиждане.

Понечих да затворя вратата, но Барнс я задържа.

— Чували сте! — рече той. — Тук са го знаели като Кърли и е бил сводник.

Аз възкликнах. О, казах, о, да, разбира се, че съм чувал за Кърли.

— Сега се сещам, че от едно известно време не съм го виждал. Как я кара той?

— Слушай, шерифе! — захили ми се той с очи. — Нека не се пързеляме един друг.

— Да се пързеляме? Какво искате да кажете?

— Искам да кажа, че Камърън Трамъл, наричан Кърли, е мъртъв, както ти е добре известно. А ти знаеш и кой го е убил.

20.

Поканих го да влезе и седнахме в дневната да ми обясни за Кърли. Изглежда, че и двата трупа — на Мус и Кърли — са били изхвърлени от водата. Но никой не проявил интерес към Мус, докато много хора се заинтересували за Кърли. И тия, дето се заинтересували, били от неговото семейство — едно от най-порядъчните семейства на Юга. Те естествено знаели, че той е негодник; всъщност били му дали пари, за да се махне далеч от тях. Но все пак бил „роднина“ — един от тях — и те решили да се погрижат убиецът му да бъде обесен.

— И затова съм тук, шерифе... — пресилено се усмихна Барнс. — Може би не виждаме всичко по един и същ начин, но аз не съм злопамятен и съм сигурен, че никой от нас не иска един убиец да се разхожда свободно.

— За себе си съм сигурен, че е така. Ако видя някакви убийци да се разхождат наоколо, ще ги арестувам и ще ги тикна в затвора.

— Именно. Така че ако ми кажеш името на човека, който уби Кърли.

— Кой, аз? Аз не знам кой го е убил. Ако знаех, щях да съм го арестувал и да...

— Шерифе! Ти знаеш кой го е убил. Познал си го.

— А, не — рекох. — Ти твърдиш, че знам, не аз.

Устата му отново се сви, очите му — също. С тоя клюновиден нос лицето му приличаше на три буци пръст със забито в тях рало.

— Приблизително преди седмица, на сутринта след убийството на Кърли...

— Чакай! А откъде знаеш, че е било на сутринта след убийството? Това никой не може да каже, освен самия убиец.

— Знам го, шерифе. Знам как твоят приятел, шерифът Кен Лейси, открито се е хвалел по улиците на тоя град, че добре е подредил Мус и Кърли, което значи, че ги е убил. И ти си вървял с него, докато се е перчел, докато е разправял, че е убил тия двамата, и открито си показал одобрението си.

— О, да — разсмях се аз, — сега си спомням. Ние с Кен си направихме малка шега. Много се забавлявахме.

— Чакай, шерифе.

— Мислиш, че не е така ли? Мислиш, че един човек, който е убил двама души, ще се разхожда по улиците и ще се хвали, а аз, служител на закона, просто ще го потупвам по рамото?

— Няма значение какво мисля аз, шерифе! Събитията, които ти описах, явно са станали, а предната нощ — единствената нощ, когато шерифът Лейси е бил в Потсвил — той е прекарал в публичния дом край реката, където се хвалел пред момичетата, че добре е наредил Мус и Кърли, че хубавичко се е погрижил за тях и прочие. С други думи има неопровержими улики, че приблизително седмица преди Мус и Кърли да бъдат намерени мъртви, през единствената нощ, която шерифът Лейси е прекарал в Потсвил, сам той е заявил, че е убил гореспоменатите Мус и Кърли.

— Аха! — рекох, като се помъчих да изглеждам наистина заинтригуван. — А тия не-о-про-... — какви бяха там — улики, за които говориш? Тия врели-некипели момичетата от бардака ли ти ги надрънкаха?

— Не са врели-некипели, дявол да го вземе! Та сам шерифът Лейси се е похвалил на следващата сутрин и...

— Но той просто се шегуваше, мистър Барнс. Аз го навих.

Барнс рязко отметна глава назад, а малките му очички ме гледаха свирепо. После се наведе напред, сякаш искаше да ме клъвне с клюна си.

— Чуй сега какво ще ти кажа, Кори! Чуй ме добре! Нямам намерение да... да...

Внезапно засече и потрепера като кон, който отпъжда мухите. После лицето му се изкриви, намръщи се, пак се отпусна и да пукна, ако той не се усмихна.

— Моля да ме извиниш, шериф Кори. Имах много тежък ден. Съжалявам, забравих за момент, ние и двамата сме еднакво искрени и решителни в желанието си за справедливост, макар да не действуваме и да не мислим еднакво.

Кимнах и казах, че няма начин да не е прав. Лицето му грейна и той продължи:

— Ти познаваш шерифа Лейси от години. Той ти е добър приятел. И естествено смяташ, че трябва да го защитиш.

— Абе — рекох — той не ми е приятел и ако имаше начин да му лепна тия две убийства, щях да го сторя с огромно удоволствие.

— Но, шерифе...

— Беше ми приятел. Но отдавна вече не ми е никакъв още преди оная нощ, когато дойде тук и ме измъкна от леглото да му покажа пътя към бардака.

— Значи наистина е ходил там — потри ръце Барнс. — Можеш ли да дадеш показания пред съда, че през въпросната нощ той е отишъл в публичния дом?

— Разбира се, че мога — отвърнах. — То си е самата истина, така че защо да не я кажа пред съда?

— Но това е чудесно! Чудесно е, шерифе! А каза ли Лейси защо иска да иде в... не, чакай малко. Каза ли нещо, от което може да се заключи, че отива в публичния дом с намерение да убие Мус и Кърли?

— Искаш да кажеш тогава, оная нощ? — Поклатих глава. — Не, тогава не е казвал нищо.

— Но го е казвал друг път! Кога?

— Оня ден, когато му бях на гости в неговия окръг. Той каза, че сводниците по принцип не му се нравят и смята, че трябва да бъдат избити.

Барнс подскочи и закричи из стаята. Каза, че това, което му казах, е чудесно, направо чудесно и точно това му трябва. После спря пред мен и ми се закани с пръст, сякаш на шега.

— Ти си голяма драка, шерифе. Почти ме накара да загубя самообладание, а аз съм човек, който се гордее със своята способност да се владее. През цялото време стискаше тая жизненоважна информация, а на всичко отгоре изглеждаше така, сякаш защитава Лейси.

Отвърнах: ами такъв съм си, истински играч. Той погледна бързо часовника си и ме попита кога може да хване влак за града.

— А, имаш много време — му казах. — Поне няколко часа. Най-добре остани да вечеряш с нас.

— О, много любезно от твоя страна, шерифе. Много любезно.

Донесох уиски от канцеларията и пийнахме по няколко чаши. Той започна да разказва — за себе си и за детективската агенция, а аз

от време на време подхвърлях по някоя дума да го насочвам, докато в гласа му започна да се долавя известна горчивина. Изглежда, мразеше това, което върши. Знаеше какво точно представлява „Токингтън“ и не можеше да намери никакво оправдание. Това беше една крайно ненавистна организация, той бе замесен в нейните омразни дела и се ненавиждаше за това.

— Сигурно разбираш какво искам да кажа, шерифе. Дори човек на твоя пост трябва да си затваря очите за някои много лоши неща.

— Тук си прав — съгласих се аз. — Налага се да ги затварям, ако искам да си остана шериф.

— А това ли искаш? Никога ли не си се замислял да хванеш някаква друга работа?

— Не за дълго — казах. — Какво друго в края на краищата може да върши човек като мен?

— Точно така! — Очите му светнаха и ми се стори, че дори станаха много по-големи. — Какво друго можеш да правиш? Какво друго мога аз да правя? Но, Ник — извинявай, че ставам фамилиарен, — казвам се Джордж, шерифе.

— Радвам се да се запознаем, Джордж — кимнах, — и не се колебай да ми викаш Ник.

— Благодаря ти, Ник — той отпи още уиски. — Ето какво исках да те питам, Ник, нещо, което много ме тревожи. Това, че не можем да правим нищо друго, оправдава ли ни?

— Виж какво — рекох, — да не би да търсиш оправдание за това, че един стълб попада в дупката си. Е, в тая дупка може и да има цяло котило зайци и ще ги смачка. Но виновен ли е стълбът, че е запълнил дупката, направена за него?

— Но това не е правилна аналогия, Ник. Ти говориш за неодушевени предмети.

— Я! — рекох. — А не сме ли всички относително неодушевени, Джордж? Доколкото може всеки един от нас да налага своята воля? Ние сме винаги под контрол; физиката ни, душевната ни нагласа, средата ни — всичко това ни моделира по някакъв начин, подготвя ни за определена роля в живота и, Джордж, по-добре е да играем тая роля и като стълба да си влезем в дупката или, както щеш го кажи, защото иначе целият ад ще се изсипе върху главите ни. По-добре е да правим

това, за което са ни подготвили, за да не разберем, че са ни го сервирали на нас.

— Искаш да кажеш, че въпросът е да убиеш или да бъдеш убит?
— Барнс поклати глава: — Противно ми е да си го помисля, Ник.

— Може би не точно това искам да кажа — продължих аз. — Може би не съм сигурен каква искам да кажа. Навярно искам най-вече да кажа, че човек не може да има свой ад, защото няма свои собствени грехове. Те всички са на обществото, Джордж, всички ние имаме дял в греховете на другите и те всички имат дял в нашите грехове. А може би искам да кажа това, Джордж: аз съм самият Спасител, разпнатият Христос, слязъл тук, в окръга Потс. Защото всевишният знае, че тук има нужда от мен, затова обикалям и върша добри дела — така хората знаят, че няма от какво да се страхуват и ако се тревожат да не попаднат в ада, няма защо сами да си го търсят. За бога, нали има смисъл в това, Джордж? Искам да кажа, че задължението не пада изцяло върху човека, който го поема, нито пък отговорността. Искам да попитам, Джордж, кое е по-лошо — да направиш белята или да го разтръбиш на всеослушание?

Джордж отметна глава назад и се разсмя:

— Това е безценно, Ник! Безценно!

— Е, не е съвсем оригинално. Както се казва някъде, не е виновно гърнето, че се е изкривило, защото ръката на грънчаря се отплеснала. Така че, кажи ми кое е по-лошо — да направиш белята или да го разтръбиш — и аз ще ти кажа кой е гърнето и кой грънчарят.

— Но... но да предположим, че един и същи човек е и двете?

— Малко е вероятно — рекох. — Като човек, който е трябвало да се справя с много смешни положения и, дявол да го вземе, понякога направо ми се струва, че живея в някакъв рай на шегаджии, мога да кажа, че тия две неща обикновено са разделени. Но ако не беше така, Джордж, то ние трябва да търсим друга връзка между задължение и отговорност. Защото оня е трябвало да бъде подучен да направи белята, нали така, но от кого?

Продължихме да си говорим и да пием, докато се върна Майра.

Тя приготви вечеря за Джордж и за мен, защото двамата с Лени бяха вечеряли у Роуз. Джордж се държа много учтиво с Майра. Дявол да ме вземе, ама тя изглеждаше почти красива от това, че той така й се

докарваше, а пък той, майка му стара, изглеждаше почти хубавец, — заради същото.

След като се навечеряхме, аз тръгнах с Джордж към гарата, но вече не беше толкова хубаво. Държахме се приятелски, но то не беше естествено. Нямахме истинска топлота, вече не си допадахме толкова.

Мисля, че това му е лошото на уискито, разбирате ли, лошото на много хубави неща. Не че прекаляваме с тях, а че не ни е по силите да прекалим. Това че после, когато усетиш познатия гаден вкус в устата си, ти иде да се изплюеш срещу всеки. И си мислиш: „По дяволите, откъде-накъде ще съм любезен с тоя човек?“ И си готов да се обзаложиш, че той те смята за пълен глупак.

Джордж изглеждаше някак мрачен и унил; беше намръщен и замислен. Точно тогава Ейми Мейсън пресече улицата, мина на нашия тротоар и аз я представих, а Джордж отново се оживи.

— Имате си чудесен шериф! — рече той, като ме потупа по гърба. — Чудесен служител на закона, мис Мейсън. Той ми помогна да се справя с един много важен случай.

— Наистина ли? — попита Ейми. — Какъв е този случай, мистър Барне?

И Джордж й разказа всичко, като добави, че не би могъл да заведе дело срещу Кен без моята помощ.

— Сигурен съм, че никак не му беше лесно да го направи — добави той. — Никога не е лесно за един служител на закона да обвини в престъпление свой колега, дори и да не са приятели.

— Съвсем вярно! — възкликна Ейми. — Сигурна съм, че това ще бъде още по-трудно отсега нататък. Между другото, шерифе, ще можете ли да наминете довечера към къщи? Струва ми се, че видях някакъв човек да се навърта наоколо.

Казах, че ще ида с голямо удоволствие, а тя не трябва да се чувства длъжна да приготвя кафе или каквото и да е друго, защото не искам да я притеснявам.

Тя отвърна, че това няма да я притесни, при което тръсна глава. После продължи по пътя си а ние с Джордж Барнс — към гарата.

Някъде надолу по реката влакът изсвири. Приближаваше прелеза. Джордж стисна ръката ми, усмихна се с малката си устица и ми благодари още веднъж за помощта.

— Между другото, Ник, това, разбира се, е само формалност, но утре-вдругиден ще получиш призовка.

— Призовка ли? Защо трябва да получавам такова нещо?

— Като свидетел на обвинението срещу Кен Лейси естествено! Бих казал дори — главният свидетел на обвинението. Никога няма да успеем да го осъдим без теб.

— Но какви показания ще трябва да дам срещу него? Какво се предполага, че е извършил тоя Кен?

— Какво се предполага, че е извършил ли? — Джордж ме погледна втрещено. — Ама... какво се опитваш да шикалкавиш? Ти знаеш какво е направил!

— Да, ама мисля, че забравих — рекох. — Може би нямаш нищо против да ми го повториш.

— Слушай! — Той ме сграбчи за раменете и скръцна със зъби. — Не ме прави на луд, Кори. Ако искаш пари, добре, ама...

— Наистина съм ужасно озадачен, Джордж. — Измъкнах се от ръцете му. — За какво да искам пари?

— За да потвърдиш под клетва това, което ми разказа насаме. Че Кен Лейси е убил Камърън Трамъл, наричан Кърли!

— Ъ! — хлъцнах аз. — Ама почакай, Джордж. Не съм ти казвал нищо подобно.

— О, да, каза го! Наистина ми го каза, и то с много подробности. Каза ми...

— Е, може би си останал с такова впечатление — рекох. — Но това няма значение, няма значение какво съм ти казал. Мисля, че по-важно е онова, което не съм ти казал.

— И какво е то?

— Ето какво — рекох. — На сутринта, след като Кен Лейси замина, аз видях Мус и Кърли живи.

21.

Беше неделя сутрин. Рано-рано в неделя сутринта. Някъде далече в полето кукуригаше петел, но аз реших, че или няма акъл, или го прави за упражнение, защото до разсъмване оставаше поне час.

Ей богу, беше ужасно тихо, направо жива душа не помръдваше. С изключение на мен — сегиз-тогиз се местех от кълка на кълка, та да се настаня по-удобно в леглото. И с изключение на Роуз.

Тя беше в кухнята и като че ли си правеше кафе. После нещо изтреця и аз реших, че трябва да е запратила чашата в стената, а след това я чух да мърмори, сигурно ругаеше.

Прозинах се и се протегнах. Наистина имах нужда от сън, но мисля, че аз винаги имам нужда от сън, както винаги имам нужда от храна. Защото моят труд е много тежък — оня приятел Херкулес не е знаел какво е тежък труд — и какво друго му остава на човек, освен да яде и да спи? А когато ядеш или спиш, не се налага да се тормозиш за неща, които така или иначе не зависят от теб. И какво друго му остава на човек, освен да се смее и да се шегува... как иначе ще може да понесе непоносимото?

Истина е, че плачът не помага. Опитвал съм преди, когато съм страдал — плакал съм толкова силно, колкото може да плаче човек, — но хич не ми е помагало.

Прозинах се и се протегнах още веднъж.

Неделя в Потсвил, помислих си аз, неделя в Потсвил и моята възлюбена ще ме напусне, а мисля си — туй няма да ме нарани. Очите ми съвсем ме мамят, но ще ми повярват ли?

И си помислих, дявол да го вземе, Ник, ако работата ти не беше толкова подходяща за теб, можеше да бъдеш поет. Най-първият поет на окръга Потс и щеше да си съчиняваш стихове за това как шурти пикнята в пукалата и как сойките връзват червеи на възли и...

Влезе Роуз и застана до леглото ми.

Погледна ме и прехапа устни, а лицето ѝ се сгърчи като топка глина, с която си е играло някое дете.

— Искам да ти кажа едно нещо, Ник Кори — рече тя. — И не мисли, че ще ти се размине току-така, защото ако можех да направя нещо друго, нямаше само да ти говоря. Щях да се погрижа да увиснеш на въжето, мръсно копеле такова. Щях да те издам, че си убил Том и, дявол да те вземе, щях да се пукна от смях, като те окачат на бесилото, и... и...

— Май щеше да ми казваш само едно нещо — рекох. А като че ли изреди цяла дузина.

— Майната ти! Няма да разправам какво исках да ти кажа, защото съм порядъчна жена. Но ако не бях, знаеш ли какво щях да кажа? Знаеш ли какво щях да направя, долен кучи сине? Щях да вдигна крак и да пикая в ухото ти, докато промия оная воняща купчина лайна, която наричаш мозък!

— А-а, по-кратко, Роуз! По-кратко, иначе може да кажеш нещо мръсно.

Тя се разрева и излезе от стаята.

Чух я как се тръшна на креслото, като цивреше и подсмърчаше. След малко започна да си мърмори. Чудеше се на глас как изобщо е възможно някой човек — сиреч аз — да извърши такава подлост.

И какво можех да ѝ кажа, освен че не става така лесно; наистина не ми беше лесно. Как можех да ѝ обясня това, което аз самият не разбирах?

А?

Но ето какво се беше случило.

22.

Предишната неделя, след като изпратих Джордж Барнс на гарата, се отбих у Ейми Мейсън. Мислех, че ще е по-добре да ѝ обясня, че просто съм се будалкал с Барнс — че не съм имал никакво намерение да допусна Кен Лейси да бъде обвинен в убийството на ония сводници. Но тъй като тя се нахвърли върху мен веднага щом се появих, нямаш възможност да кажа каквото и да било.

— Предупредих те, Ник! — избухна тя. — Предупредих те да не го правиш! Сега ще трябва да понесеш последствията!

— Ама почакай, мила. Какво...

— Ще изпратя телеграма до губернатора, ето какво! Още тази нощ! Ще му разкрия кой е истинският убиец на онези двама мъже!

— Но, Ейми, аз не съм...

— Съжалявам, Ник. Никога няма да разбереш колко съжалявам. Но ще го направя. Не мога да ти позволя да извършиш ново убийство — а да натопиш шерифа Лейси ще бъде предумишлено убийство — това ми е известно.

Накрая успях да я накарам да ме изслуша, да ѝ кажа, че и през ум не ми е минавало да натопя Кен.

— Ама аз само на шега, разбираш ли? Искях просто да подложя динена кора на Барнс.

— Така ли? — Тя ме погледна изпитателно. — Сигурен ли си?

— Разбира се, че съм сигурен. Само, да бе видяла лицето му, когато казах, че съм видял ония сводници живи на другия ден, след като Кен беше тук.

— Значи...

Тя все още ме гледаше изпитателно, не беше напълно убедена, че не замислям да натопя Кен, а самият аз да изляза чист.

Най-после търпението ми се изчерпа и ѝ казах, че не съм поласкан, дето се съмнява в думите ми, без да има никакво основание.

— Извинявай. — Тя се усмихна и ме целуна по бузата. — Вярвам ти, скъпи, дори ще ти кажа и нещо друго. Ако мразех шерифа Лейси,

колкото го мразиш ти, сигурно и аз щях да искам да го убия!

— Да го мразя ли? — изненадах се аз. — Защо мислиш, че го мразя?

— Слушай, мили, по всичко си личи. Какво ти е направил, та имаш такова отношение към него?

— Ама няма такова нещо. Искам да кажа, че не го мразя. И не е чак толкова важно какво ми е отношението към него. Важното е какво представлява той, разбираш ли? Това, което е сторил на другите. Аз... трудно е да се обясни, но... но...

— Няма значение, скъпи! — Тя се разсмя и отново ме целуна. — Ти няма да му направиш нищо лошо и това е най-важното.

Но не беше така, нали разбирате? Далеч не беше така. Мислех да се закълна, че никога не съм имал зъб на някого, никога не съм таил и капка омраза. Или ако понякога съм изпитвал и най-малката неприязън към него, то не това е определяло моите действия.

Поне така мислех за себе си, преди Ейми да ми наговори всичко това. И сега бях разтревожен. Можех да забравя за Кен Лейси, защото не смятах да предприемам нищо срещу него. Но и другите — та нали те бяха частица от същата мозайка? И ако съм проявявал злоба към Кен, тогава може би съм постъпвал така и с другите.

А може би в случая това, което се канех да направя... — хората, за които щях да се погрижа...

Но реших, че непременно трябва да го направя. Непременно, а нямах и избор.

Бях готов да оставя нещата на самотек; може да се каже, че съм търпелив. Но работата не търпеше отлагане.

Роуз се обаждаше на Майра всеки ден и намекваше, че има нужда да ѝ помогна за едно-друго. И Майра все ми опяваше да ида да свърша каквото искала Роуз (ама то не беше, каквото си мислеше Майра). А Ейми настояваше, че мога да видя Роуз само още един път — само веднъж, иначе... И Лени отново го бе прихванало да ме следи и да шпионира. И...

Най-после дойде събота вечер — снощи — и аз не можех да се сдържа повече. Те всички си го искаха! И както е казано в библията: „Искайте и ще получите.“

Наближаваше осем часът вечерта, около час след залез слънце.

Аз тичах полуприведен през редовете с памук, което не ме скриваше особено, защото памукът беше нисък сорт. В здрача всеки, който се случеше наблизо, можеше да ме види, та дори и да не беше съвсем наблизо. А аз точно това исках.

Лени не обичаше да ходи. Обикновено никога не излизаше извън града. Беше наистина голяма мъка да се провирам и да се крия, за да го докарам чак дотук, във фермата на Роуз.

Изскочих от памука и се втурнах към къщата. С крайчеца на окото си видях как Лени се надигна в нивата. Несръчно се показва, когато стигнах до вратата и почуках. Сигурно си помисли, че тоя път ни е пипнал — мен и Роуз. Беше ме видял как се промъквам до къщата ѝ през нощта, така че веднага щеше да почне да наднича. А после щеше да се върне в града и да разкаже на Майра една хубава история. Една много пикантна история за собствения ѝ мъж и за най-добрата ѝ приятелка.

Точно така исках да стане.

Така го бях замислил.

Лени щеше да има какво да разкаже на Майра — чудесно, но то щеше да бъде много по-неприятно, отколкото си го представяше.

Роуз отвори вратата.

— Ник! — Какво... ама къде се губиш? Защо не дойде...

— После!

Мушнах се вътре и затворих вратата. Целунах я, като не ѝ позволих да гъкне, докато не се убедих, че е готова да ме слуша.

— Не можех да дойда по-рано, скъпа, защото замислях един план. Става дума как да се отървем от Майра и Лени. Вече съм направил първата крачка, а сега ще имам нужда от твоята помощ. Дошъл съм да те помоля точно за това. Ако не искаш да ми помогнеш, само кажи и ние просто ще забравим, че някога сме мислили да се отървем от тях и ще я караме, както досега.

— Ама... но... какво...

Тя беше навита, но озадачена и объркана. Аз говорех бързо, правех се на развълнуван и предъвквах думите, а тя все кимаше, макар че се мръщеше и се чудеше за какво, по дяволите, става дума.

— Добре, забрави всичко — рекох и се обърнах към вратата. — Забрави, че те помолих, че изобщо съм те молил за нещо, Роуз, и извинявай, че те обезпокоих.

— Не, почакай! Почакай, миличък! — Тя се вкопчи в мен. — Аз само се чудех какво... защо... но ще направя всичко, мили! Само ми кажи какво.

— Искам да почакаш няколко минути — рекох. — После да излезеш, да пипнеш Лени и...

— Лени? — Тя изохка уплашено... — Т-той ли...

— Той ме проследи дотук. Аз го предизвиках, защото това е част от плана ми. Ще го хванеш, ще го вкараш вътре и ще му кажеш каквото аз те науча.

Казах ѝ какво да му говори, най-важното, разбира се. Тя пребледня и ме изгледа така, сякаш не бях с всичкия си.

— Н-Ник! Това... това е лудост! Не мога...

— Разбира се, че е лудост. И трябва да, е лудост, не разбираш ли?

— Но... ох! — изпъшка тя и присви очи. — Да, виждам как може... но, Ник, мили, какво ще стане по-нататък! Как...

— Сега няма време да ти обяснявам — ѝ казах. — Иди се оправи с Лени, а след това ще ти разкажа всичко.

Обърнах се и отидох в спалнята, като ѝ дадох да разбере, че не допускам да не направи това, което ѝ поръчах.

Тя остана за малко на мястото си, като потръпваше колебливо, намръщена и може би поуплашена. Пристъпи към спалнята и, изглежда, ѝ се щеше да ме повика. Но после рязко се обърна, тръгна към вратата и излезе.

Неясно дочух шум от тичащи стъпки. Забързано трополене по спечената глина на двора. После викове, когато тя хвана Лени, и след това го чух как ломоти и се киска, докато тя го влачеше към къщата. Беше поруменял от задоволство, но и малко уплашен.

Влязоха в кухнята. Стоях така, че да не ме виждат, но да мога да гледам и слушам.

— И така — рече Роуз, като направо го изяждаше с поглед. — Какво си тръгнал да слухтиш наоколо?

Лени се разкикоти самодоволно и кръстоса ръце пред устата си, сякаш изобразяваше решетка. После каза, че аз и Роуз добре сме се насадили.

— Само почакай! Ще ви издам на Майра! Аз го видях! Видях го умника Ник! Той дойде тайно тук, та да правите нещо мръсно!

— Имаш предвид да се любим ли? — попита Роуз. — Какво мръсно има в това?

— О-о! — Лени посочи към нея, а пръстът му трепереше и очите му се бяха облещили, големи като паници. — Значи го правите! Сега сте хванати на място! Ще кажа на Майра, че вие...

Какво от това? — прекъсна го Роуз. — Ти през цялото време чукаш Майра и не ми казвай, че не е така, глупаво магаре такова! Ето от какво затъпяваш, от това, че го правиш толкова често.

За малко щях да се пръсна от смях. Тая Роуз! Наистина няма друга като нея, дявол да го вземе! За по-малко от минута тя така оплете Лени, че той загуби ума и дума.

Отново насочи пръст към нея, като дял се тресеше. Взе да търка очите си с другата ръка и се разрева:

— Н-не съм! Не го правя! Никога не съм правил такова нещо и...

— Кой, ти ли? Ти не си й никакъв брат, ти си й любовник! Затова те държи при себе си, за свое удоволствие.

— Н-не е т-така! Не съм й любовник! Ти... т-ти си една долна дърта клюкарка и...

— Не ме лъжи, скапано копеле! — Роуз размаха юмрук пред лицето му. — Виждала съм те! Качих се на една от стълбите на бояджиите, надникнах през прозореца и ви видях.

Ей, дявол да го вземе, беше по-хубаво, отколкото на цирк. Това показва какво може да постигне човек, стига да си го науми.

Да вземем например такова обикновено ежедневно нещо като разврата, за което хората казват, че е едно съвсем мимолетно удоволствие. Но ако можете да вземете самото понятие, разбирате ли, и започнете да го подмятате насам-натам, пред когото трябва и не трябва, по ваша преценка, тогава може да се получи нещо дяволски необичайно. Нещо като това, което ставаше тук.

Голям майтап — и освен това начин да накараш някои хора сами да се затрият, когато няма как иначе да се отървеш от тях.

— Ще к-кажа на М-майра! — цивреше Лени. — Ще й кажа точно какво си казала за нея, всяка м-мръсна, лоша дума и...

— По-добре да престанете с Майра да си играете игрички, момче, преди съвсем да си изглупял.

— Ще кажа на Майра! — Лени тръгна към вратата, като се олюляваше и крещеше. — Ти ще си го получиш!

Роуз го блъсна. Той излетя през вратата и се плъосна на двора.

Изправи се, като цивреше и търкаше очи. Роуз му пусна една последна ругатня, обвинявайки ги двамата с Майра в какво ли не. Потрепери, като я слушах — бяха такива мръсотии. В сравнение с тях всичко, което беше казала дотук, звучеше като комплимент.

Тя се върна и затръшна вратата. Прегърнах я и казах, че го изигра чудесно.

— Сега започна ли да ти става ясно? — я попитах. — Лени никога не напуска града. Не само защото адски го мързи да ходи, но го е и страх да отива далеч самичък. Майра знае това. Тя знае, че колкото може да разпери ръце и да полети, толкова и ще дойде чак тук. Така че какво, мислиш, ще стане, когато той се върне вкъщи и каже на Майра, че наистина е идвал дотук?

Роуз кимна бавно с глава и каза:

— Ммм!... Сигурно няма да му повярва, така ли? Но какво...

— Тя няма да му повярва. Най-малкото силно ще се усъмни, че говори истината. Тогава той ще ѝ каже всички мръсотии, които ти изприказва за нея, за това, че тя спи с Лени и прочие. А нима е възможно да повярва на това? Как ще може да повярва, че най-добрата ѝ приятелка, една съвършена дама, ще започне изведнъж да говори такива мръсотии за нея?

— Ммм... хмм...! — отново кимна Роуз. — Първо, тя няма да повярва, че е бил тук, а няма да повярва и на това, което ще разкаже, че е станало. Ще приеме, че той е измислил всичко и сигурно ще му зашлеви един за лъжата. Но...

— Не просто лъжа — рекох, — а дяволски опасна лъжа. От тия, дето разбиват семейства и стават причина за убийства. А Майра няма да рискува още веднъж да се случи такова нещо. Ще си направи сметката, че той все повече откача и ще трябва да го изпрати някъде, както неведнъж го е заплашвала.

— А! — Роуз ме погледна уплашено. — Кога е казвала Майра такова нещо? Та тя едва ли ще понесе мисълта Лени да не е пред очите ѝ.

Отговорих, че Майра няколко пъти е заплашвала да го изпрати някъде, когато е била много вбесена от него, и все пак трудно би се решила да изпусне Лени от погледа си.

— Затова досега никога не е предприемала нищо, защото иска той да е винаги край нея, а не ѝ се ще самата тя да напусне Потсвил. Сега обаче няма избор. Той ще се махне, а с него и тя.

Роуз каза, че това не е съвсем сигурно. Звучи добре, но не може да се разчита, че нещата ще се развият така. Казах, че ние, разбира се, ще трябва да подпомогнем малко развитието им.

— Майра не може да не ни го съобщи и ние естествено много ще се разтревожим. И колкото повече се тревожим ние, толкова по-силно ще се тревожи и тя. Ние ще бъдем истински загрижени какво може да направи Лени оттук нататък, разбираш ли, дали например няма да започне да размахва сатър срещу хората, а не само да разправя лъжи за тях. Или да вземе да подпалва къщи. Или да гони малки момичета. Или... добре, не се безпокой за това, мила. — Притиснах я до себе си и я потупах по задника. — Всичко ще се нареди добре, много добре. Хич не се и съмнявам.

Роуз сви рамене и каза: може би аз познавам Майра по-добре от нея. После се сгуши в мен и ме ухапа по ухото. А аз я целунах и се отдръпнах.

— Лени не ходи бързо — обясних аз. — Смятам да пресека направо през полето и да стигна в града преди него. За всеки случай, нали разбираш.

— За всеки случай ли? — намръщи се Роуз. — В случай на какво?

— В случай че се нуждаем от алиби. Нещо, което да премахне и най-малкото съмнение от ума на Майра, ако тя изобщо се усъмни, което не е никак вероятно. Не е ли чудесна идеята, когато Лени пристигне запъхтян в съда, за да разкаже на Майра, че съм тук, аз да си седя кротко в канцеларията?

Роуз трябваше да се съгласи, че идеята е добра, макар че никак не ѝ се искаше да си отивам.

Обещах, че отново ще бъдем заедно след някой-друг ден. После се измъкнах през вратата, преди да ми се наложи да кажа още нещо.

Естествено не се върнах в града. Вече знаех какво ще стане там. Но изгарях от нетърпение да видя какво ще стане тук, макар че горедолу ми беше ясно, а може би и аз щях да помогна малко, ако станеше нужно да се помага.

Обиколих нивите, докато стигнах черния път, който се отделяше от шосето. После приседнах край него сред шубрака от черници и зачаках.

Измина около час и половина. Започнах малко да се безпокоя, питах се дали не съм сбъркал и тогава дочух скрибуцането на кабриолет, който бързо идваше насам.

Разтворих храсталаците и надникнах. Край мен профучаха Лени и Майра, Майра държеше поводите на коня, а главата на Лени се люшкаше напред-назад като откачена. На коленете му имаше нещо черно, прилично на кутия, а в едната си ръка той стискаше нещо друго, подобно на пръчка. Почесах се по главата, като се чудех какво, по дяволите, може да бъде това — кутията и пръчката, — а кабриолетът отмина надолу по пътя и влезе в двора на фермата.

Майра подвижна на коня да спре. Слязоха от кабриолета и тя запря коня, като прехвърли поводите през главата му. После двамата с Лени прекосиха двора и се спряха на прага.

Тя заблъска по вратата. След минута вратата се отвори и на светлината се очерта лицето ѝ — бледо и решително. Понечи да влезе, после хвана Лени за рамото и го бутна пред себе си. Най-после видях какво носеше той. Фотоапарат — а с него и една от ония пръчки-светкавици за палене на магнезиев прах при стайни снимки.

23.

Скочих и хукнах към къщата. Но още при първата крачка се спънах в някакъв корен и се проснах без дъх на земята. Една-две минути нямах сили дори да изохкам, а когато най-после се изправих, не можех да вървя много бързо. Тъй че ми трябваха цели пет минути да стигна до къщата и да намеря прозорец, през който да гледам и слушам.

Ей богу, беше забавно, забавно и ужасно, безумно и странно. Защото сцената, която привлече вниманието ми, далеч не беше това, което можете да си представите. Не Роуз, слисана, уплашена и недоумяваща какво, по дяволите, не е наред. Не Лени и Майра, ухилени, злобни и доволни. Нито пък нещо друго вътре в стаята, а просто нищо. Празнота. Вътре нямаше нищо и никой.

Може би съм влизал в тая къща стотици пъти, в тая и в стотина други подобни. Но за първи път видях какво представляват те в действителност. Не домове, не места, където живеят хора, изобщо нищо. Само стени от борови дъски, затворили вътре пустотата. Никакви картини, никакви книги — нищо, което да погледнеш или за което да помислиш. Само пустотата, която се просмукваше и в мен.

А после внезапно почувствувах, че това не е само тук — навсякъде беше същото, на всяко друго място като това. И внезапно пустотата се изпълни със звуци и видения с цялата тъга и целия ужас, до които пустотата довежда хората.

Там бяха безпомощните момиченца, които плачеха, когато собствените им бащи се вмъкнаха в леглата им. Там бяха мъжете, които биеха жените си, а те пищяха за милост. Там бяха децата, които се напикаваха в леглата си от страх и притеснение, а майките им ги ръсеха с червен пипер за наказание. Там бяха измършавелите бледи лица на болните, изсмукани от тении и изринати от скорбут. Там бяха гладът, вечното недояждане, дълговете, които винаги превишават кредитите. Там хората се питаха: „Какво ще ядем?“, „Къде ще спим?“, „С какво ще облечем бедните си голи задници?“ Все такива въпроси,

че ако само за тях си мисли човек, по-добре да го няма на тоя свят. Защото това са мислите на пустотата и вътре в себе си ти вече си мъртъв и само ще разнасяш вонята и ужаса, плача и страданието, мъката, глада и срама от своята вътрешна смърт, пустотата в теб.

Побиха ме тръпки при мисълта колко прекрасен е нашият Създател, щом е сътворил на света такива отвратителни неща, така че в сравнение с тях едно убийство съвсем не изглежда чак толкова голямо зло. Да, наистина беше проявил милост и отличен усет. А аз трябваше да престана да размишлявам и да обърна внимание на това, което се разиграваше сега тук.

Така че положих извънредно много усилия — разтърках очи, отърсих се целият и накрая успях.

— ... проклет лъжец! — крещеше Роуз. — Не съм казвала нищо подобно!

— Тц, тц! — лицето на Майра беше застинало в усмивка. — Такъв език! Започвам да мисля, че в края на краищата не си чак толкова добро момиче.

— Много важно какво мислиш! Кой няма да ругае, ако му се изтърсиш посред нощ вкъщи с тоя идиот?

— Искаш да кажеш, че не ни очакваше? — попита Майра. — Мислиш ли, че ще те оставя да говориш така за мен, без да предприема нищо?

— Но аз не съм говорила за теб! Лени лъже! Лени изобщо не е идвал тая нощ тук!

— Така ли? Тогава какво търси носната му кърпа в преддверието? Голяма двойна кърпа, от тия, които аз му правя, защото бедното създание все се лигави.

Майра продължаваше да се хили, като гледаше как страхът се прокрадва по лицето на Роуз. Роуз запелтечи, че тя лъже, че не е намерила кърпата на Лени в преддверието. Но тя наистина я беше намерила. Аз я бях пуснал там.

— Е? — попита Майра. — Какво ще кажеш, Роуз?

Роуз беше хваната на тясно и сигурно го съзнаваше. Грубите думи, с които си служеше, не можеха да ѝ помогнат. Но като уплашен човек продължаваше да прави опити да се измъкне.

— Д-добре... — тръсна глава тя. — Лени наистина беше тук. Пипнах го да слухти около къщата, а това ме уплаши и може и да съм

му казала нещо грубо. Но... но аз изобщо не съм изричала тези мръсотии, които той ти е наговорил!

— Не си ли?

— Не, не съм! Колко пъти трябва да ти го повтарям?

Майра се изсмя — злобен, смразяващ смях, от който дори мен ме побиха тръпки. Каза, че Роуз не трябва да го повтаря, защото една лъжа не става по-малка от повтаряне.

— Лени казва истината, мила. Той няма достатъчно въображение, за да съчини такава история.

— Н-но... но...

— А ти също нямаш достатъчно въображение. И така би могла да измислиш тази история толкова, колкото и той. Което означава, че си разбрала всичко — е, не знам как е станало, но очевидно е така. Това е най-важното, нали? Това, както и другото — да се уверя, че няма да го кажеш никому.

Роуз я гледаше втренчено, като бавно поклащаше глава, а гласът ѝ беше спаднал до дрезгав, неприятен шепот.

— Аз... аз не ви вярвам. На теб и на Лени. Просто не ви вярвам!

Трябва да призная, че и аз самият бях потресен. Защото подозирах каква е истината, дори бях сигурен. Но то не е същото, както да я чуеш.

— Не ти вярвам! — повтори разтреперана Роуз. — Откъде-накъде... защо ти...

— О, стига си се преструвала! — рече Майра. — Ти си узнала за нас и си била достатъчно глупава да го кажеш на Лени. А колкото до това защо го вършим, също ще го разбереш, и то много скоро. Разбира се, ако се окаже, че и теб той те привлича по същия начин.

Тя даде знак на Лени. Той метна ремък на фотоапарата на врата ѝ и мина известно време, докато тя го нагласи, както искаше. После извади една кутия от джоба си, насипа прах в пръчката-светкавица и внимателно ѝ я подаде.

Роуз стоеше вторачена в тях.

Майра пусна още една злобно-смразяваща усмивка.

— Не се безпокой за снимката си, мила. Аз наистина работя с фотоапарата като професионалистка. Всъщност направих доста пари по този начин, преди да се омъжа, доста. Ще се изумиш какви суми ми плащаха хората за някои снимки, които съм им правила.

Роуз тръсна глава, сякаш за миг се отърси от страха си. Каза, че ако не си оберат крушите, ще поднесе на Майра една изненада.

— Хайде, махай се, размъкната дърта кучка такава! Вземай глупавия си любовник и се измитайте оттук, преди да съм забравила, че съм дама!

— След малко, мила. Веднага щом те снимам... с Лени.

— Да ме снимаш! Откъде-накъде, дявол да го вземе.

— Ммм, да, ще те снимам! С Лени. Ще бъде много по-безопасно, отколкото да те убия, а е не по-малко сигурно, че ще те накара да мълчиш и... Разкъсай й дрехите, Лени!

Ръката на Лени се протегна напред, преди Роуз да успее да гъкне. Той сграбчи роклята ѝ отпред и я раздра додолу, като смъкна с нея и бельото ѝ. Само след миг тя стоеше сред купчина парцали, гола като новоизлюпено пиле.

Лени ломотеше и се давеше в лигите си, та повече от половин литър се стече по брадата му. Майра го погледна разнежено.

— Много добре изглежда, нали, скъпи? Защо не провериш дали наистина е така добра?

— Гух, гух... — Лени се колебаеше, — ... м-може да ме удари?

— О, разбира се, че няма да те удари — разсмя се Майра. — Ти си голям, а тя е дребна. А и аз съм тук да те пазя.

— Гух, гух... — Лени все още се колебаеше. Беше раздрал дрехите на Роуз, но само толкова, това рязко действие не изискваше много смелост. Той не беше готов да извърши останалото, макар че Майра го окуражаваше и му приказваше, че всичко е наред. — К-какво... как да го направя, Майра?

— Просто я награби и я тръшни на пода! — рече Майра и после повтори рязко, като го застави да се подчини, преди той да успее да помисли: — Награби я, Лени!

Роуз стоеше като зашеметена с разкъсани дрехи, гледаше с изцъклени очи, прекалено слисана, без дори да опита да се прикрие.

Но тогава Лени я сграбчи, притисна я към себе си, лигите му се разтекоха по нея и всичко изведнъж се промени. Тя се разбесня като котка, помирисала валериан — започна да крещи, да дращи, да рита и да блъска. Лени беше одран и ударен на десетина места едновременно, да не говорим за удара с коляно в слабините и ритника в пищяла.

Той се отдръпна, като ревеше и се превиваше. Роуз се втурна в спалнята и затръшна вратата, а Майра се засили и ритна Лени отзад.

— Глупак такъв, върви след нея! Разбий вратата!

— С-страх ме е! — прохленчи Лени. — Тя ме удари.

— Аз ще те ударя много по-силно! — За доказателство Майра му изви ухото. — Ще те бия до посиняване, ако не направиш каквото ти казвам! Хайде, разбий тая врата!

Лени натисна вратата с рамо. Майра бе застанала зад него, насърчаваше го и му обясняваше какво ще се случи, ако не слуша.

Ключалката поддаде. Вратата се отвори с трясък, Лени влетя вътре, както се беше засилил, а след него и Майра. И...

И тъй, признавам, че никога няма да узная какво е мислела Майра. Или за какво не е помислила. Дали бе забравила за оня пищов, който бяха купили с Роуз, или е решила, че Роуз няма да посмее да го използва. Или пък е била така дяволски вбесена и решена да притисне Роуз до стената, че въобще не е мислела.

Ей богу, никога няма да узная какво е помислила или не домислила. Защото само секунда след като разбиха вратата на спалнята, тя и Лени бяха мъртви.

Когато Роуз започна да стреля, те заотстъпваха назад към дневната, строполиха се един връз друг и се свлякоха в безформена купчина. Струва ми се, от минута бяха мъртви, но Роуз продължи да стреля, докато изпразни револвера.

Качих се на кабриолета и тръгнах към града, като размишлявах върху странните дела на провидението. Това, което си представих, беше, че Майра ще убие Роуз, а после те с Лени ще трябва да изчезнат от града, защото аз ще бъда напълно безпристрастен, макар и да са ми нещо като роднини, и ще положа всички усилия да бъдат наказани, та дори и да се наложи да ги застрелям при опит за бягство. Кое то вероятно щеше да бъде най-добрият начин за уреждане на нещата.

Но реших, че и така не беше зле. Резултатът щеше да е същият и сега, когато Роуз уби Лени и Майра.

Оставих коня и кабриолета в общинската конюшня и чух как пазачът хъркаше в плевника. Прекосих целия град, докато стигна сградата на съда, а, разбира се, всички отдавна спяха, та ми се струваше, че на света няма жива душа освен мен.

Качих се горе в дневната и спуснах плътно завесите. После запалих една лампа, налях си чаша студено кафе и се отпуснах в креслото да го изпия.

Допих го и отнесох чашата обратно в кухнята. Събух си ботушите и се изтегнах в креслото да си почина. Но тогава входната врата долу се отвори с трясък, по стълбите шумно се изкачи Роуз и се втурна при мен.

Сигурно бе тичала през целия път до града, гледаше свирепо и приличаше на луда. Облегна се задъхана на вратата и ме посочи обвинително, а пръстът ѝ трепереше. Това беше всичко, което можеше да направи в тоя момент — само да ме посочи.

Поздравих я, а после казах, че е хубаво, дето сме приятели, но не е възпитано да се сочи с пръст.

— Мисля, че трябва да го знаеш — рекох. — Не само че не е възпитано, но можеш и да бръкнеш на някого в окото.

— Т-ти! — каза тя, като все още се мъчеше да си поеме дъх. — Ти... ти...!

— Или ако е някой висок човек, ще вземеш да го мушнеш някъде другаде, което може страшно да те смути, да не говорим, че има опасност пръстът ти да остане заципан.

Тя вдъхна дълбоко, като все още трепереше. После дойде до креслото и застана над мен.

— Кучи син такъв! Отвратително, вонящо копеле. Проклет развратник, измамник, отрепка, негодник, долен, омразен тип, двуличник...

— Чакай, дявол да го вземе, Роуз. Да пукна, ама ти май си ми нещо сърдита.

— Сърдита! — изкрещя тя. — Ще ти покажа колко съм сърдита! Ще те...

— Я недей да крещиш толкова силно! Ще вземеш да разбудиш хората и те ще довтасат да видят какво става.

Роуз каза: нека дойдат, но понижи глас.

— Хубаво ще им обясня какво става, мръсно копеле такова! Ще им разкажа точно какво се случи!

— И какво по-точно? — попитах.

— Не се прави на чучело, проклетнико! Много добре знаеш какво се случи! Ти беше отвън през цялото време, защото те чух,

когато потегли. Ти допусна да се случи това. Ти стоеше и гледаше, а аз трябваше да убия двама души!

— Охо! — възкликнах аз. — Тъй ли?

— Какво, по дяволите, искаш да кажеш с това: „Охо! Тъй ли?“ Да не би да не си го сторил, да не би да не е станало така? Нима не си скроил всичко това и... и...

— Не твърдя нищо подобно. Искам да кажа — или по-точно да попитам — само едно: какво ще обясниш на хората. Каква правдоподобна история ще скалпиш за двата трупа в къщата ти, как са застреляни с твоя револвер? Защото никой няма да повярва на истината, Роуз, никой няма да повярва на такава налудничава история. Помисли малко и ще видиш, че съм прав.

— Трябва да ми помогнеш, Ник. Трябва да ми помогнеш по някакъв начин да прикрия това.

— Да, ама наистина не виждам как — й казах. — Все пак ти си виновна в убийство, прелюбодеяние, лицемерие и...

— А! Какво-о! — Тя ме погледна свирепо. — Подъл кучи сине! Да ме обиждаш след всичко, което си извършил! Но ти, предполагам, не носиш никаква отговорност, тъй ли е?

— Ни най-малка — отвърнах. — Това, че съм изправил някои хора пред изкушение, не означава, че е трябвало да му се поддадат.

— Попитах те нещо, проклетнико! Кой замисли тези убийства? Кой дрънка лъжи всеки път, когато си отвори устата? Кой прелюбодействуваше с мен, дявол да го вземе? А бог знае и с колко други още!

— О, да — отвърнах. — Но щом аз ги върша тия неща, няма значение.

— Няма значение ли! Какво, по дяволите, искаш да кажеш?

Казах, че просто си гледам работата, като следвам свещените закони, записани в библията.

— Точно това ми е работата, нали разбираш, да разгонвам фамилията на хората заради това, че са хора. Да ги подмамвам да разкрият себе си и след това да ги пратя по дяволите. А то е адски трудна работа, скъпа Роуз, и си мисля, че ако мога да получавам някое малко удоволствие, докато залагам капана за разни приятелчета, то аз имам пълно право на това.

Роуз ме гледаше намръщено.

— Какво значи това? — попита тя. — Що за безсмислици?

— Е, мисля, че може да прозвучи някак безсмислено, но едва ли е моя грешка. По принцип би трябвало да се занимавам с високостоящите и властните, с хората, които всъщност управляват страната. Но не ми е разрешено да ги закачам, тъй че трябва да компенсирам това, като бъда двойно по-твърд с белите отрепки и негрите, с хора като теб, които са позволили мозъкът им да слезе в петите, понеже не са могли да намерят друго място, където да го използват. Ей богу, аз се трудя на лозето господне и щом не мога да стигам високо, трябва да вързвам по-усърдно ниско надвисналите лози. Защото господ обича прилежния работник, Роуз; обича да вижда как човек се старее в работните часове. При мен тези часове доста често се прекъсват от ядене и спане, но не мога да ям и да спя през цялото време.

Докато говорех, очите ми се притвориха. Когато ги отворих, Роуз беше излязла, но чух, че ходи из стаята на Майра.

Отидох до вратата и погледнах вътре.

Тя беше съблякла дрехите си и пробваше от тия на Майра. Попитах я дали смята да ходи някъде, а тя ми хвърли такъв поглед, с който би могло да се опържи яйце.

— Да ходя някъде ли? — язвително рече тя. — Като че ли не знаеш какво смятам да правя, какво трябва да направя!

Казах, че според мен тя ще вземе влака, който тръгва призори, защото никой няма да я види, като заминава, и ще има на разположение цял ден, преди аз да се разтревожа за Майра и Лени и да открия, че са били убити.

— Разбира се, тоя сутрешен влак не превозва пътници, спира тук само за да вземе вода. Но мисля, че за машинистите ще бъде чест да те качат, като видят колко си мила. Обзалагам се, че няма да ти вземат нито цент, което доста облекчава положението, тъй като нямаш никакви пари на ръка.

Роуз прехапа устни и учудено поклати глава.

— Това всъщност те забавлява, нали? Доставя ти голямо удоволствие!

— Не съвсем — отвърнах. — То е част от моята работа, разбираш ли, да злорадствувам над хора в беда.

— Ник! — рече тя. — Какво стана с теб? Кога стана такъв?

Казах, ей богу, ако има предвид кога пред мен се е разкрила истината, то това ставаше постепенно, от дълго време насам. Зървах по малко от нея и понякога си мислех, че знам какво представлява, но понякога само се обърквах и плаших, без да знам от какво, и си мислех, че може би полудявам или нещо подобно. И най-сетне, тая нощ у тях, когато стоях отвън и кроях плановете си, и после, когато наблюдавах как се осъществява това, което бях скроил, като че ли някой дръпна един спусък в съзнанието ми, там блесна ярка светкавица и най-после видях цялата истина; разбрах защо всичко е такова, каквото е, и защо аз съм такъв, какъвто съм.

— Видях всичко това, миличка — казах. — Прозрях истината и славата. И няма да бъде чак толкова лошо за теб, колкото си мислиш. Та едно момиче като теб може да натрупа маса пари в ония градове край реката само като прави това, което ти обичаш да правиш, а аз никога не съм познавал момиче, което да го прави по-добре. И понеже говорим за това и няма да се видим повече, нямам нищо против да се слеем за пет-десет минути, макар и да си един вид беглец от закона.

Роуз грабна будилника от скрина и го запрати по мен. Той се строши в стената, направо се строши на парчета.

— По дяволите, Роуз! — казах. — Майка му стара, как ще се събудя навреме да ида на църква?

— Църква! Църква! — простена тя. — Ти ще ходиш на църква след... след...! Ох кучи син проклет! Ох, подло, хитро, лъжливо, мазно копеле такова!

— Е-е, пак започваш. Няма особена полза все това да повтаряш, щом вече разбрах, че си ми сърдита.

Тя избълва още куп проклетия. После се завъртя пред огледалото и започна да оправя роклята, която пробваше.

— Заради оная Ейми Мейсън, нали? — рече тя. — Ти се отърваваш от всички, за да можеш да се ожениш за нея.

— А — отвърнах, — трябва да призная, че съм мислил по тоя въпрос.

— Бас държа, че е така! Обзалагам се, че е така, вонящ измамник и подлец такъв!

— Ей богу! — рекох. — Мислил съм по въпроса, но всъщност не мога да взема решение. Не заради това, че тя е грешница, а защото, е от по-друг сой, който си има свои закони и норми, а как така ще се

съобразявам с тях? Страхувам се, че ако се ожения за нея, това може да попречи на работата ми. Нали разбираш, аз трябва да си върша работата, Роуз; трябва да си остана главен шериф, най-висшата законна власт в окръга Потс — това място, което представлява целия свят за повечето тукашни хора, защото никога не са виждали нищо друго. Просто трябва да бъда главен шериф, защото съм специално създаден и единствено подходящ за това и не ми е позволено да се откажа. Понякога си мисля да се оттегля, но тогава винаги в главата ми нахлуват такива мисли, а в устата ми — такива думи, които ме задържат на поста ми. Нямам друг изход, Роуз, аз трябва да бъда главен шериф на окръга Потс завинаги и всякога. Трябва да продължавам все така да върша божите дела, защото Той само посочва, Роуз, Той само избира хората, а аз трябва да стоварвам неговия гняв върху тях. Ще ти разкрия една тайна, Роуз: в много случаи съвсем не съм съгласен с него. Но няма как да възразя. Аз съм главният шериф на окръга Потс и от мен не се очаква да правя нещо, което е наистина необходимо да се прави, нещо, което би могло да застраши моята служба. Единственото, което мога да направя, е да следвам ръката божия и да повалям бедните грешници, за които никой не дава и пукната пара. Както казах, опитвал съм се да се измъкна; представях си, че мога да избягам някъде далече. Но не мога и знам, че никога няма да мога. Трябва да продължавам, както досега, и се страхувам, че Ейми никога няма да ме разбере и да се примири с това. Тъй че едва ли ще се ожения за нея.

Роуз ме гледаше втренчено в огледалото. Дълго ме изучаваше — объркана, ядосана, изплашена, — а после сви рамене и обърна очи.

— Господи! — рече тя. — Какъв долнопробен артист!

— О, не говори така, Роуз! Само помисли малко и ще проумееш това. Не е ли логично, че аз се появих тук, в окръга Потс, който е забутан някъде накрая на света? И не трябва ли да бъда друг човек — просто човек, какъвто бях първоначално, и не трябва ли да действувам като такъв, просто като всички останали хора? Когато си в окръга Потс, прави това, което правят тукашните хора, както е думата. И ако искаш да помогнеш на някого да се прослави, ама направй го тайно, защото хората искат логични обяснения за всичко и особено за това чудо как някои се издигат до славата.

Роуз сви устни и изсумтя.

— О, господи! — повтори тя. — Целият си натъпкан с лайна!

— Е, недей така, Роуз — рекох. — Моля те, моля те, недей. От дълго време се мъчих да си представя как трябва да изглежда всичко и най-после успях; най-после намерих обяснение, трябваше да го намеря, Роуз, иначе щях да полудея. Но дори и сега у мен понякога се прокрадва съмнение и не издържам, честна дума, не издържам. Тъй че, моля те, мила, моля те, недей... недей...

Обърнах се и влязох в спалнята си, като се олюлявах на краката си.

Молих се горещо и много скоро се окопитих, а съмненията ми се изпариха. Молих се горещо, у мен отново се вляха сили и едва ли вече си спомнях колко ме бе ругала и проклинала Роуз. Можех дори да я целуна за сбогом, когато си тръгна, и може би щях да я пощипна тук-там, ако не беше ме заплашила, че ще ми разбие черепа само да се опитам да я докосна.

24.

Отидох на църква, както винаги, и ме поканиха да пея в хора, както правех до времето, когато започна да се очертава, че май Сам Гадис ще ме бие в изборите за шериф. Тъй че пях силно и ясно, отпратих възхвала към Всевишния и, дявол да го вземе, покривът щеше да хвъркне от моето „амин“, когато свещеникът започваше проповедта. Мисля, че трябва да съм се молил, викал и пял по-силно от всички останали богомолци и когато службата свърши, свещеникът ми стисна ръката, нарече ме „братко“ и каза, че вижда как добрият дух се е вселил в мен.

— А къде е днес добрата сестра Майра! Не е болна, надявам се?

— А, не, мисля, че не. Снощи отидоха с Лени да видят сестра Роуз Хоук и едва тази сутрин разбрах, че конят е избягал и се е върнал сам в града. Предполагам, че така трябва да е станало, защото конят е в конюшната, а тях още ги няма.

— Така ли? — Той се понамръщи. — А не си ли се обадил по телефона у Хоук?

— О, не сметнах за необходимо — отвърнах аз. — Във всеки случай не бих могъл да я докарам навреме, а никак не исках да пропусна службата. Мислех си, че сигурно ще успея да я доведа за вечерната служба.

— Да — каза той, все още намръщен. — Ами тогава.

Върнах се вкъщи и си приготвих нещо за хапване. После измих съдовете, прибрах ги и след като свърших това, отидох в стаята си и се проснах на леглото. Просто си лежах, без да правя нищо особено и без много-много да се напругам.

Открих, че от носа ми стърчи един дълъг косъм, отскубнах го и го разгледах, но не ми се видя нещо интересно. Пуснах го на пода, като се чудех дали Всевишният забелязва падналите косми от носа на хората, така както вижда падналите врабци от дърветата. Попривдигнах се и пуснах дълга звучна пръдня, каквато не можеш да пуснеш пред хора. Почесах се и се помъчих да реша от кой момент

нататък един мъж престава да се чеше и започва да си играе. Това е прастар въпрос и, смятам, такъв въпрос, който едва ли ще бъде решен в близко бъдеще.

Ослушах се да чуя дали Майра е в кухнята. Започнах да гадая къде ли може да бъде Лени и си помислих, че ще трябва да изляза да го потърся, преди да е забъркал някоя каша. Питам се дали не трябва да отскоча да видя Роуз и да я поздравя, ако Том не си е вкъщи.

Идеята ми се струваше все по-добра, колкото повече я обмислях. И вече бях стигнал в дневната, когато внезапно си спомних; свлякох се на един стол и зарових лице в ръцете си. Мъчех се да подреда събитията. Опитвах се да ги навържа по единствения смислен начин.

Влезе Бък — заместникът на Кен Лейси, както ни е известно. Бях се поунесъл и толкова бях погълнат от подреждането на събитията си, че не можех веднага да го възприема. Но като видях револвера, който висеше на бедрото му, значката на заместник-шериф и продълговатото му сухо лице, разбира се, много бързо си го спомних.

Ръкувахме се и го поканих да седне.

— Бас държа, че си срещнал жена ми в града! — рекох. — Бас държа, че тя ти е казала да дойдеш тук и да влезеш, без да чукаш, защото аз няма да имам нищо против, нали така?

— Не — отвърна Бък.

— Искаш да кажеш, че не е станало така?

— Да — рече Бък.

— Истина ли?

— Истина. Станало е така, че съм тръгнал да заловя един смрадлив подлец, а когато съм на такъв лов, аз не се церемоня. Втурвам се направо, щом го надуша.

— А-а... — рекох. — Я виж ти! А как понасяш тая горещина?

— Поносимо е. Съвсем поносимо.

— Мислиш ли, че ще стане по-горещо?

— Да — каза Бък. — Ей богу, ще стане много по-горещо! Хич няма да се учудя, ако на един тип, дето не е изпълнил уговорката си с мен, му стане толкова горещо, та да не може да го понесе.

Извадих бутилката от бюфета и напълних две чаши. Той взе тая, която му подавах, и я запрати в стената.

— Обичам ръцете ми да са свободни — обясни той. — Това ми е като навик, когато съм с човек, дето не си спазва уговорките.

— Бък! — казах. — Просто не можах да го направя! Исках, ама беше съвсем невъзможно!

— Не, не беше. Нещо повече — и сега не е.

— Но ти не разбираш, дявол да го вземе! Изобщо не можех да го направя, защото...

— Не ме интересува никакво защото и тъй като — рече Бък. — Ние се бяхме споразумели и аз изпълних своето, като пратих Кен тук. Сега ти ще свършиш твоето и ще метнеш въжето на врата му, иначе аз ще го надяна на твоя.

Казах му, че няма да е зле да се види тоя номер, но може би ще е по-добре да не го опитва.

— Може да го наденеш и на собствения си врат.

— Може би — рече Бък. — Но не смятам. Мисля, че ще мога все така да си играя ролята, за която имам вече такъв голям опит покрай Кен Лейси.

— Каква точно роля? — попитах.

— Ами да треперя от страх и да не смея да направя нищо, след като си ми казал, че ще убиеш ония двама сводници. И освен че треперех от страх, бях и толкова глупав, та смятах, че няма никакъв начин да те подведа под отговорност, докато не дойде оня Джордж Барнс, а той, знаеш, никак не те харесва, и мисля, че ще може някак си да докаже истината, като му кажа как е било и се закълна в това.

— Бък! — рекох. — Чуй ме, Бък...

— Ъ-ъ! — поклати глава Бък. — Аз преглъщам по една мръсотия дневно, всеки ден, в който работя за Кен Лейси. Изгълтал съм толкова много мръсотия, че усещам как прелива от мен и вече ми е трудно да прегърна децата си и да спя с жена си от страх, че ще се полепи и по тях, и че те също няма да могат никога да я изчистят, така както и аз си мислех, че никога няма да мога да се очистя. А сега имам шанс да престана да я гълтам и да навра Кен Лейси на шест стъпки под нея. И не се опитвай да ми попречиш, Ник. Ако се опиташ, ти ще бъдеш за мен един Кен Лейси, ще му станеш брат-близък, който ми подава лъжица мръсотия всеки път, когато си отваря устата, а аз не мога да гълтам повече. За бога, просто не мога. АЗ НЕ МОГА ДА ГЪЛТАМ ПОВЕЧЕ МРЪСОТИЯ! НЕ М-МОГА...

Ченето му щракна и се затвори. Той обърса, носа си с ръкав, а очите му пламтяха, вперени в моите.

— Това е, Ник. Бих предпочел да е Кен, но ще бъде или той, или ти.

Отпих от чашата си, като му дадох време да се поуспокои.

После му обясних защо е невъзможно да го направи и за пръв път му разкрих кой съм аз. Той, изглежда, ни най-малко не се изненада, лицето му не трепна дори за миг. Сигурно си мислеше, че се шегувам или съм луд — не го беше много грижа кое от двете. И предполагам, че трябваше да очаквам това — защото какво бихте си помислили вие?, — но все пак бях мъничко разочарован.

Повторих му го, за да се убедя, че наистина ме е чул. Той поклати глава и отвърна, че според него греша.

— Сигурно се бъркаш с оня другия — рече той. — Оня, дето името му почва със същата буква^[1].

— Точно така, Бък! — отвърнах. — Точно така е! Аз съм и двамата, не разбираш ли? Тоя, дето е бил предаден, и оня, другият, дето го е предал, всичко е един човек!

Той никак не изглеждаше убеден. Скочих и отидох до прозореца, като си мислех, че може би ще видя някакъв знак. Но не видях нищо друго освен няколко кучета, които играеха наоколо и се душеха едно друго.

Стоях и ги наблюдавах, сигурно съм се изсмял на глас, без да усетя.

— Гнилочът от гроба ли те гъделичка? — попита провлачено Бък. — Вече си с единия крак вътре, знаеш го.

— Тъкмо гледам няколко кучета навън и това ми напомня една приказка, която съм чувал навремето. Ти знаеш ли я, Бък? Искам да кажа, защо кучетата все ходят насам-натам и си душат задниците?

Бък отвърна, че не я знае.

— Не мога да кажа, че умирам от желание да я чуя, ако възнамеряваш да ми я разказваш.

Та според тая история, започнах аз, при сътворението на света всички кучета се събрали заедно с цел да се съставят норми на поведение, като например това, че не е честно да се хапят едно-друго и прочее. Там било и едно куче, което докопало отнякъде един екземпляр от полицейските правила за реда — сигурно оттам, откъдето Каин намерил жена си. Така то автоматически станало председател и първата му работа била да обяви цялото сбирще за

проблемен комитет. „Приятелі — казало то, — кучета-конгресисти. — Не искам да настѣпя нито едно от почитаемите кучета по лапата, затова ще поставя въпроса по следния начин. Сигурен съм, че когато се върнем в онези задимени помещения, за да дискутираме, не бихме желали да ни смърди на друго освен на дим, затова най-доброто, което, струва ми се, можем да направим, е да си струпаме задниците накуп тук отвън и ако някой излезе с подобно предложение, аз отново ще го подкрепя.“ Ей богу, това изглеждало толкова чудесна идея, че всички присъстващи скочили да направят предложението, след което председателят заявил, че се приема с аплодисменти, а после дал кратка почивка, през която всички кучета излезли навън и струпали задниците си на един куп. Сетне се върнали вътре, за да продължат работата си. Но не щеш ли, изведнѣж врѣхлетяла страшна буря, която разпрѣснала задниците им навред и толкова ги разбъркала, че нито едно куче не успяло да намери своя. Ето защо все още ходят насам-натам, душат си задниците и навярно ще бѣде така до края на света. Защото едно куче, което си е загубило задника, не може да бѣде щастливо, въпреки че всички задници много си приличат и този който си има, му върши добра работа.

— С други думи казвам ти, Бѣк, следното — рекох аз. — Пази си собствения задник и не се опитвай да вземеш тоя на Кен. Както знаеш, той може да глѣтне и по-големи гадости от твоята мръсотия, а също и аз, тѣй че ти ще бѣдеш много по-щастлив да си останеш такѣв, какѣвто си.

— Това ли е всичко, което имаш да кажеш? — попита Бѣк и чух как става от стола. — Сигурен ли си, че това е всичко, което имаш да кажеш?

Поколебах се, като се чудех какво мога да направя. Защото всичко ми беше съвсем ясно, Христос знаеше, че ми е ясно: Обичайте се един друг и не прекарвайте никого, освен ако той сам не ви се е подложил, и ни простете греховете, защото ние може да сме малцинство само от един. За бога, за бога — че за какво друго бях поставен тук, в окръга Потс, и за какво друго стоях тук? Защо иначе... какво друго... кой друг освен всемогѣщия Христос е могѣл да отсѣди така?

Но не можех да втѣлпя това на Бѣк. Той беше толкова сляп, колкото и всички останали.

— Е, Ник? Няма да чакам повече.

— И няма да има нужда, Бък — рекох. — Няма да има нужда, защото най-после взех решение. Много време ми беше необходимо, за да стигна до него; то е резултат на дълго-дълго мислене и премисляне. И в зависимост от това как ще го приемеш то може да изглежда най-пъкленото решение, което някой някога е вземал, та дори още по-гадно. Защото то обяснява всичко, което става по света — дава отговор на всичко и на нищо.

Ето го, Бък, ето го мойто решение. Мислих, мислих и после още премислях и ето до каква решение стигнах накрая: реших, че едва ли щях по-добре да знам какво да правя, ако бях сама едно нищо и никакво човешко същество.

---

[1] На английски език Кори и Христос имат еднакъв инициал (Corey, Christ). — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.